

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

ORTAOKULLARDA KULLANILAN BİLGİ İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİNİN
ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
RAZİYE ARAT

Antalya
Haziran, 2015

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

ORTAOKULLARDA KULLANILAN BİLGİ İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİNİN
ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
RAZİYE ARAT

DANIŞMAN: Doç. Dr. Ali SABANCI

Antalya
Haziran, 2015

Akdeniz Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Raziye ARAT'IN bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Ekber TOMUL

Üye (Danışman) : Doç.Dr. Ali SABANCI

Üye : Yrd. Doç.Dr. Türkan AKSU

Tez Konusu: Ortaokullarda kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisi

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 19/06/2015

Mezuniyet Tarihi :

.../.../.....

Prof.Dr.Yusuf TEPELİ

Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

19 / 06 / 2015

RAZİYE ARAT
İmzası

ÖNSÖZ

Ortaokullarda kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisi adlı tez çalışmamda gerek hayat görüşü ve deneyimi gerekse mesleki donanımı ile her zaman örnek aldığım ve bundan sonraki yaşantımda da feyiz alacağım, destek ve güvenini hem yüksek lisans eğitimim sırasında hem de tez çalışmam esnasında sürekli hissettiğim, her anlamda ve her zaman yardım ve katkısını esirgemeyen, çalışmamda yeri doldurulamayacak bir emeği olan Sayın Hocam ve Danışmanım Doç. Dr. Ali SABANCI 'ya desteği için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca yüksek lisans eğitimimde bilgi ve deneyimlerini paylaşarak gösterdiğim gelişimde emeği olan değerli Hocalarım Prof. Dr. Mualla BİLGİN AKSU, Prof. Dr. İlhan GÜNBAYI, Yrd. Doç. Dr. Türkan MUSTAN AKSU, Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI' ya çok teşekkür ederim.

Çalışmam sırasında yönelttiğim sorulara samimiyet ve sabırla cevap vererek bana ve çalışmama en büyük katkıyı sağlayan öğretmen arkadaşlara, ne zaman ihtiyacım olsa destek ve yardımını esirgemeyen Gülnar ÖZYILDIRIM' a, burada ismini belirlemediğim emeği geçen herkese ve son olarak da tüm bu süreçlerde bana desteğini esirgemeyen sevgili aileme ve eşim Ali ARAT' a sonsuz teşekkürler ederim.

Raziye ARAT

ÖZET

ORTAOKULLARDA KULLANILAN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNE ETKİSİ

ARAT, Raziye

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ali SABANCI

2015, 130 Sayfa

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri hayatımızın her alanında yer almaktadır. Öyle ki bilişim çağı ya da bilgi toplum gibi yeni kavramlar da ortaya çıkmıştır. Hayatımızın bu kadar merkezinde yer alan bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sistemimizi de etkilemesi kaçınılmazdır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda bilgi iletişim teknolojilerinin eğitimde sadece yardımcı araç rolü görmekten öte bir rol üstlendiği, bilgisayar destekli eğitim (CALL) gibi çağdaş yöntemler sayesinde eğitimin merkezinde yer aldığı görülmektedir.

Bu tez çalışmasında, ortaokullarda kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisini ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi çerçevesinde görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Antalya ili Serik ilçesinde bulunan ortaokullarda görev yapan farklı branşlardan 14 öğretmen oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara alınan cevaplardan elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi kapsamında, Nvivo 10 programının da

kullanımıyla analiz edilmiş, kodlar oluşturularak temalar elde edilmiş ve bu işlemlerin sonucunda bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin tamamının eğitim öğretim faaliyetlerinde BİT kullanımının sınıf yönetimi becerilerine olumlu etki ettiği görüşünde oldukları, bu nedenle mümkün olduğunca derslerinde BİT kullanma eğiliminde oldukları görülmüştür. Öğretmenler BİT'in eğitim- öğretim faaliyetlerinde kullanılmasına dair olumlu tutum ve görüşlere sahiptir. Öyle ki BİT kullandıkları zaman daha etkili, zevkli ve kolay bir sınıf yönetimi gerçekleştirdikleri ifade edilmiştir. BİT' in sınıf yönetiminin alt boyutlarına etkisi incelendiğinde ise fiziksel ortamın yönetimi konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler hakimken; katılımcıların tamamı mevcut teknolojik alt yapının yetersiz olduğunu, uygulamada sıkıntılar yaşandığını, daha etkili BİT kullanımı için okulların ve eğitim paydaşlarının teknolojik donanımlarının iyileştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Plan, program ve etkinliklerin yönetimi boyutunda ise BİT kullanımının olumlu bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Özellikle daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiği, öğrencinin konuyu kavramasına olumlu etki ettiği, öğrenci dikkat ve ilgisini çekmede oldukça etkili olduğu, öğrencinin derse daha fazla aktif katılımını sağladığı gibi gerekçeler öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Sınıf içi ilişki ve iletişimin yönetimi boyutunda ise BİT' in olumlu bir etkiye sahip olduğu ve olumlu bir sınıf iklimi yaratmada yardımcı olduğu belirlenmiştir. Sınıfta zaman yönetimi boyutunda ise yine olumlu bir etkisinin olduğu ve öğretmenlere zaman tasarrufu, etkili ve verimli zaman kullanımı kazandırdığı belirlenmiştir. Son olarak da sınıf içi davranış yönetimi boyutu ele alındığında BİT' in davranış yönetimini kolaylaştırıcı, etkili bir hale getirici ve öğrenci istenmeyen davranışlarını azaltıcı bir etkisinin olduğu bu bağlamda da davranış yönetimini olumlu etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, Bilgi ve iletişim teknolojileri, Ortaokul

ABSTRACT

THE EFFECT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES USED IN SECONDARY SCHOOLS TO TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT SKILLS

ARAT, Raziye

Master of Science Degree, Educational Administration and Supervision Program

Thesis Supervisor: Associate Prof. Dr. Ali SABANCI

2015, 130 Pages

In our century, Information and Communication Technologies are essential for our lives from every aspects. While Information and Communication Technologies are so centered in our lives, it is indispensable that Information and Communication Technologies has a great effect in our education system. Furthermore we don't use ICT just a tool in our instructional methods, also we have some new teaching methods called as Computer Based Learning or e-learning. With these improvements our education system is getting more and more efficient to acquire educational objectives.

In this study, it was aimed to figure out the effect of ICT used in secondary schools, to teachers' classroom management skills. The Study was designed in qualitative research method and interview techniques were used to gather the data. The study group was consisted of fourteen teachers who work in the secondary schools in which ICT is used in Serik, Antalya. The data in the interviews was obtained with the help of semi-structured interview form, consisting of open-ended

questions including survey questions. The collected data was analyzed by using descriptive analysis method. Firstly, the data was decoded into a written form and then Nvivo 10 analysis program was used to form the codes from the data and at the last step the themes were derived out of the codes.

As the result of the study, it is concluded that ICT usage in instructional activities had a positive effect on teachers' classroom management skills and the teachers were eager to use ICT in their classrooms. Teachers also had positive attitudes towards using ICT in educational area. Moreover it was stated by the teachers that they had a more efficient, enjoyable and easy classroom management when they use ICT. As for the effect of ICT to subdimensions of classroom management, teachers had different views about the management of physical conditions but all of the teachers stated that current circumstances are inadequate and should be improved to get a more efficient use of ICT. Another result of the study was that ICT had a positive effect on the management of plan, program and activities according to teachers' opinions. As for the management of relation and communication in the classroom, it was concluded that ICT usage had a positive effect and was a quite helper to create a positive classroom atmosphere. And teachers also stated that ICT usage had a positive effect on time management, because thanks to ICT teachers had time saving opportunity and efficient time management skills. As the last result of the study, ICT had a positive effect on behavioral management. Consequently, except for physical condition management, ICT usage had a positive effect on all other subdimensions of classroom management.

Key Words: Classroom management, Information and communication technologies.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	ii
DOĞRULUK BEYANI.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	3
1.3. Araştırmanın Problemi.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sınıf Yönetimi.....	6
2.1.1. Sınıf Yönetimi.....	6
2.1.2. Sınıf Yönetimi Boyutları.....	9
2.1.2.1. Sınıfın Fiziki Ortamının Yönetimi.....	9
2.1.2.2. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimi.....	11
2.1.2.3. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimi.....	14
2.1.2.4. Sınıfta Davranış Yönetimi.....	16
2.1.2.5. Sınıfta Zaman Yönetimi.....	19
2.1.3. Sınıf Yönetimi Özellikleri.....	21

2.1.4. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları.....	22
2.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri.....	24
2.2.1. Bilgi.....	25
2.2.2. İletişim.....	27
2.2.3. Teknoloji.....	28
2.2.4. İletişim Teknolojisi.....	28
2.2.5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri.....	29
2.2.6. Eğitim Teknolojisi.....	30
2.3. İlgili Araştırmalar.....	32
2.3.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	32
2.3.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	38

III. BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	41
3.2. Çalışma Grubu.....	41
3.3. Veri Toplama Aracı.....	42
3.4. Veri Toplama Süreci.....	42
3.5. Verilerin Analizi.....	43

IV. BÖLÜM BULGU VE YORUMLAR

4.1. Demografik Bilgilere Dair Bulgular.....	44
4.2. Sınıfın Fiziksel Ortamının Yönetimine Dair Bulgular.....	51
4.2.1. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Merkezli mi Yoksa Öğretmen Merkezli mi Bir Öğrenme Ortamı Gerektirdiğine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	52
4.2.2. Ders Esnasında Öğrencilerin Bilgi İletişim Teknolojilerinden Aktif Bir Şekilde Yararlanabilmelerine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	53
4.2.3. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanıldığı Zaman Sınıf İçi Öğrenci ve Öğretmen Rollerinde Gözlenen Değişikliklere Dair Katılımcıların Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	54

4.2.4. Öğrenci Oturma Düzeninin Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	55
4.2.5. Sınıfın Fiziki Yapısının BİT kullanımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	56
4.3. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimine Dair Bulgular.....	56
4.3.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının İçeriğin Kavramasına Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	58
4.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Kazanım Belirlemede ve Bu Kazanımları Öğrenciye Aktarmadaki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	58
4.3.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Dikkat ve İlgisini Konuya Çekmedeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	59
4.3.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Aktif Katılımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	59
4.3.5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Yöntem ve Teknik Belirlemeye Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	60
4.3.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Değerlendirme Etkinliklerine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	61
4.4. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimine Dair Bulgular.....	61
4.4.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Sınıf İklimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	62
4.4.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenin Kullandığı Beden Dili ya da Sözlü İletişime Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	63
4.4.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Derse Dair Direktiflerin Verilmesine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	64
4.4.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci ile Konu Arasında Oluşması Beklenen Etkileşime Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	64
4.4.5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Konuya Odaklanması Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	65
4.4.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci-Öğrenci Etkileşimine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	66

4.4.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	67
4.4.8. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Derse Karşı Tutumu Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	67
4.5. Sınıfta Zaman Yönetimine Dair Bulgular.....	68
4.5.1. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımının Dersin Başlama ya da Bitiş Zamanına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	69
4.5.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Etkinlik Aşamasında Verilen Süreye Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	69
4.5.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Konular Arası Geçişlerde Harcanan Zamana Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	70
4.5.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Algılamaya ve Dönüt Verme Süresine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	71
4.6. Sınıfta Davranış Yönetimine Dair Bulgular.....	71
4.6.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Bireysel Farklarına Duyarlı Bir Ders Hazırlama Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	72
4.6.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Ders Esnasında Kullanılan Ödül ya da Ceza Uygulamaları Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	73
4.6.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenin Model Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	74
4.6.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin İstenmeyen Davranış gösterme Eğilimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	75
4.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	75

V. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	77
5.1.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar.....	77
5.1.2. Sınıfın Fiziksel Ortamının Düzenlenmesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar....	80

5.1.3. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimine İlişkin Sonuçlar.....	82
5.1.4. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimine Dair Sonuçlar.....	84
5.1.5. Sınıfta Zaman Yönetimine İlişkin Sonuçlar.....	87
5.1.6. Sınıfta Davranış Yönetimine Dair Bulgular.....	88
5.1.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisine Dair Elde Edilen Sonuçlar.....	90
5.2. Öneriler.....	92
5.2.1. Uygulayıcıya Öneriler.....	92
5.2.2. Araştırmacıya Öneriler.....	93
KAYNAKÇA.....	95
EKLER.....	106
Ek-1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	111
BİLDİRİM.....	112

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet, Kıdem, Branş ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.....	43
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Aldığı Dersler ya da Katıldığı Hizmet İçi Eğitimler.....	44
Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sınıfta Kullandıkları Bilgi İletişim Teknolojileri.....	45
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Yaşamda Kullandıkları bilgi İletişim Teknolojileri.....	46
Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bilgi İletişim Kullanım Amaçları....	47

KISALTMALAR LİSTESİ

BDE: Bilgisayar Destekli Eğitim

BIT: Bilgi İletişim Teknolojileri

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ICT: Information and Communication Technology

N: Veri Sayısı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Ünlü düşünür Heraklitos'un dile getirdiği "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir." sözünün en yoğun anlamıyla hissedildiği günümüzde, özellikle de bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler sayesinde belki sadece birkaç yıl önce yaşamayı tasavvur edemediğimiz olay ve olguları yaşamaktayız (Arslan, 2012). Yaşanan bu gelişim ve değişimin en bariz yansımaları ise teknoloji alanında yaşamaktayız. Yaşamımızın herhangi bir anında bu teknolojik gelişmelerden birine rastlamamak mümkün değildir, evimizi donatan teknolojik aletlerden tutun da ofislerimizin can damarı haline gelen bilgisayar, internet gibi teknolojiler hatta her geçen gün daha da akıllı bir özelliğe bürünen, kimsenin elinden düşüremediği telefonlar... Bahsedilen bilimsel gelişim ve değişim sayesinde de her geçen gün bu teknolojilerin ya sayısı artmakta ya da özellikleri daha da kaliteli hale getirilmektedir ve bu alanda atılan her adımla söz konusu teknolojiler hayatımızın bel kemiği haline gelmektedir. Hatta Kanca (2014)'nın gerçekleştirdiği bir çalışmanın sonucuna göre günümüz çocukları teknolojik anlamda zengin bir çevrede yaşamakla birlikte çocukların günde ortalama 115 dakika televizyon izledikleri ve 28 dakikada bilgisayar kullandıkları saptanmıştır. Ayrıca yaş grubu göz önüne alındığında çocukların BİT kullanımına yönelik pek çok beceriye sahip oldukları da görülmüştür.

Yukarıda bahsedildiği üzere günlük yaşantımızda bu denli bir öneme sahip bilgi iletişim teknolojileri ve yaşanan gelişmeler şüphesiz eğitim sektörünü de etkilemektedir. Sadece sistemin temel girdisi insanın hayatını etkileyerek değil sistemin kendisine dair de köklü etkilere sahiptir söz konusu bilgi ve iletişim teknolojileri. En basitinden eğitim sistemimizin gelişimine bakıldığında teknolojik alanda yaşanan gelişmelerle birlikte "eğitim teknolojisi" adıyla yeni bir kavram oluşmuştur bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu sonucunda. Söz konusu eğitim teknolojileri ilk başlarda bir daktilo, bir tepegöz ya da bir fotokopi makinesi iken günümüze doğru bilgisayarlar, CD'ler, projeksiyon makineleri, akıllı tahtalar, sanal eğitim ortamları, internet gibi daha sayısı çoğaltılabilecek bilgi iletişim teknolojileri bu listeye eklenmiştir.

Sadece eğitim sistemimizin nasıl işlerlik kazanacağı anlamında değil hedefleri belirleme anlamında da etkili olmaya başlamıştır bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler. Öyle ki önceden öğrencilerin okur yazar olması amaçlanırken, artık bilişim toplumuna yakışır bir okur yazar olması için sisteme medya okuryazarlığı, bilişim dersi gibi yeni dersler eklenmiş durumdadır.

Görüldüğü üzere sistemin kendisi üzerinde büyük bir rol oynayan bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı şüphesiz en çok eğitim sistemindeki teoriyi yaşamaya geçiren öğretmenler üzerinde etkili olmaktadır. Bilgi iletişim teknolojileri, öğretmenler için yeri geldiğinde bir araç yeri geldiğinde ise bir amaç olmaktadır. İşte bu çalışmanın birinci kısmında eğitim ve öğretim sürecinde bilgi iletişim teknolojilerini, derslerini daha verimli kılmak adına araç olarak kullanan öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojileri kullanımına dair görüş ve tutumları saptanmaya çalışılmıştır. Kişisel ve mesleki yaşamlarını etkileyen ve değiştiren söz konusu teknolojilere dair öğretmenler neler düşünmekte ve hissetmektedir bu sorunun cevabı aranmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında ise eğitimin mutfağı olarak nitelendirilebileceğimiz sınıf içerisinde öğretmen ve öğrencilerin baş başa kalmasıyla kendini gösteren sınıf yönetimi olgusu ile bilgi iletişim teknolojileri arasındaki ilişki incelenmeye çalışılmıştır. Yani öğretmenlerin kullandıkları bilgi iletişim teknolojileri, bu öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini etkilemekte midir, cevap evet ise nasıl etkilemektedir sorusu aslında bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur.

1.1. Problem Durumu

Hızla değişen yaşam şartlarının getirisi olarak hayatımızda önemli bir yere sahip olan bilgi iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu ile birlikte okullardaki mevcut eğitim-öğretim faaliyetleri günden güne farklılık göstermiştir. Eğitim öğretim faaliyetlerindeki bu değişiklik şüphesiz öncelikle öğretmen ve öğrencileri etkilemiştir. Bu çalışma, ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullandıkları bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bilgi iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonun çok da eski olmayan bir olgu olması nedeniyle bu alanda yapılan araştırmalara bakıldığında bilgi iletişim teknolojilerinin sınıf yönetimine etkisinin nasıl ve ne düzeyde olduğunun derinlemesine araştırılmasının faydalı olacağı

kanaatine varılmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojileri kullanımına dair görüş ve tutumları ve bu görüş ve tutum arasında öğretmen kıdem, yaş, cinsiyet gibi faktörlere göre bir farklılık olup olmadığı da araştırmanın bir diğer boyutunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmanın temel amacı Bilgi İletişim Teknolojileri kullanımının ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimini nasıl etkilediğini belirlemek iken aynı zamanda sınıf yönetiminin alt boyutları olan sınıf içi fiziksel ortamın yönetimi, sınıf içi plan-program ve etkinliklerin yönetimi, sınıf içi ilişki ve iletişim yönetimi, zaman yönetimi ve davranış yöntemi ile bilgi iletişim teknolojileri kullanımının etkileşimine dair sorulara da cevap aranmıştır. Bu bağlamda katılımcılara yöneltilen sorular şu şekilde özetlenebilir. Sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojileri öğretmenlerin sınıf içi fiziksel ortamın yönetimi, plan-program ve etkinliklerin yöntemi, ilişki ve iletişim yönetimi, zaman yönetimi ve davranış yönetimi becerilerini nasıl etkilemektedir?

İlgili alan yazına bakıldığında eğitim sürecinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri kullanımına dair öğretmen-öğrenci ve yönetici tutum ve görüşlerini belirlemeye yönelik pek çok sayıda araştırmaya rastlanmıştır, bunun yanı sıra Bilgi İletişim Teknolojileri kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisini inceleyen çalışmalara da rastlanılmıştır. Ancak gerek eğitim sisteminde yeni bir kavram olması nedeniyle gerekse çalışma alanlarının görüş- tutum- yeterlilik gibi kavramlar üzerinde yoğunlaşması nedeniyle söz konusu teknolojilerin kullanımının öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu gösterir bir çalışma yapılması ihtiyacı hissedilmiştir. Bu nedenle çalışmanın ilgili alan yazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma sonucunda bilgi iletişim teknolojilerinin sınıf yönetimine olan olumlu ya da olumsuz etkisi ve bu etkinin düzeyi öğretmenlerin branş, kıdem, cinsiyet ve eğitim durumu gibi değişkenleri göz önüne alınarak belirlendiğinde bu sonuçların öğretmenlerin eğitim ve öğretim etkinliklerini düzenlemesinde yol gösterici olacağı ve bu sayede de mevcut sistemin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca eğitim öğretim materyallerinin bilgi iletişim teknolojisi kullanarak geliştirilmesiyle

öğretmenlere etkili sınıf yönetimi alanında da yol gösterici olacağına inanılmaktadır. Sonuç olarak bu çalışmanın hem alan yazına hem de öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sağlayacağı katkı nedeniyle ayrı bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problemi, Antalya ili Serik ilçesinde bulunan ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullandıkları bilgi iletişim teknolojilerinin söz konusu öğretmenlerin sınıf yönetimini nasıl etkilediğinin belirlenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Teknolojinin ve teknolojik gelişmelerin hayatımızın her alanını etkilediği günümüzde eğitim sistemimizin de bu gelişmelerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Eğitimde teknoloji kullanımının yaygınlaşması ve söz konusu bu teknolojilerin sürekli çoğalarak gelişmesi de bu durumun en canlı kanıtı olarak gösterilebilir. Ayrıca bu teknolojiler sayesinde sunulan uzaktan ya da e-öğrenme gibi sanal öğrenme ortamları hemen hemen her alanda kullanılmaktadır. Bilgi İletişim Teknolojileri eğitime bu kadar entegre olmuşken eğitime sağladığı olumlu katkılardan bahsetmek de kaçınılmazdır. Alanla ilgili literatüre bakıldığında bilgi iletişim teknolojilerinin ya da bir diğer ifadeyle eğitim teknolojilerinin öğrenci akademik başarısına etkisi ya da söz konusu bu teknolojilerin eğitimde kullanımına dair yönetici, öğretmen ve öğrenci tutumlarını belirlemeye yönelik yapılmış örnek çalışmalar görülmektedir ancak bu teknolojilerin kullanımı ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiye dair çalışma sayısı yeterli düzeyde değildir. Bu bağlamda ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin bu okullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisinin incelendiği bu çalışmanın bir farklılık yaratacağına inanılmaktadır. Hem konuya farklı bir açıdan bakılmasına yardımcı olacaktır hem de bu alandaki olası etkileri daha iyi anlaşılacaktır. Ayrıca öğretmen görüşlerinin baz alındığı çalışmada uygulamacıların bu teknolojilerin etkisini değerlendirmesi de gerçekçi bir yaklaşım içinde bu çalışmanın yürütüldüğünü göstermektedir. Bu anlamda diğer öğretmenlere de örnek teşkil edebileceği, öğretmenlerin bu çalışma sayesinde öz değerlendirme yapabilecekleri

düşünülmektedir. Ayrıca mevcut sistemde var olan aksaklıkların da belirlenmesi, bu aksaklıkların giderilmesi adına yönetici ya da ilgililere yardımcı olacaktır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma belirlenen ölçme aracı ile, örneklem dâhilindeki Antalya ili Serik ilçesinde bulunan ve örnekleme dâhil edilen ortaokul kurumlarında 2014-2015 eğitim öğretim yılında çalışan öğretmenlerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

BİT: Bilgi İletişim Teknolojileri

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BDÖ: Bilgisayar Destekli Öğretim

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde çalışmaya temel teşkil eden ve ilgili alan yazının araştırılması sonucu elde edilen kavramsal çerçevenin ve aynı alanda yapılmış araştırmaların sunumuna yer verilmiştir. İlk bölümde sınıf yönetimi ile ilgili yapılan ilgili alan yazın taramasına yer verilirken ikinci bölümde bilgi iletişim teknolojileri ve üçüncü bölümde ise çalışma ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Sınıf Yönetimi

Bu bölümde sınıf yönetimi kavramının yanı sıra sınıf yönetiminin boyutları ve sınıf yönetimi yaklaşımları gibi kavramların açıklamasına yer verilmiştir.

2.1.1. Sınıf Yönetimi

Başar (2011)' a göre sınıf, belirli özellikleri ortak olan insanların oluşturduğu grup anlamındadır, ancak eğitim açısından baktığımızda alışagelmış yanlış bir şekilde öğrencilerle yüz yüze olunan yer olarak karşımıza çıkmaktadır. Thompson (1994) ise sınıfı birbirine benzemeyen çeşitliliği barındıran alan olarak tanımlamakla birlikte içinde hem öğretmen hem de öğrencilerin saatlerce birlikte yaşadıkları, belirlenen kazanımları birlikte öğrendikleri, yine önceden belirlenen bilgilerin edinilmesi için özel olarak oluşturulan bir insan düzeneği olarak açıklamaktadır. Oysa ki aynı sınıftaki öğrenciler yaş, bilgi düzeyi, gereksinim gibi açılardan benzerdirler, sınıf bu öğrencilerin bulunduğu mekan değil oluşturduğu grubun adıdır, bu yüzden de sınıf yönetimi, hazır bulunuşluk düzeyleri benzer olan insan grubunun yönetilmesidir. Bu bağlamda Lemlech (1988) 'in tanımı daha özetleyici olacaktır, çünkü ona göre sınıf yönetimi, sınıf ortamının bir orkestra gibi uyum içerisinde yönetilmesidir.

Sınıf yönetimi öğretmenin; öğrencilerin eğitimsel amaçları etkili bir biçimde başarabilmelerini ve öğrenmelerini kolaylaştıracak sınıf koşullarını oluşturup geliştirdiği, bir takım karmaşık eylemler grubudur. Sınıf yönetimi, öğretimin

amaçlarına ulaşmasına yardımcı olan öğrenme- öğretme ortamının oluşturulması ve yürütülmesi için yapılan etkinlikler(sınıfın fiziksel ortamını düzenleme, kuralları oluşturma, derslerde dikkati çekebilme, eğitsel etkinliklerde yer almayı sağlama vb.) olarak da tanımlanabilir (Köktaş, 2003). Simplicio (1999)' ya göre ise etkili bir sınıf yönetimine sahip öğretmen eldeki imkanları en iyi şekilde kullanmasını bilir. Weinstein (2003)' e göre öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirmesi adına yerine getirmesi gereken görevler; akademik ve duyuşsal amaçları destekleyen fiziksel bir öğrenme ortamı yaratmak, öğrencilere dair davranış örüntüleri oluşturmak, öğrencilerle sosyal ve kültürel anlamda tutarlı bir iletişim kurmak, öğrenci açısından kazanımlarla ilgili bir sınıf ortamı oluşturmak, öğrenci velileriyle birlikte çalışmak ve son olarak da öğrencilerin davranışsal problemlerine uygun çözüm odaklı müdahalelerde bulunmaktır.

Çelik (2003) 'e göre sınıf yönetimi kısaca etkili öğrenme ortamının oluşturulması ve yönetilmesidir. Daha genel bir bakış açısıyla bakacak olursak da sınıf yönetimi, sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretimin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesi sürecidir. Imhoof (1991) ise sınıf yönetimini öğretmenin öğrenciye tüm dış uyaranlardan daha etkili ve kolay bir şekilde sınıf bünyesinde yardımcı olması, rehberlik etmesi şeklinde tanımlamıştır.

Savage ve Savage (2010)' a göre ise sınıf yönetimi, sınıfın fiziki yapısıyla birlikte elde mevcut olan kaynakları düzenleyerek öğrenme için en uygun ortamın sağlanması ve sürdürülmesidir. Bu bağlamda sınıfta düzenin kurulması, fiziksel ortamın düzenlenmesi, mantıklı bir akışı olan öğretim sürecinin gerçekleştirilmesi, zamanın etkili kullanılması, öğrencilerin motive edilmesi ve öğretmen liderliği ve otoritesinin kurulması işlemleri gerçekleştirilmelidir.

Weinstein, Curran ve Clarke (2003)' a göre öğretmenin sınıf yönetimindeki görevleri dersin akademik ve sosyal amaçlarına uygun bir fiziksel ortam düzenlemek, öğrenci davranışları için beklenti oluşturmak, kültürel olarak tutarlı bir şekilde öğrenciler ile iletişim kurmak ve onlarla ilgilenmek, aile ile işbirliği yapmak ve problem davranış gösteren öğrencilere yardımcı olmak için uygun müdahalelerde bulunmaktır. Bu görevlerin etkili bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Jeanpierre (2004)' e göre sınıf yönetimini temelde dört ana boyutta ele almaktadır. Bu boyutlar fiziksel ortamın düzenlenmesi, zamanın düzenlenmesi, materyal ve araç-gerecin düzenlenmesi ve disiplindir. Genellikle sınıf yönetimi ve disiplin kavramları birbirleri ile karıştırılsa da aslında disiplin sınıf yönetiminin bir alt boyutudur. Sınıf yönetimi kapsamlı bir konu olmasına rağmen temelde beş ana boyuttan oluşmaktadır. Sınıf yönetiminin en çik göze çarpan ilk boyutu fiziksel alanın yönetilmesidir. Fiziksel mekan yönetimi, sınıf ortamının genişliği, sınıf alanının çeşitli etkinliklerin yapılabilmesi için bölünmesi, ısı, ışık, gürültü düzenekleri, renkler, temizlik, estetik, eğitsel araçlar,oturma düzeni bu alanın başlıca konularıdır. Sınıf yönetiminin bir diğere alt boyutu ise plan ve program etkinliklerinin yönetimidir. Amaçlar esas alınarak, yıllık, ünite, günlük planların yapılması, kaynakların belirlenip dağılımının sağlanması, iş ve işlem süreçlerinin belirlenmesi, araç sağlama, yöntem seçme, öğrenci özelliklerini belirleme,gelişimlerini izleme ve değerlendirme bu boyutta ele alınabilir. Sınıf yönetiminin üçüncü alt boyutu ise zaman yönetimine ilişkin etkinliklerdir. Etkili öğretim, öğrenmeye ayrılan zamanın çokluğuna ve etkili kullanımına bağlıdır. Bu sebeple sınıf içerisinde geçirilen zamanın çeşitli etkinliklere dağılımı, zamanın ders dışı ve bozucu etkinliklerle harcanmaması, sıkıcılığın önlenmesi, devamsızlığın ve okuldan ayrılmanın önlenmesi bu boyut içinde görülebilir. Sınıf yönetiminin dördüncü alt boyutunu ilişki ve iletişim düzenlemelerinin yönetimi oluşturmaktadır. Sınıf kurallarının belirlenip öğrencilere benimsetilmesi, sınıf yaşamının kolaylaştırılmasına yönelik öğrenci-öğrenci, öğrenci- öğretmen ilişki düzenlemeleri özellikle bir sonraki boyut olan davranış yönetimini de etkileyen ve bu boyutta ele alınan kavramlardır. Sınıf yönetiminin beşinci boyutu ise davranış düzenlemelerinin yönetiminden oluşmaktadır. Sınıfla ilgili etkinliklerin, eğitim ortamının istenen davranışı sağlayabilir duruma getirilmesi, sınıf ikliminin olumlulaştırılması, sorunların ortaya çıkmadan önce tahmin edilmesi yoluyla istenmeyen davranışın önlenmesi gibi davranışlar bu boyuta ilişkin örnekler olarak sergilenebilir (Başar, 2011).

2.1.2. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Bir önceki bölümde kısaca değinilen sınıf yönetimini oluşturan alt boyutlara aşağıda detaylı bir şekilde değinilmiştir.

2.1.2.1. Sınıfın Fiziksel Ortamının Yönetimi

Nasıl ki lezzetli bir yemek yapmanın ön koşulu donanımlı, ihtiyaç duyulan malzemelere sahip bir mutfak ise eğitim sistemimizde de kaliteli sonuçlar elde etmek istiyorsak, eğitimde bizim mutfağımız olarak adlandırılabilir olan sınıflardan başlanmalıdır işe. Sınıfların fiziksel özellikleri etkili bir sınıf yönetimi için dolayısıyla da etkili bir eğitim için önkoşul niteliğindedir. Bu nedenle etkili bir sınıf yönetimi için, eldeki olanaklar dahilinde fiziksel değişkenlerin güdeleyici , öğretici ve ilgi çekici bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Aydın, 2012). Burada kastedilen fiziksel değişkenler eğitim öğretim faaliyetleri için tahsis edilen yerin tüm özelliklerini kapsamaktadır; örneğin sıra, masa gibi araç gereçlerin yanı sıra sınıfın ısı, ışık, renk düzeni, gürültü durumu, temizlik gibi bir dizi etkenden bahsedilmektedir. Sınıf yönetiminin bir alt boyutu olan fiziksel ortamın düzenlenmesi ya da yönetilmesi ise söz konusu bu değişkenlerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları ya da eğitim düzeyleri gibi hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurularak, dersin amaçlarına en etkili şekilde hizmet edecek düzeyde yapılandırılmasıdır. Bir diğer ifadeyle özel amaçlar için yapılandırılmış sınıflar oluşturmaktır. Çünkü eğitim-öğretimin gerçekleştiği fiziksel ortam ne kadar amaca ve paydaşlara uygun yapılandırılırsa, öğrenme ve öğretme süreci de o derecede etkili olacaktır (Işık, 2012). Yukarıda bahsedilen fiziksel ortamın değişkenleri incelendiğinde ise karşımıza öğrenci sayısı, yerleşim düzeni, sınıf ısı, ışık, temizlik, renk, gürültü ve görünüm gibi faktörler çıkmaktadır.

Öğrenci sayısı: Her ne kadar kalabalık sınıflarda eğitim öğretimin olumsuz etkilendiği ve ideal sınıfta öğrenci sayısının 30'u geçmemesi gerektiği düşünülse de aslında sınıfta bulunması gereken öğrenci sayısı dersin niteliğine, öğrencilerin eğitim düzeyine ve türüne göre değişiklik göstermektedir mevcut eğitim sistemimizde (Başar, 2011). Örneğin okul öncesi eğitimde 15-20 kişilik sınıflar ideal olarak görülürken, ilköğretim ya da ortaöğretimde bu aralık 30-50 arasında değişiklik

göstermektedir, yüksek öğretime bakıldığında ise 40-60 kişilik sınıflar karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sistemimizin gereği olarak öğretmen sınıfta olacak öğrenci sayısını belirleme yetkisine sahip olmadığı için bu değişkeni daha etkili bir eğitime hizmet edecek bir hale getirmek adına öğrenci sayısına uygun oturma düzeni ya da yöntem-teknik seçimine başvurmalıdır.

Yerleşim Düzeni: Çoğu sınıfta göz ardı edilen bu değişken aslında oldukça kritik bir öneme sahiptir. Sınıf içi araç-gereçlerin yerleştirilmesi ile öğrencilerin oturma düzeni olmak üzere iki ana bölümden oluşmakla birlikte; öğretmen ve öğrenci merkezli olmak üzere iki temel yaklaşımı da bulunmaktadır. Öğretmen merkezli yerleşim düzeni, öğrencilerin klasik oturma düzeninde oturduğu, tüm araç ve gereçlerin öğretmenin kullanımına kolay hizmet edebilecek şekilde yerleştirildiği bir yerleşim şeklidir. Öğretmen –öğrenci etkileşimi baskın iken öğrencilerde dikkat dağınıklığı görülme olasılığı yüksektir. Öğrenci merkezli yerleşim düzeni ise bireysel ya da grup şeklinde öğrenci oturma düzenlerinin kullanıldığı, öğrencilerde hem diğer arkadaşlarıyla hem de öğretmeni ile yüz yüze iletişimi mümkün kılan, bu sayede öğrenci dikkatinin daha dirik tutulabildiği bir yerleşim şeklidir (Aydın, 2012).

Isı: Sınıfın ısısı öğrencilerin performansını büyük oranda etkilemektedir. Eğer çok sıcak ya da soğuk olursa öğrencinin derse odaklanmasının zorlaşması ile birlikte fiziksel rahatsızlıklar, ilgi ve dikkat dağınıklığı ya da zihinsel gevşeme gibi farklı sonuçlar ortaya çıkabilir. Sınıf ısısının normal olması ise öğrenciye psikolojik anlamda da rahatlık sağlayabilmektedir (Karslı, 2009).

Işık: Sınıfta ışık faktörü de oldukça belirleyici bir role sahiptir. Aşırı ya da yetersiz ışık, ışığın yönü, yansımaları veya rengi ilgiyi dağıtabilir, gözü yorabilir ya da zihnin aşırı duyarlı bir hale gelmesine veya gevşemesine neden olabilir. Bu nedenle ışık dengesinin iyi ayarlanması, mümkün olduğunca doğal aydınlatma yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir (Kazu, 2009).

Temizlik: Sınıf içerisinde her bölümün (duvar, pencere, tavan, kapı....) ve araç gerecin (dolap, masa, sıra...) temiz olması gerek öğrenci gerekse öğretmen için zihinsel ve duyuşsal rahatlığın yanı sıra fiziksel de bir rahatlık sağlamaktadır

(Yıldırım, 2012). Bu bağlamda çoğu zaman göz ardı edilen sınıfların temizlik durumları da eğitim ve öğretimin kalitesi bağlamında önem arz etmektedir.

Renk: Sınıf içerisinde renk faktörü de dikkat edilmesi gereken bir başka unsurdur, çünkü gerek göz estetiği gibi duyuşsal faktörler gerekse bilişsel etkinlikler için iyi bir renk uyumunu yakalanması gerekmektedir. Bu nedenle renk seçimlerinde öğrencilerin görüşlerini almakla birlikte renk seçimlerinin insan üzerinde bıraktığı etkiler de göz önünde bulundurulmalıdır (Işık, 2012).

Gürültü: Gürültü işitmeyi engelleyen, zihni yoran ve edimi düşüren bir etkidir. Bu nedenle öğrenci ve öğretmen etkileşimi de olumsuz etkilenmektedir. Bu sorunu ortadan kaldırmak adına öncelikle gürültünün kaynağı bulunmalı ve sonrasında ise uygun bir yöntemle çözülmelidir (Aydın, 2012).

Görünün/ Estetik: Sınıfta yer alan tüm nesnelerin amaca uygun bir şekilde ve uyum içerisinde yerleştirilmesi gerekmektedir. Bu uyum sadece sıra ve masaların düzenli yerleştirilmesiyle sınırlı olmamakla birlikte sınıfın renk, araç, gereç ve materyal düzenini kapsamaktadır. Bu sayede öğrenci ve öğretmen kendini sınıfta rahat hissedebilir ve orada bulunmaktan zevk alabilirler (Aydın, 2012).

Yukarıda bahsedilen tüm faktörler etkili bir eğitim-öğretim sürecinin ön koşulu niteliğindedir. Bu faktörler uygun bir şekilde yönetildiğinde hem öğretmenin hem de öğrencilerin gerek bilişsel gerekse duyuşsal açıdan derse hazırlanmaları ve odaklanmaları daha kolay ve etkili hale gelecektir.

2.1.2.2. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimi

Öğrenme; bireyin dış uyarılarla etkileşimi sonucunda edindiği davranış değişikliğidir (Çelen, 1999). Bu süreç kendiliğinden olabildiği gibi planlı bir şekilde de yürütülebilir. Planlı bir öğrenmeden bahsedildiği zaman ise karşımıza öğretme kavramı çıkmaktadır. Öğretme faaliyeti; öğrenme faaliyetinin önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda ve yine belirlenmiş yer, zaman ve kişi örgüsü içerisinde planlı bir şekilde gerçekleştirilmesidir. Bu noktadan hareketle öğretmenin temel görevlerinden birisi de bu öğrenme ve öğretmen sürecini etkili bir şekilde

oluşturarak, öğrencilere en uygun öğrenme ve öğretme ortamını sağlamaktır (Demirel, 2012).

Bu bağlamda öğretmenin öğrenim ve öğretimi dikkatli bir şekilde planlaması, etkili bir şekilde uygulaması ve amaçlara hizmet edecek bir şekilde de değerlendirmesi gerekmektedir (Kuran, 2012). Bu sürecin ilk aşaması olan planlamaya baktığımız takdirde Demirel (2002) planlamayı; önceden belirlenmiş eğitsel amaçlara ya da program hedeflerine ulaşmak için hangi öğretim etkinliklerinden yararlanılacağıının, bu etkinliklerin niçin, ne zaman, nasıl ya da hangi yardımcı kaynak veya araç gereçle uygulanacağıının, sonuçta elde edilen çıktılarının hangi etkinliklerle, nasıl değerlendirileceğinin önceden tasarlanması olarak tanımlamıştır (Demirel, 2002).

Aydın (2012)' a göre planlama; önceden belirlenmiş amaçlara ulaşmak için eğitim yaşantıları oluşturma, eğitim yöntem ve tekniklerini saptama, uygulama ve değerlendirme ölçütleri geliştirme etkinliklerini kapsamaktadır. Bir diğer ifadeyle planlama; ne (içerik), nasıl (yöntem- teknik- ortam), niçin (amaç) ve hangi zaman diliminde (süre) öğretilecek sorularının yanı sıra hangi konunun ne ölçüde öğrenildiğinin nasıl ölçüleceği (değerlendirme) sorularına da yanıt verebilmektir.

Başarılı bir plan; esnek ve işlevsel olmalıdır, bütünlük ve süreklilik ilkelerini göz önünde bulundurmalıdır, yöntem ve teknik konusunda çeşitlilik sağlamalıdır, öğrencilerin bireysel ilgi, yetenek ve beklentilerine yönelik olmalıdır, amaç-araç ve içerik bütünlüğüne sahip olmalıdır ve son olarak da öğrenci katılımını destekler nitelikte, öğrenci için yaşamsal önem taşıyan bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmaya yönelik olmalıdır (Demirel, 2012).

Öğretmen açısından öğrenme ve öğretme sürecinin planlanması her ne kadar yasal bir zorunluluk olsa da öğretmenin yapacağı donanımlı ve etkili bir plan, öğretmenin neyi, niçin, nasıl ve ne zaman yapacağını kapsadığı için öğretmene eğitim öğretim sürecinin her aşamasında faydalı olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Tebliğler Dergisi (2003)' ne göre öğretmenler; öğretim yılı süresince ders vermekle yükümlü oldukları sınıflarda öğretim programı çerçevesinde belirlenmiş ünitelerin hangi ayda, yaklaşık olarak hangi zaman diliminde, nasıl işleneceğini gösteren

ünitelendirilmiş yıllık plan ile ders bazında belirlenmiş öğrenci kazanımlarını, işlenecek olan içeriği, içeriği vermekte kullanılacak olan yöntem ya da teknikleri, bu aşamada kullanılacak olan araç ve gereçleri gösteren bir günlük ders planı hazırlamakla yükümlüdürler (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2003).

Sürecin ikinci aşamasını oluşturan öğretimi uygulama süreci incelendiğinde ise karşımıza dersin işlenişini ya da ilgili içeriğin öğrenciye sunumunu içeren bir süreç çıkmaktadır. Bu bağlamda öğretimi uygulama süreci dört alt aşamada açıklanacaktır; hazırlık aşaması (dikkat çekme,güdüleme), sunu (derse geçiş ya da geliştirme), uygulama (bireysel ya da grupla öğrenme etkinlikleri) ve özetleme.

Dersin hazırlık bölümünde; belirlenen amaç ya da davranış doğrultusunda öğrencilerin ilgili kazanımlar konusunda bilgilendirilmesi, öğrenci dikkatinin çekilmesi, öğrenci motivasyonun sağlanmasına dair etkinlikler yer almaktadır. Sunu bölümünde ise; öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel giriş özellikleri, bir diğer ifadeyle öğrenci hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak konu sunumu ve devamında öğrencinin yeni konuyu ön öğrenmeleriyle ilişkilendirip anlamlandırması için geliştirme etkinliklerine yer verilmektedir. Üçüncü aşama olan uygulama bölümünde ise öğrencilerin öğrenilen içerik ile ilgili olarak örnek vermesi, alıştıırma yapması, soru sorması ve mümkün olduğunca uygulama yapması konuyu özümsemesine yardımcı olacak etkinlikler yer almaktadır. Bu etkinlikleri içeriğin özelliğine uygun olacak şekilde bireysel ya da grupla öğrenme etkinliklerinden seçmek daha da faydalı olacaktır. Son aşama olan özetleme bölümünde ise konuyla ilgili hedef ve davranışların tekrardan gözden geçirilmesi söz konusudur. Bu gözden geçirme etkinliğinin öğretmen yerine öğrencilerce yapılması gerek öğrenci katılımını artıracaktır gerekse öğrenci tarafında hangi konuların ne düzeyde anlaşıldığının belirlenmesi daha kolay bir hal alacaktır (Bakioğlu, 2014).

Ders sürecinin son aşamasında gerçekleştirilen öğretim faaliyetinin değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu aşamada, planda ifade edilen kazanımlar doğrultusunda gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrencide oluşturduğu değişikliklerin neler olduğunu saptamak amacıyla ölçme ve değerlendirme etkinliklerine yer verilmektedir.

Sınıfta etkili bir öğretme ve öğrenme ortamı oluşturmak için öğretmenlerin; öğrencilerini ve işini sevmeye, sınıfa pozitif enerjiyle girme, derse odaklanıp görsel-ışitsel araç gereçlerden yararlanma, öğrencilerin aktif katılımını destekleme, sözel olan ve olmayan iletişimi etkili bir şekilde kullanma, sık sık ara özet ya da tekrarlara yer verme, dersi ilginç hale getirme gibi notalara dikkat etmeleri gerekmektedir (Kuran, 2012).

2.1.2.3. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimi

Sosyal bir varlık olan insanın çevresi ile iletişim ve etkileşim halinde olması kaçınılmazdır. İletişim temel anlamıyla bireyler arasında gerçekleşen bilgi, duygu ve düşünce paylaşımlarıdır (Deryakulu, 1991). İletişim kavramını dört ana başlık altında incelemek mümkün olacaktır.

Kişi içi iletişim: Bireyler arasında gerçekleşen iletişimin birey boyutunda gerçekleşeni denebilir kişi içi iletişim için çünkü birey düşünür, kendini gözlemler, kendi içinden mesaj alır, kendisine sorular sorar, bu sayede kişisel ilgi ve ihtiyaçların farkına varır. Temelde aynı birey hem bilginin kaynağı hem de alıcısı olmaktadır. Kişiler arası iletişim: Temel iletişim tanımının çıkış noktası olan iletişim türüdür. Çünkü iletişimin hem kaynağı hem de alıcısını insan oluşturur. Bireyler arasında paylaşım esastır. Örgüt içi iletişim: Ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere bir araya gelen insan topluluğu yani örgüt içerisinde oluşan iletişim türüdür. Aşağı doğru iletişim, yukarı doğru iletişim, yatay iletişim ve çapraz iletişim olmak üzere dört türü bulunmaktadır. Kitle iletişimi: Radyo, televizyon, gazete gibi büyük topluluklara hitap eden kitle iletişim araçlarının kanal rolünü üstlendiği bu iletişim şeklinde bazı kaynaklarca üretilen bilgi ve sembollerin geniş topluluklara iletilmesi ve yine onlar tarafından yorumlanması gibi aşamaları olan iletişim türüdür (Memişoğlu, 2012).

İletişimi oluşturan temel öğeler ise kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve geri bildirimdir (Tutar ve Yılmaz, 2010). Kaynak; iletişim sürecini başlatan, diğer bir deyişle paylaşılacak bir fikri olan kimsedir. Kaynak kişi sınıf boyutunda ele alındığında ise hedeflediği kişi ya da grupta istendik davranış değişikliğini oluşturmak adına iletişimi başlatan, yönlendiren ve sağlıklı bir şekilde işlenmesini sağlayan kişi genellikle öğretmendir. Mesaj; iletişime sebep olan, paylaşılmak istenen bilgi, duygu,

düşünce ya da sembollerin tamamı mesaj olarak adlandırılabilir. Kanal; kaynak ve alıcı arasında mesaj iletişimi sağlayan araç ve gereçlerdir. Alıcı; kaynak tarafından gönderilen mesajlara hedef olan kişi ya kişiler alıcıyı oluşturmaktadır. Geri bildirim; alıcıdan kaynağa mesaj alım sonrasında yönelen, gönderilen tepkilerdir. Bir nevi mesajın ne kadar doğru anlaşıldığını, iletişim sürecinin ne denli sağlıklı olduğunu gösteren tepkilerdir (Bingöl, 1998).

Eğitim de uygulama boyutunda bakıldığında aslında bir iletişim sürecidir. Öğretmen ve öğrenciler istedik davranış değişikliklerini geliştirmek adına sürekli iletişim halindedirler (Akbaşlı, 2012). Bu iletişim sürecinde öğretmen ve öğrenciler arasında kaynak ya da alıcı rolleri sürekli değişiklik gösterirken, önemli olan öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştıran ortamın ve ilişkilerin bu çift yönlü iletişim sayesinde kurulmasıdır. Bu bağlamda; öğretmenin ne söylediğinden çok öğrencinin ne anladığının önemli olduğu süreçte öğretmenin sözel iletişim becerileri kadar sözel olmayan iletişimi ve beden dilini de etkili kullanması gerekmektedir (Memişoğlu, 2012). Çünkü sınıf içerisinde yakalanan etkili bir öğretmen ve öğrenci ya da öğrenci-öğrenci iletişimi, etkin ve kalıcı bir öğrenmenin ön koşuludur (Aydın, 2012).

Sınıf içerisinde gerçekleşen iletişimi formal ya da informal; sözel ya da sözel olmayan iletişim diye türlerine ayırmak mümkündür. Sınıf içerisinde derse dair mesajları içeren iletişim formal olurken, bunun haricinde sınıf ortamında genellikle informal iletişim baskındır. Ayrıca sınıf içerisinde sözel iletişim- insanın duyu, düşünce, izlenim ve paylaşımlarını sözle bildirmesine sözlü iletişim- kadar sözel olmayan iletişimin- beden dili, göz teması, kılık kıyafet seçimi, vücut duruşu...- de oldukça etkili olduğu unutulmamalıdır. Söz konusu olan sınıf içi etkili iletişimin geliştirilmesi için; öğretmenler öğrencilerini tanımalı, gerek öğrencilerle olan gerekse öğrencilerin birbirleriyle olan ilişkilerini gözden geçirmeli ve öğrenciler ile yakın ilişkiler kurarak kişisel yaklaşımlar için fırsatlar yaratmalıdır (Akbaşlı, 2012). Ayrıca öğretmen; emir vermek, yönlendirmek, uyarmak, göz dağı ya da ahlak dersi vermek, nasihat etmek, nutuk çekmek, yargılamak, eleştirmek, ad/lakap takmak, alay etmek, sözünde tutarlı olmamak, gereksiz sakacı davranmak, öğrenciyi ya da sorununu görmezden gelmek gibi iletişimi sınırlayan engellerden kaçınmalıdır.

Sınıf içi iletişimin etkili olduğu bir başka nokta ise öğretmen ve öğrenci arasında kurulan sağlıklı bir iletişimin sınıf içi disiplini sağlamada öğretmene yardımcı olmasıdır. Ayrıca bu sağlıklı iletişim öğrenci öğrenmelerini de olumlu etkilemektedir. Sonuç olarak öğretmen-öğrenci ilişkileri hem olumlu bir sınıf iklimi yaratmada hem de öğrencilerin akademik başarılarının artmasında oldukça etkilidir (Clifford, 2000).

2.1.2.4. Sınıfta Davranış Yönetimi

Davranış, bireyin belli bir uyarana karşı geliştirdiği duyuşsal, bilişsel ve devinimsel tepkilerin tamamı olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle davranış, dış ve iç uyaranlara karşı uyum sağlamak amacıyla organizma tarafından geliştirilen her tür tepkidir (Aydın, 2012). Eğitim de bireyde istendik davranış değişikliği geliştirme süreci olarak tanımlandığına göre istendik davranış kavramına da bakmak faydalı olacaktır (Çelikkaya, 2014). İstendik davranış, belli bir eğitim etkinliği ile öğrenciye kazandırılmak istenen duyuşsal, bilişsel, devinimsel ve akademik yeterliliklerin tümünü kapsamaktadır (Aydın, 2012).

Sınıf içi davranış yönetimi dendiğinde akla ilk gelen kavram “disiplin” olmaktadır. Disiplin halihazırda bulunan yasa, kural, ilke ya da düzenlemelere uyum sağlama; bunlara uygun davranış geliştirmektir. Bu bağlamda disiplin, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için bir arada bulunan insanlar arasında belirli kurallara dayalı bir uyum sağlamaktır. Sınıf yönetimi bağlamında baktığımızda ise, sınıfta kurallar (öğrencilerle birlikte olmak üzere) belirleyerek öğrenmeyi kolaylaştırmak ve öğrencide ortaya çıkabilecek istenmeyen davranışları en aza indirmektir (Yiğit, 2012).

Yıkılmış (2012)' a göre davranış yönetimi ya da davranış değiştirme; öğrencilere yeni davranışlar kazandırmayı, öğrencilerin var olan davranışlarının oluşum sıklık ve sürelerinin artırılmasını, öğrencilerde oluşabilecek uygun olmayan davranışların önlenmesi, öğrencilerin sahip olduğu uygun olmayan davranışların azaltılmasını ya da ortadan kaldırılmasını, öğrencilerde meydana gelen uygun davranışların kalıcılığının sağlanması, öğrencilerde meydana gelen uygun davranışların genellenmesinin sağlanmasını içermektedir (Yıkılmış, 2012).

Sınıf sosyal, kültürel ve bireysel bazda birbirinden oldukça farklı özellikleri olan öğrencilerin oluşturduğu bir topluluk olduğu için bu renkli toplulukta davranış anlamında ortak bir çerçeve belirlemek kolay olmayacaktır. Ancak kurallar oluşturulurken öğrenci davranışlarını etkileyen şu etmenlere dikkat edildiği takdirde süreç daha kolay işler hale gelecektir. Öğrenci davranışlarını etkileyen etmenler; öğrencilerin bireysel özellikleri ve gereksinimleri, okul ve sınıf iklimi, öğrencilerin geçmiş yaşantıları, öğrencilerin amaçları ve okuldan beklentileri, sınıf yönetimi konusunda öğretmen yeterliliği, okul-çevre ve aile ilişkisi şeklinde sıralanabilir (Yiğit, 2012).

Daha etkili bir davranış yönetimi uygulamak isteyen öğretmenlerin dikkat etmesi gereken bazı noktalardan bahsetmek de çalışma kapsamında yararlı olacaktır. Öncelikle öğretmenin her bir öğrenciyi tüm özellikleriyle bir bütün olarak ele alması ve gösterdiği davranışları sadece davranışa bakarak değil bu yönleri göz önünde bulundurarak değerlendirmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencinin sadece bilişsel durum ya da gelişmesiyle ilgilenmek yerine duyuşsal ya da kişisel sorunlarına karşı da duyarlı olunmalıdır. Öğrenciler sadece birey oldukları sebebiyle önemsenmelidir ve bu her fırsatta onlara hissettirilmelidir ve özgüvenlerini geliştirme adına fırsatlar yaratılmalıdır. Öğrenci davranış değişikliği sürecinde sabırlı, hoşgörülü, esnek, nazik ve bağışlayıcı olunmalıdır. Eğer öğrencide istenmeyen bir davranış gözlemlenirse davranışın kendisinden ziyade nedeni üzerinde durulmalıdır ve istenmeyen davranışı değiştirmek adına tehdit, şantaj ya da fiziksel cezaya kesinlikle başvurulmamalıdır. Sözel ifadelerle davranışlarda tutarlı olunmalıdır ve öğrenciye istenmeyen davranışı neden yapmaması gerektiğinden çok istendik davranışı neden yapması gerektiği hakkında, özellikle anlamlı ve geçerli bahaneler göstererek bilgi verilmelidir. Öğrenciler arasında hiçbir nedenden dolayı ayrımcılık yapılmamalıdır, bunun yanı sıra tembel, çalışkan gibi öğrenciyi kategorize edecek etiketlemelerden kaçınılmalıdır. Son olarak da iyi bir model olmak için öğrencilerin karşısına her zaman temiz, güler yüzlü, anlayışlı ve iyi bir diksiyonla çıkılmalıdır (Aydın, 2012).

İstenmeyen davranışların yönetiminde öğretmenlerce kullanılan stratejilere bakıldığında ise karşımıza görmeden gelmek, uyarmak, dikkat çekmek, okul yönetimi ve rehberlik servisi ile ilişki kurmak, ödül ve ceza sistemini kullanmak gibi

farklı uygulamalar çıkmaktadır. Görmezden gelmek; hatalı davranışın farkında olduğunun karşı tarafa esnek bir iletişim diliyle yansıtabilme ustalığıdır. Uyararak; istenmeyen davranışın düzeyine göre farklılık gösterebilen, öğrencinin davranışının farkında olması için gerçekleştirilen bir yöntemdir. Dikkat çekmek; dolaylı ya da doğrudan uyarıların etkisiz kalması durumunda kişi ya da grup düzeyinde uyarının ötesinde, cezaya yönelik çağrışımları da içerebilen istenmeyen davranışlar için uygulanan yöntemdir. Okul yönetimi ve rehberlik servisi ile ilişki kurmak; bazı davranış sorunlarının okul yönetimi ve rehberlik servisi ile işbirliği içerisinde çözülebileceği durumlarda başvurulan bir yöntemdir. Ödül ya da ceza sistemini kullanmak; ödül ve ceza sisteminin temel amacı, öğrenciye kendi davranışlarını yönetmek için gerekli olan duygusal ve düşünsel yeterliliği kazandırmaktır (Aydın, 2012).

Öğrencilerin sınıf içerisinde gösterdikleri istenmedik davranışlar incelendiğinde karşımıza bireysel, arkadaşlarına dönük ve öğretmene dönük davranışlar olmak üzere üç grup davranış çıkmaktadır. Bireysel bazda istenmeyen öğrenci davranışları; derse hazırlıksız gelmek, dersle ilgilenmemek, hatta ders esnasında başka derslerle ilgilenmek, sınıf iklimini bozacak (sınıfa geç gelmek, nezaketsiz davranmak, ders esnasında gereksiz konuşmak, söz almadan konuşmak...) davranışlar sergilemek, kişisel temizliğe ya da kılık kıyafete gereken özeni göstermemek şeklinde sıralanabilir. Öğrencilerin arkadaşlarına yönelik gerçekleştirdikleri istenmeyen davranışlar ise; arkadaşlarının başarısını kıskanarak onların çalışmasına engel olmak, arkadaşlarına lakap takmak, el şakası yapmak gibi duyuşsal anlamda olumsuz etkileyen hareketlerle arkadaşlarını rahatsız etmek, onları küçük görmek ya da her fırsatta öğretmene şikayet etmek gibi aslında temelinde arkadaşlarıyla sağlıklı iletişim kuramamanın yattığı davranışlar söylenebilir. Öğretmene yönelik istenmeyen davranışlara bakıldığında ise karşımıza öğretmen tarafından verilen görevi ya da ödevi yapmayarak sorumluluklarını yerine getirmemek, oturma biçimi gibi toplu yaşam alanları kurallarına dikkat etmemek, öğretmenleri ile sağlıklı iletişim kuramamaktan kaynaklı her fırsatta öğretmeni ailesine ya da okul idaresine şikayet etmek gibi davranışlar öğrenciler tarafından sergilenmektedir (Yiğit, 2012). Söz konusu olan istenmeyen öğrenci davranışları öğretim sürecini olumsuz etkilediği için öğretmenlerin, yöneticilerin ve velilerin endişe duydukları bir boyuttur. Hatta öğretmenlerce okul değiştirme ya da mesleği

bırakma isteklerinin temelinde bu istenmeyen davranışlardan duydukları memnuniyetsizliğin yer aldığı ifade edilmiştir (Jones ve Jones, 2007).

2.1.2.5. Sınıfta Zaman Yönetimi

Zaman kavramı günümüzde oldukça sık kullanılan ve çoğunlukla azlığından ya da yokluğundan bahsedilen bir kavramdır. Bu kavramın temel anlamına bakacak olursak zaman; bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit olarak tanımlamak mümkündür (TDK, 2015). Bir başka ifadeyle zaman, içinde olayların kendiliğinden akıp gittiği, evrendeki tüm varlıkların eşit olarak sahip olduğu, soyut ve önemli bir değer olarak ifade edilebilir (Karaköse, 2009). Bu şekilde tanımlandığında oldukça soyut olan bir kavramın aslında günlük hayatımızda eksikliğini en çok hissettiğimiz şey olması ilginçtir. Çünkü sürekli yapacak işlerimiz ama bunları yapmak için yetmeyen bir zamanımız vardır. Bu noktada zaman yönetimi devreye girmektedir ve girmelidir de. Çünkü zaman kavramını ve miktarını değiştiremeyeceğimize göre yapacaklarımızı ona göre düzenlemek kaçınılmazdır. Bu yüzden etkili bir zaman yönetimi kaliteli bir haya sürebilmek adına oldukça önemlidir. Tıpkı kişisel yaşamlarımızda olduğu üzere eğitim sistemimizde de zaman ve zaman yönetimi önemli bir yere sahiptir. Çünkü çağdaş eğitim sistemi yaklaşımına bakacak olursak eğitim sürekli kendini yenileyen bir sistemdir ve bu sistemin en önemli girdilerinden biri de öğrenci, öğretmen, parasal kaynak gibi zaman kavramıdır. Daha başlangıç aşamasında devreye giren bu kavramın da etkili ve verimli bir şekilde kullanılması ya da bir diğer ifadeyle yönetilmesi eğitim sistemimizi de daha etkili ve verimli kılacaktır. Bunun nedeni ne en basit anlatım ile eğitim-öğretim yılı diye ifade edilen eğitim-öğretim zamanlarının önceden belirlenmiş ve kısıtlı olmasıdır. Bu belirlenen kısıtlı zamanlarda öğrencilere kazandırılması gereken kazanım diye adlandırdığımız hedef davranışlar vardır. Belirlenen kazanımlara belirlenen sürelerde ulaşmak için öğretmenlerin iyi bir zaman yöneticisi olmaları gerekmektedir (Livatyalı, 2004). Zaman yönetimine ilişkin tanımlara baktığımızda ise zaman yönetimi; zamanı olabildiğince etkili kullanma ve denetleme, iş sonuçlarının zamanında alınması için çok ve iyi çalışma, süre kullanma ve zamanı akıllıca planlama ve kullanmadır (Karslı, 2012).

Zaman yönetimi kavramını çalışmamız gereği sınıf yönetiminin bir alt boyutu olarak düşündüğümüzde, okullarda önceden belirlenen giriş- çıkış saatleri, ders ve teneffüs süreleri gibi mevcut zaman kalıplarının amaca en verimli nasıl hizmet edebileceği konusunda yapılan tüm çalışmalar olarak tanımlanabilir. Özellikle de bir ders saati olarak belirlenen 40- 45 dakikalık zaman dilimlerinin gerek öğretmen gerekse öğrenci açısından en verimli şekilde nasıl kullanılacağı veya bir başka ifadeyle nasıl değerlendirileceği zaman yönetiminin çalışma alanıdır. Eğitim sisteminin mutfakları olarak adlandırabileceğimiz sınıfların hem öğrenci hem de öğretmen açısından içinde bulunmaktan zevk alınan yerler ya da tam tersine gidilmek istenmeyen yerler olması ,buralarda geçirilen zamanın kalitesine bağlıdır. Sınıf içerisinde geçirilen zamanın çeşitli etkinliklere dağılımı, zamanın ders dışı ve istenmeyen etkinliklerle harcanmaması, sıkıcılığın önlenmesi ve öğrenci dikkatinin dirik tutulması, öğrencinin zamanının çoğunu okulda- sınıfta geçirmesinin sağlanması, devamsızlığın ve okuldan ayrılmanın önlenmesi zaman yönetimi kapsamında ele alınabilir (Başar, 2011). Diğer bir ifadeyle öğretmenin sınıf içi öğretimsel zamanı yönetmesidir. Bu bağlamda sınıfın yönetilmesi, ders süresinin öğretim süreçleri doğrultusunda etkin ve evrimli bir şekilde yönetilmesidir (Karaköse, 2009).

Bu noktadan hareketle etkili bir zaman yönetimine sahip olmak isteyen bir öğretmenin; derse nasıl başlayacağını, dersi nasıl devam ettireceğini, süreç içerisinde hangi araç- gereç ya da malzemeyi ne zaman ve nasıl kullanacağını, öğrencilerin dikkatini canlı tutmak için nasıl bir iletişim kuracağını, öğrencilere aktif olma fırsatını ne zaman ve nasıl vereceğini, geri dönütlerde nasıl bir yol izleyeceğini ve son olarak hangi değerlendirme etkinlikleriyle dersi ne sürede bitireceğini önceden planlamak ve gerekli hazırlıkları yapmak durumundadır (Bayrakçı, 2012). Ayrıca sınıfta zaman kaybına neden olabilecek bazı unsurları da göz önünde bulundurarak gerekli önlemleri almalıdır. Göz önünde bulundurulacak unsurlar: sınıf dışı ortamdaki gürültüler (sokak,koridor...), sınıfa ve derse geç gelen öğrenciler, ders başladıktan sonra sınıftan çıkmak isteyen öğrenciler, ders başladıktan sonra sınıftan dışarıya çağrılan öğrenciler, ders esnasında okul yönetimince yapılan duyurular, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının meydana gelmesi olarak sıralanabilir (Karşlı, 2012). Yine Karşlı (2012) tarafından öğretmene ya da öğrencilere zaman kazandırabilecek olan bazı uygulamalar ise şöyle sıralanabilir: öğretmen ve

öğrencinin derse zamanında girmesi, öğretmenin derse öğrencilerin dikkatini toplayıcı etkili bir giriş yapması, sınıf defterinin ders esnasında ya da sonunda imzalanması, tahtaya yazılacak bazı yazıların dersten önce yazılması, derste görev dağılımının yapılması, ders araç-gereç ve eğitim teknolojilerinin dersten önce hazırlanması.

2.1.3. Sınıf Yönetiminin Özellikleri

Çelik (2003) sınıf yönetiminin kendine has özelliklerini şu şekilde sıralamıştır: Okul yönetimi ile karşılaştırıldığında sınıf yönetimi daha dar bir uygulama alanıdır. Ancak bu iki kavram birbirinden bağımsız değildir, aksine sürekli birbirini etkileyen bir ilişki söz konusudur bu iki kavram arasında. Sınıf yönetimini etkileyen faktörlerin başında mevcut okul kültürü ve iklimi yer almaktadır. Okulun gelenek ve değerlerinden oluşan okul kültürü ile okula hakim olan psikolojik iç özellikleri kapsayan okul iklimi doğrudan sınıf yönetiminin lideri olan öğretmeni, dolayısıyla da sınıf yönetimini etkilemektedir. Sınıf yönetimi sınıf düzeni ve öğretim olmak üzere iki temel boyuttan oluşmaktadır. Okulun kültürü yanı sıra okulun içinde bulunduğu toplumun kültürü de sınıf yönetimini etkilemektedir. Özellikle de toplumsal değerler, çocuk yetiştirme biçimi, aile yapısı ve ahlak anlayışı gibi faktörler öğretmenin uyguladığı sınıf yönetimi yaklaşımını etkilemektedir. Tıpkı okul ve toplumsal değerlerden etkilendiği gibi ülkenin genel eğitim politikası da sınıf yönetimi yaklaşımlarında etkilidir. Hatta sınıf yönetimi bir ülkenin eğitim politikasına göre değişiklik gösterebilir. Yukarıda belirtilen maddelerin yanı sıra sınıf yönetimini etkileyen daha pek çok iç ve dış faktör vardır (öğrenci istek ve beklentileri, sınıfın fiziki düzeni, kitle iletişim araçları...). Sınıf yönetimi şekli öğrencilerin ihtiyaçlarına, gelişim özelliklerine ve sınıf düzeyine göre farklılık göstermektedir. Öğretmenin yönetim yaklaşımı da sınıf yönetimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Sınıf yönetiminde başarı büyük oranda öğretim yönetimine, dolayısıyla da öğretimin etkililiğine bağlıdır. Her durumda, her zaman ve herkes için geçerli olan ideal bir sınıf yönetimi yaklaşımı yoktur. Ulusal ve yerel değerlere öğrenci ilgi ve yeteneklerine, ortama, sınıf yapısına göre sınıf yönetimi biçimleri değişiklik gösterebilir.

Sınıf yönetiminin birincil amacı öğrencilerin zihinsel, duygusal ve kişilik gelişimlerini sağlamaktır. Öğrencilerin akademik başarılarını artırmaktır.

Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını artırmaktır. Öğrencilerin sorumluluk bilincinin gelişmesini sağlamaktır. Öğrencilere söz ve davranışlarını kontrol becerisi kazandırmaktır. Yukarıda sıralanan amaçlara bakıldığında aslında sınıf yönetiminin nihai amacı şu şekilde ifade edilebilir: öğrencilerin sınıfı sevmesi ve böylece sınıfta mutlu olması (Karlı, 2009).

2.1.4. Sınıf Yönetiminde Yaklaşımlar

Sınıf yönetimi yaklaşımları farklı uzmanlarca farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Bu farklılığın nedeni olarak ise uzmanların sınıf yönetiminin farklı yönlerini ele almaları söylenebilir.

Rogers ve Freiberg (1994) kontrol mekanizmasına dayalı olarak öğretmen ve öğrenci merkezli olmak üzere iki sınıf yönetimi yaklaşımından bahsetmişlerdir. Öğretmen merkezli sınıf yönetimi yaklaşımında öğretmen tek liderdir ve yönetim kontrol şeklindedir. Tüm sorumluluk ve disiplin öğretmende toplandığı için tüm kuralları öğretmen belirlemektedir. Bu süreçte sadece birkaç öğrenci öğretmenin yardımcısı iken sonuçlar tüm öğrenciler için aynıdır. Öğrenci merkezli yaklaşımda ise liderlik ve sorumluluk dengeli bir şekilde paylaşılmaktadır, yönetim genellikle rehberlik şeklindedir ve tüm öğrenciler yönetimin bir parçasıdır. Bu nedenle kurallar öğretmen ve öğrenciler ile birlikte oluşturulur ki öğrencilerde sorumluluk duygusu geliştirilebilsin.

Yaşar (2008)' e göre ise sınıf yönetimi, geleneksel ve çağdaş yaklaşım olarak ele alınmıştır. Geleneksel yaklaşımda öğretmen merkezli bir öğretim yapılırken öğretmen tek otoritedir. Öğrencilerin sorgulamadan itaat etmelerinin beklendiği bu yaklaşımda kurallar katıdır ve sadece öğretmen tarafından belirlenmektedir. Çağdaş yaklaşımda ise öğrenci merkezli bir yaklaşım benimsenirken öğretmen rehber, lider ve yardımcı rolleri sergilemektedirler. Öğrenciden bilgiyi yapılandırması ve öğrenme sürecinde öğretmen ile işbirliği yapması beklenirken sınıf içi kurallar esnektir ve öğrencilerin katılımı ile belirlenmektedir. Geleneksel sınıf yönetimi anlayışına baktığımızda sınıf içinde oluşan sorunlara müdahale ederek, sorunun çözümüne odaklanan bir anlayış karşımıza çıkmaktadır. Yani bugünkü anlayışın tersine öğretmenin sınıf yönetmesi daha etkili bir eğitim-öğretim için uygun şartların yaratılması ya da sorun oluşmadan önlem alarak sorun çıkmasının engellenmesi değil

de sadece disipline odaklanarak sorun çözmesidir. Ancak Başar (2005)' in de belirttiği üzere sınıf yönetimi ve disiplin kelimeleri birbirine terstir, disiplinin olduğu yerde sınıf gelişemez haliyle de etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirilemez.

Neyse ki değişen eğitim felsefeleriyle birlikte sınıf yönetimi anlayışı da daha çağdaş bir hale gelmiştir. Eğitim-öğretim için en ideal ortamın yaratılmasının amaç olduğu sınıf yönetiminde aşağıda bahsedilen yaklaşımların bilinmesi ve gerektiğinde doğru yaklaşımın seçilmesi önem arz etmektedir. Zorlayıcı Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; öğretmen “en iyisini” bilir felsefesi ile merkeze öğretmeni ve sınıf disipline etmeyi alan yaklaşımda sınıf yönetimi öğrenci davranışlarının öğretmen tarafından denetlenmesi olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşımın beş ana stratejisi mevcuttur: Kuralları belirlemek ve zorlamak; emirleri, direktifleri ve kuralları ortaya çıkarmak, ılımlı çekilme kullanmak, yakınlık denetimi kullanmak, yalnız bırakma ve ihraç etmeyi kullanmak. Korkutma Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; insancıl öğretmen davranışlarının kullanımını savunan zorlayıcı yaklaşımın aksine bu yaklaşımda öğretmenlerin korkutmaları ve göz dağı vermelerini, hatta iğneleme, alay etme, baskı kurma, tehdit etme gibi sert ceza yöntemlerini kullanmaları etkili bir sınıf yönetiminin anahtarı olarak görülmektedir. Özgür İzin Verici Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; öğrenciye istediği zaman istediğini yapma özgürlüğünün sağlanması, onun kendi potansiyelini gösterebilecek kadar rahat bırakılmasının sağlanması sınıf yönetiminin anahtarı olarak görülmektedir bu yaklaşımda. İlk iki yaklaşımdaki öğretmen baskın yapının öğrenci lehine dönüştüğü, öğrenci özgürlüğünü vurgulayan bir anlayıştır. Yönergeli Çözümler Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; bu yaklaşım yönetsel beceriksizlikleri olan öğretmenler için reçete gibidir. Bu yaklaşım genellikle öğretmenin çeşitli sınıf sorunuyla karşılaştığı zaman yapması ve yapmaması gereken davranışların tanımından oluşan bir listedir. Listede yer alan bazı ifadeler şöyledir: Bir öğrenciyi uyarırken asla sesinizi yükseltmeyin, öğrencileri ödüllendirirken asla favoriniz olmasın gibi. Eğitimsel Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; eğitimsel planlamanın önemli olduğu yaklaşımda sınıf yönetimi; öğrencilerin ilgi, yetenek ve gereksinimlerine uygun, onları güdümlenici dersleri planlamak ve uygulamak, sorun davranışların önlenmesini ve durdurulması için eğitici davranışları kullanmaktır. Bu yaklaşımda izlenen dokuz ana strateji vardır: İlginç ve uygun müfredat programı ve eğitimi sağlamak, etkili eylem yönetimi uygulamak, sınıf eylem programı oluşturmak, açık ve kesin yönergeler vermek, ilgi artırmayı

kullanmak, engel atlamada yardım sağlamak, çevresel değişiklikler için plan yapmak, sınıf ortamını planlama ve değiştirme, durumu yeniden yapılandırmak. Davranış Değiştirme Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; sınıf yönetimini öğrenci davranışlarını değiştirme olarak ele alan yaklaşıma göre, öğretmen davranışsal psikolojiyi temel alarak öğrenciye istendik davranışı kazandırmada olumlu pekiştirme, ceza, ortadan kaldırma, olumsuz pekiştirme gibi öğrenme ilkelerini kullanarak etkili sınıf yönetimini sağlamaktadır. Sosyo- Duygusal İklim Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; bu yaklaşımın temeli rehberlik ve klinik psikolojiye dayandığı için kişilerarası ilişkiler oldukça önemlidir. Sınıf yönetimini, sınıfta olumlu sosyo-duygusal iklim yaratma süreci olarak ele alan yaklaşımda öğretmenin temel görevi bu olumlu sınıf iklimini yaratmaktır. Rogers da öğretmenin bu süreçte ihtiyaç duyabileceği çeşitli tutumları şu şekilde sıralamıştır: gerçeklik, içtenlik, uygunluk, kabul etme, ödüllendirme, önemseme, güvenme ve empatik anlayış. Grup-İlerleme Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; sosyo psikolojik yaklaşım olarak da bilinen bu yaklaşımı toplumsal psikoloji ve grup dinamiği ilkelerine dayanır. Sınıf yönetimi, grup sürecinin temel olduğu bir toplumsal sistem olarak sınıftaki grubun gelişimini sağlamaktır. Grubun davranış ve yapısının öğrenmeler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu süren yaklaşıma göre beklentileri açıklamak, önderliği paylaşmak, arkadaşlığı geliştirmek, üretken grup normları geliştirmek, açık iletişime özendirmek, bağlılığı özendirmek gibi temel stratejiler etkili bir sınıf yönetimini için uygulanmalıdır. Çözümsel-Çoğulcu Sınıf Yönetimi Yaklaşımı; söz konusu olan bu yaklaşımda sınıf yönetimi, öğretimin etkili ve yeterli olmasını kolaylaştıran koşulları yaratma ve sürdürme potansiyeline sahip yönetsel stratejilerin seçimidir. Sınıf yönetiminde çözümsel-çoğulcu süreçte öğretmen istenilen sınıf koşullarını belirler, var olan sınıf koşullarını çözümler, yönetsel stratejileri seçer ve kullanır, yönetsel etkililiği değerlendirir (Köktaş, 2012).

2.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bu bölümde kavramsal anlamda çalışmanın temelini oluşturan bir diğer kavram olan bilgi ve iletişim teknolojileri, parçadan bütüne ilkesiyle detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

2.2.1. Bilgi

Bilgi kavramı kelime anlamı olarak TDK (2015) sözlüğünde şu şekilde açıklanmıştır: Öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, malumat; insan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, kurallardan yararlanarak kişinin veriye yönelttiği anlamdır.

Sağsan (2007)' a göre ise bilgi şu şekillerde tanımlanmıştır: Bilgi bilinen her şeydir. Elektronik veya geleneksel ortamlara kaydedilmiş, anlamlı ve iletilebilir veriler topluluğudur. Bir mesajın anlamı veya içeriğidir. Üzerinde kesin bir yargıya varılmamış, anlam kazanmış her türlü ses, görüntü ve yazılara verilen isimdir. Kağıt veya başka ortamlar üzerine kaydedilmiş, anlaşılabilen ve iletilebilen veriler topluluğudur. Bireyin zihninde tutulan ve yalnız bireyin sahip olduğu veya bilgi kayıt ortamları aracılığı ile toplumun bütün bireylerince elde edilebilen, organize edilmiş, anlamlı ve ilişkili veriler bütünüdür. İnsanlar tarafından enformasyonun oluşturulması, toplanması, depolanması ve paylaşımını sağlayacak kavramsal araçlar ve kategorilerin tümü bilgi etrafında oluşmaktadır. Bilgi ise bilme eyleminden gelmektedir. Bilme eylemi ise, konuşma, dinleme, yazma, okuma, keşfetme, algılama ve yaratma gibi aktivitelerden oluşmaktadır.

Yine Sağsan (2007)' a göre bilginin sahip olması gereken nitelikler şu şekilde belirtilmiştir: Doğruluk, bilgi hatalardan arındırılmış olmalıdır. Bilginin gerektirdiği doğruluk derecesi, kararın amacına ve niteliğine göre farklılık gösterecektir. Bilginin doğruluk derecesi, karar vermek için sahip olunan zaman ve bilgiyi elde etmenin maliyetine bağlıdır. Uygunluk, bilgi, karar verilen konu/konularla ilgili olmalıdır. Her yönetim kademesi ve fonksiyonel birim için gerekli bilginin kapsamı ve detayı farklılık gösterecektir. Zamanlılık, bilgi gerekli yer ve zamanda hazır olmalıdır. Bilgi, doğru ve uygun olmasına rağmen zamanında gelmemişse bir anlamı yoktur. Zamanlılık, özellikle koşulların sürekli bir şekilde değiştiği kararların verilmesinde önemli olmaktadır. Noksansızlık, karar vericiye sunulan bilgi tam ve eksiksiz olmalıdır. Denetlenebilirlik; bilgi, bilginin doğruluğunu ve noksansızlığını belirlemeye uygun olmalıdır. Bilginin doğruluğu ve noksansızlığı, doğru olarak kabul edilen bilgi ile karşılaştırılarak belirlenebilir. Ancak, çoğunlukla bilginin doğruluğu, bilginin orijinal kaynağına baş vurularak belirlenir. Kısıklık, bilginin

içeriği, olabildiğince öz ve kısa olmalıdır. Bilginin kapsamı genişledikçe, gereksiz ayrıntılardan dolayı karar vermek güçleşecektir. Güncellik, sunulan bilgi karar verilecek konudaki en son durumu yansıtmalıdır. Ekonomiklik, bilginin bir maliyeti vardır. Bu nedenle bilgi, üretmesi beklenen değerden daha pahalı olmamalıdır (Sağsan, 2007).

Bilgi türlerinin neler olduğu ele alındığında ise karşımıza şu sınıflamalar çıkmaktadır: Pratik bilgi, bilgiyi kullanan kişinin işiyle, hareketiyle veya kararıyla ilgili olan bilgidir. Entelektüel bilgi, herhangi bir kişinin zihinsel merakını gidermek üzere verilen bilgidir. Eğitim bilgisi, hümanistik bilgi, bilimsel bilgi, genel kültür bilgisini içerir. Boş zamanları değerlendirme bilgisi, bunların herhangi bir entelektüel yönü yoktur. Örneğin kaza veya suçlarla ilgili haberler, insanların dedikodu bilgileri, vs. Romanlar, fıkralar, oyun gibi aktiviteler, hayatın ciddi bir takım sorunlarından uzaklaşmak için gerekli olan bilgidir. Dini bilgi, inanılan inanca dair bilgiler topluluğudur. İstem dışı olan bilgi, kazara elde ettiğimiz ilgi alanımızın dışında olan bilgilerdir. Örneğin, sokakta yürürken bir kazaya rastlayarak istemimiz dışında elde ettiğimiz bilgiler (Sağsan, 2007).

Söz konusu bilgilerin nasıl elde edildiğinin sorusu ise Karasar (2005) tarafından bireyin yararlandığı bilgi dayanakları şeklinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır: Önceki Uygulamalar: Gelenekselleşen ya da geçmişte benimsenmiş bir çözüm yolunun "yeterliğini kanıtladığı" kabul edilir. Bazı durumlarda yeterli olabilecek böyle bir yaklaşımın geneldeki geçersizliğini anlayabilmek için, toplumlarda, bas döndürücü hızla gerçekleşen değişim ve gelişim olgularına bakmak yetecektir. Otorite Figürleri: Belli konularda karar verme yetkisi ya da yeterliği olduğu kabul edilen kişi ya da kurumlardır. Bunlarca ortaya konan görüş, öneri ve kuralların "gerçek" olduğu ya da sağlam bir düşüncenin ürünü "doğrular" olduğu kabul edilir ve uygulamalar için temel alınır. Bu kaynaklara kayıtsız bağlılığın güvenli bir yaklaşım sayılmasına imkan yoktur. Kişisel Deneyimler: Bu yaklaşımda, birey, kendi dışındaki güçlerin istek ve önerileri değil, kendi düşünce, gözlem ve deneyimleri ile bir karara gitmektedir. Bireyin bilinçlenmesi ile ortaya çıkan olumlu durum, yine de yeterli olmayabilir. Bilim: Bu yaklaşımda, temel bilgi, tüm insanlığın ortak ürünü olan bilimdir. Bu bilgi ise, ortaklaşa benimsenen ölçütlere göre, gözlenebilir verilerden elde edilir.

Ancak son zamanlarda bilgi ve iletişim teknolojileri güncel bilgiye ulaşma konusunda çok fazla tercih edilmektedir. Çünkü elektronik ortamda saklanan bilgi çok fazla kitleye ulaşmakta ve çok sık güncellenmektedir. Elektronik ortamlar sayesinde, bilgiyi aramak ve bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Elektronik ortamlar, kısa zamanda çok fazla bilgiye ulaşmayı ve bu bilgileri depolamayı olanaklı hale getirmiştir (Özmuşul, 2008).

2.2.2. İletişim

Bu çalışma kapsamında ele alınan bir diğer kavram ise iletişimdir. İletişim kelime anlamı olarak duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, telefon, telgraf, televizyon, radyo vb. araçlardan yararlanarak yürütülen bilgi alışverişi, bildirişim, haberleşme, iletişim şeklinde TDK (2015) sözlüğünde verilmiştir. Ayrıca iletişim, bilginin bir kişiden diğerine aktarılması süreci olarak da ele alınabilir. Bu iletişim süreci; gönderen (kodlayan), mesaj, kanal ve alıcı (kod çözücü) olmak üzere dört öğeden meydana gelir. Sağlıklı bir iletişim için bu dört öğenin birbiriyle uyum içerisinde olması gerekir (Özmuşul, 2008). Yaşar (2012)' a göre ise iletişim bir süreçtir ve iletişimde bir içeriği ileten ve alan olmak üzere en az iki kişi vardır. İletişime konu olan, mesaj olarak da adlandırılan bir içerik söz konusudur. İletilecek olan içeriğin iletilebilmesi için bir yola,yönteme veya araca ihtiyaç duyulmaktadır. İletişim türlerine bakıldığında sözlü, sözsüz ve teknolojik araçlar yardımıyla yapılan iletişim olmak üzere üç temel ayrım karşımıza çıkmaktadır. Sözlü iletişimin temelini dil oluşturur ve paylaşılacak içeriğin iletiminde uygun sözcük ve sözlü semboller kullanılır. Sözsüz iletişimde ise kanal görevi gören beden dilidir. Bu tür iletişimde mesajların iletimi fiziksel yakınlık, yönelme, fiziksel temas, göz teması, fiziksel duruş, jest ve mimik gibi bir takım bedensel hareketlerle aktarılması söz konusudur. Teknolojik araç yardımıyla yapılan iletişimde ise mesajın alıcıya iletilmesinde görsel-işitsel teknolojik araç-gereçler kullanılmaktadır. Bunların başında projeksiyon, bilgisayar, internet, akıllı tahta, CD çalar gibi araçlar gelmektedir (Yaşar, 2012).

2.2.3. Teknoloji

Bilgi ve iletişimi ortak bir paydada toplayacak olursak karşımıza çıkan bir diğer kavram kuşkusuz teknoloji olacaktır. Teknoloji, insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümüdür. Günümüzde teknoloji; temel ve uygulamalı bilimlerin verilerinin yaratıcı süreçler içerisinde üretime dönüştürülmesini, kullanımını ve toplumsal etkilerinin çözümlenmesini kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşım, teknolojinin toplumsal her türlü etkinliğin içinde bir süreç olarak yer aldığı gerçeğini vurgular. Teknoloji, insan hayatının kalitesini artırmak amacıyla yaratıcılık ve zekânın; bilim, sanat, mühendislik, ekonomi ve sosyal çalışmayla oluşturulan bir birleşimdir. Herhangi bir şeyi daha iyi, daha hızlı, daha kolay, daha ekonomik ve daha verimli yapma girişimidir (MEB, 2006). Koşar vd. (2003) teknolojiyi, "Bilimin; üretim, hizmet, ulaşım vb. alanlardaki uygulanması olup, bu kavram makineler işlemler, yöntemler, süreçler, sistemler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi çeşitli öğelerin belirli bir düzende bir araya getirilmesiyle oluşan ve bilim ile uygulama arasında köprü görevi gören bir disiplindir. Yani teknoloji kısaca araştırmalar ve teorik açıklamalar ile uygulayıcıların karşılaştıkları sorunlar arasında bir köprü görevi görmektedir" diye tanımlamışlardır. Teknoloji tanımlamalarına ilişkin olarak Can (1992) "teknoloji, mal ve hizmet üretmek amacıyla elde edilen bilgi ve tekniklerin kullanılmasıdır" şeklinde görüşünü belirtirken Fidan (1996) ise "teknoloji, en yalın anlamı ile kuramsal bilgilerin ve bilimsel yasaların uygulamaya dönüştürülmesi işidir." şeklinde tanımlamıştır.

2.2.4. İletişim Teknolojisi

İletişim teknolojisi kavramı ele alındığında ise en temel anlamıyla iletişim kurmak adına üretilen ya da kullanılan teknolojilerdir. İletişim teknolojileri, hem kullanıcılar arasındaki hem de kullanıcılar ile bilgi arasındaki karşılıklı iletişimi, içerisinde bulunan mikro-işlemcilerle sağlayan veya geliştiren iletişim araçlarıdır (Yakın, 2006). Yukarıda bahsi geçen kavramları günümüz koşullarında ele aldığımızda, modern dünyada herkesi bir şekilde etkileyen bilgi iletişim ya da bilişim teknolojilerine ulaşmaktayız.

2.2.5. Bilgi İletişim Teknolojileri

Bilişim kavramı kelime anlamı olarak Türk Dil Kurumu sözlüğünde; insanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi olarak ifade edilmektedir. Diğer taraftan ise bilişim, ister istemez durağan bir kavram olan veri ya da bilginin işlenmesinden öte, bilginin gereksinme duyan ilgili kullanıcılara, karşılıklı olarak, onların kararlarına ışık tutabilecek biçime dönüştürülerek, anlamlı biçimde, anlamlı bağlamlar içinde ve kolay ve hızlı bir bilgi erişim düzeni içinde sunulması ve bu süreci sağlayan sistemlerin oluşturulmasının incelenmesini konu edinen bilim dalıdır (Dedeoğlu, 2009). Bu bilgilere ek olarak Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre bilgi ve iletişim teknolojileri bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması ve gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesi ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini elektronik, optik, bilgisayar yongası gibi tekniklerle kendiliğinden sağlayan, bilgisayar, genel ağ, cep telefonu, banka kartları, akıllı kartlar, telefonla sesli yanıt sistemi, sayısal yayınlar gibi teknolojiler bütünüdür (TDK, 2012). Blurton (1999) 'a göre ise bilgi ve iletişim teknolojileri bilginin meydana getirilmesiyle başlayan ve yönetilmesi, saklanması, korunması ve paylaşılması süreçlerini gerçekleştirmek için kullanılan çeşitli teknolojik araç ve kaynaklardır. Bir başka ifadeyle Olakulehin (2007) bilgi iletişim teknolojilerini, bilgiyi çeşitli biçimlerde toplayan, depolayan, düzenleyen ve bir başka alıcıya aktaran çeşitli teknolojiler olarak tanımlarken; Jankowska (2004) ise bilgiyi işlemek, iletmek, yaratmak, yaymak, depolamak ve yönetmek için kullanılan çeşitli kaynak ve servisler olarak tanımlamıştır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), bilginin elde edilmesini sağlayan ve insanlar arasında, insanlarla elektronik sistemler arasında ve de elektronik sistemlerin kendi aralarında farklı iletişim tarzlarını kolaylaştıran tüm teknolojileri kapsamaktadır. Bu teknolojiler şu alt gruplara ayrılmaktadır: Yakalama teknolojileri, bilgiyi toplayan ve dijital yapıya dönüştüren girdi araçlarıdır. Bunlar arasında klavyeler, fareler, dokunmatik ekranlar, ses tanıma sistemleri, tarayıcılar sayılabilir. Saklama teknolojileri, bilgiyi saklamak ve geri almak için üretilen çeşitli araçlardır. Bunlar arasında manyetik bantlar, diskler, donanım, RAM diskler ve akıllı kartlar sayılabilir. İşlemci teknolojiler, dijital BİT performansı için gerekli olan yazılım

sistem ve uygulamalarıdır. İletişim teknolojileri, bilgiyi dijital ortamda iletecek tüm araç, metot ve ağları kapsamaktadır. Örneğin, dijital yayıncılık, yerel alan ağları, geniş alan ağları, cep telefonları... Gösterim teknolojileri, dijital bilgi gösterimini sağlayan değişik çıktı araçlarıdır. Bilgisayar ekranları, dijital TV setleri, ses düzenleyiciler... (Tosun, Vural, Yurdakul, Çelik, Köseoğlu, Yakın, 2006). UNESCO tarafından 2006 yılında yayımlanan bir bildiriye göre bilgi ve iletişim teknolojileri; radyo, televizyon, video, DVD, telefon (sabit ve mobil), uydu sistemleri, bilgisayar ve network donanımı ve yazılımı, ayrıca, bu teknolojiler tarafından sağlanan donanım ve hizmetleri (video- konferans ve elektronik posta gibi) kapsamaktadır (Özmuş, 2008).

Bilgi Teknolojileri, güncel bir bakışla; bilgisayar donanımı, yazılımı, networklar, iletişim teknolojileri, bu alanda yetişmiş insan gücü, prosedürler, internet, intranet ve iletişim araçları gibi çok sayıda bileşene sahiptir. Bilişim teknolojilerinin “değer yaratan ve değer katan” bir dizi teknoloji ve araçtan oluştuğu unutulmamalıdır. Bu anlamda gereksinimleri iyi bir şekilde belirlemek, doğru çözümler geliştirmek için de iyi bir örgütlenme ve stratejiye sahip olmak gerekir (Özdem, 2011)

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplum yaşamını bu denli etkilediği günümüzde artık bilgi toplumu diye anılan bir başka kavramla karşı karşıya kalmaktayız. Bilgi toplumu, bilginin temel olduğu, insan gücünün büyük oranının bilişim teknolojisi alanında çalıştığı, sosyo-ekonomik ve kültürel yapıların da buna göre şekillendiği bir toplumsal süreç olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle bilgi toplumu; bilgiyi üreten, kullanan, yayan, geliştiren ve yaşamın temeline koyan bir toplumdur (Aytaç, 2006).

2.2.6. Eğitim Teknolojisi

Teknolojinin günlük ve toplumsal yaşamının her alanında yer alması ve gün geçtikçe yaşantımız üzerindeki etkisinin artması nedeniyle, çağın gerisinde kalmamak adına bu teknolojilerin kullanımı ya da kullanımının öğrenilmesi kaçınılmaz bir hal hatta ihtiyaç haline gelmiştir. Eğitimin de asıl amacı toplumsal

ihtiyaçların giderilmesi olduğuna göre bu bağlamda eğitim ve ğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanılması oldukça doğal ve gereklidir (Akkoyunlu, 1995). Bu sebeple bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim ve ğretim faaliyetlerinde kullanılması bir diğer ifadeyle eğitime uyarlanması sonucunda eğitim teknolojisi diye yeni bir kavram da oluşmuştur. Eğitim teknolojisi temel anlamda eğitim ğretim sürecinde yararlanılan her türlü araç-gereç, materyal, yöntem ve tekniktir (Yaşar, 2012). Tataroğlu (2009) ise eğitim teknolojisini, öğrenciye verilecek olan her türlü içeriğin ğrenci hazır bulunuşluk düzeyine indirgenebilmesi için kullanılan her türlü araç, gereç ya da malzeme olarak tanımlamaktadır. Ergin (1998) 'e göre eğitim teknolojisi, amaçların gerçekleştirilmesinde etkili ve verimli sonuçlar almak için, insan gücü ve dış kaynakların etkili kullanımıyla öğrenme ve ğretmen sürecinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde sistematik bir yaklaşımdır. ilenti (1998)' ye göre ise eğitim teknolojisi, öğrenciler için belirlenen kazanımları öğrencilere kazandırmak adına gerekli olan yaşantıların belirlenmesi ve bu yaşantılar için gerekli olan eğitim durumlarının saptanması ve uygulanmasıdır. Buradan hareketle kullanılan eğitim teknolojilerine bakacak olursak daha çok bilgisayar temelli teknolojiler karşımıza çıkmaktadır. Bunlar: yazılı metinler, mp3 çalarlar, elektronik sözlükler, resimler , grafikler, video, TV, web, bilgisayar destekli eğitim... (Sarıçoban ve Bakla, 2012). Eğitim ve ğretiminde kullanılan teknolojilerin tarihsel gelişimine bakacak olursak temelde  ana aşama karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki yazılı teknolojilerdir; bu teknolojiler kitaplar ve ders materyali olarak kullanılmak üzere basılan geleneksel materyaller olarak tanımlanmaktadır ki teknolojik kaynakları sınırlı olan eğitim ortamlarında önemli bir yere sahiptirler. Dersi anlatmak ya da ders üzerine alıştırma yapmak üzere hazırlanan ve baskı teknolojileri aracılığıyla öğrencilere dağıtılan materyaller yazılı teknolojilerin başlıca unsurlarıdır. Daha sonraki dönemlerde ortaya çıkan görsel-işitsel teknolojiler ise temelde yalnızca işitsel ya da görsel olan teknolojilerin birleşimi ile bu adı almışlardır. Video kasetler, TV, CD ve DVD' ler ile bunları oynatan aygıtlar hem görsel hem işitsel teknolojiyi oluştururken radyo, teyp, telefon, telekonferans gibi teknolojiler ise sadece işitsel teknolojiler kapsamında yer almaktadır. Artık günümüzde oldukça popüler hale gelen bilgisayar tabanlı teknolojiler ise bu gelişimin son ayağını oluşturmaktadır. Bu teknolojilerden en yaygın kullanılan projeksiyonlardır. Bunların yanı sıra etkileşimli akıllı tahtalar, tablet bilgisayarlar sıralanabilir. Hatta yabancı dil eğitimi sürecinde bilgisayar o kadar büyük bir etki

yaratmış ve fayda göstermiştir ki alan içerisinde sağlam bir altyapı elde etmiş ve bilgisayar destekli dil öğrenimi (CALL) kavramını ortaya çıkarmıştır (Sarıçoban ve Balaman, 2012).

2.3. İlgili Araştırmalar

Bilgi iletişim teknolojilerinin eğitim ve öğretime entegrasyonuna ya da bu entegrasyonun sınıf yönetimine olan etkisi üzerine yapılan araştırmalar aşağıda verilmiştir.

2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kalaycı (2014)' nın gerçekleştirdiği yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimi ve öğrenme sürecine yansımalarının incelendiği çalışma sonucunda öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımın farklı strateji, yöntem ve tekniklerini iyi düzeyde kullandıkları belirlenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım, bireyin eleştirel düşünme, sorgulama, problem çözme, girişimci olma ve karar verme becerilerini geliştirdiği sonucu da elde edilen sonuçlar arasındadır.

Gündüz (2001) tarafından gerçekleştirilen "Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri" adlı çalışma sonucunda ilköğretim müfettişleri; öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda bazen yeterli gördükleri görüşündedirler. Bu durum öğretmenlerin sınıf yönetimi ve alt boyutlarında orta düzey ve ya altında yeterli oldukları şeklinde yorumlanmıştır.

İlgar (2007) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışma sonucuna göre ise ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri yönünden geliştirilmesi gereken unsurlar şu şekilde belirlenmiştir: eğitim araç ve gereçlerini etkili kullanabilme, istenmeyen davranışları kontrol etmek adına öğrencinin zamanını üretici etkinliklere yöneltebilme, öğrenci ilgi ve yeteneklerine uygun etkinlikleri uygulayabilme ve sınıf içi grup dinamiğini etkili bir şekilde kullanabilme.

Ercoskun (2011)' nun gerçekleştirdiği doktora tez çalışmasının sonucunda öğretmenlerin etkili sınıf yönetimini engelleyen bazı faktörler; çevrenin etkisi, anne-

baba tutumu, sık sık öğretmen değiştirme, okul yönetiminin etkisi, öğrencilerin bireysel sıkıntıları, öğretmenler arası paylaşımın olmaması, öğretmenin yeterli olmayışı ve medyanın etkisi olarak ortaya konmuştur. Diğer taraftan etkili bir sınıf yönetiminde belirleyici olan faktörler ise deneyim, kendini geliştirme, kişisel yetenek, öğretmenlerin paylaşımı, mesleği sevme, okul yönetiminin desteği olarak ifade edilmiştir.

Sarı (2013) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada ise tecrübeli ve tecrübeli olmayan İngilizce öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımları karşılaştırılmış ve çalışma sonucunda deneyimli öğretmenlerin sınıf kurallarına daha bağlı oldukları ve öğrencilere sınıf içerisinde serbestlik tanımadıkları belirlenirken mesleğe yeni bağlayan öğretmenlerin daha esnek ve rahat bir yaklaşım sergiledikleri belirlenmiştir.

Kızılırmak (2008)' ın Isparta ili örneği çerçevesinde gerçekleştirdiği ‘‘İlköğretim İngilizce Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Görüşleri’’ isimli yüksek lisans çalışmasında 120 ilköğretim İngilizce öğretmeninden görüş ölçeği yoluyla verileri toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS programı ile analiz edildikten sonra elde edilen sonuçlar şu şekildedir:Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerin tamamı bilgisayar teknolojisine gereksinim duymakta, gerekliliğini kabul etmekte ve bilgisayar destekli eğitime ilişkin olumlu görüş göstermektedirler. Yaşça genç, kıdemi az olan evinde bilgisayarı ve interneti olan, bilgisayar destekli eğitimi kullanan İngilizce öğretmenleri bilgisayarı daha iyi tanıyıp kullanabilmektedirler. Üniversitede bilgisayar dersi alan, evinde bilgisayarı ve interneti olan, bilgisayar destekli eğitimi kullanan İngilizce öğretmenleri bilgisayarı günlük yaşamlarında daha çok kullanmakta ve yabancı dil öğretiminde bilgisayar destekli eğitimden daha çok yararlanmaktadırlar.

Tunok (2011)' un gerçekleştirdiği ‘‘Durum İncelemesi: Öğrencilerin Bilgisayar Destekli Eğitime, Bilgisayar Destekli Dil Eğitime ve Yabancı Dil Öğrenimine Tutumları’’ isimli yüksek lisans çalışmasında öğrencilerin bilgisayar destekli eğitime ve yabancı dile olan tutumlarını göz önüne alarak bilgisayar destekli dil eğitime karşı tutumlarının ne olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları göstermiştir ki, öğrenciler bilgisayar destekli yabancı dil eğitime olumlu

tutum göstermektedir. Yaş,sınıf, cinsiyet, İngilizce öğrenme yılı ve bilgisayar destekli dil öğrenme deneyimi öğrencilerin tutumunu etkilemektedir. Ayrıca, öğrencilerin bilgisayar destekli öğrenmeye, bilgisayar destekli dil öğrenmeye ve yabancı dil öğrenmeye olan tutumları birbirleriyle ilişkilidir.

Keser (2012)' in gerçekleştirdiği ‘‘Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya Etkisi’’ isimli yüksek lisans çalışmasının araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen ‘‘ön-test – son-test’’ aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimle işlenen ünite ile geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenen ünite arasındaki farklılıkları ve akademik başarıları tespit edilmiştir. ‘‘Ülkemiz ve Dünya’’ ünitesi kapsamında yapılan ön-test – son-test sonucunda, Bilgisayar Destekli Eğitimin öğrenmede kalıcılık sağladığı ve öğrencinin akademik başarısını arttırdığı tespit edilmiştir.

Boyras (2008)' ın gerçekleştirdiği ‘‘Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Teknolojisinin Eğitim-Öğretim Kalitesine Etkisi’’ isimli yüksek lisans çalışmasında Türk eğitim sistemindeki eğitim teknolojisinin eğitim-öğretim kalitesine etkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; Eğitim teknolojisi içerisinde yer alan araç ve gereçlerin öğrencilerin motivasyon seviyesini yükseltmesi nedeniyle öğrencilerin algılamasını daha kolay hale getirdiği değerlendirilmektedir. Öğretmenler eğitim teknolojisi sınıflarında yer alan teknolojileri kullanırken bu teknolojilerin beklediklerinden daha fazla yarar sağladığını ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmada, öğretmenlerin öğretim teknolojilerinin kullanılmasıyla ilgili bilgi, istek ve kendi düzeylerini yeterli görmedikleri anlaşılmıştır. Eğitim teknolojisi sınıflarının öğretmenlere olası etkilerinin olumlu yönde ve öğrencileri üzerindeki öğretimin başarı ve kaliteyi artıracağı yönünde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğu, eğitim teknolojisi araç gereçlerinin, eğitim-öğretim ile öğretmen başarı ve kalitesini artıracağı yönünde hemfikirdir. Buna ek olarak öğretim materyalleri öğrencilerin derse katılımını da artırmaktadır.

Keskin (2003) Erzurum İlinde Görev Yapan Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Görüşleri ve Bilgisayara Karşı tutumlarının analizleri adlı yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin

eğitim teknolojilerini yeterince tanıdıkları ve eğitim teknolojilerine karşı olumlu tutum sergiledikleri fakat öğretmenlerin bir çoğunun okullarda bu teknolojiyi kullanmaya yabancı olduklarını bunun da en önemli nedeninin eğitim teknolojilerini sınıfa taşıyacak yeterlilikte olmadıklarından kaynaklandığını açıklamaktadır. Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim kurslarının yetersiz olduğu ve bu kursların geliştirilmesi gerektiğini, aday öğretmenlere temel bilişim becerileri ile birlikte bilgiye ulaşmanın yolları öğretilerek onları daha sonraki hizmet içi eğitim kurslarına hazırlanmaları gerektiği belirtilmektedir.

Dursun (1998)' un “Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlilikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması” konulu yüksek lisans tez çalışması, literatüre dayalı genel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma; bilgisayar destekli öğretimde görev yapan öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretime ilişkin mevcut ve olması gereken yeterliliklerini belirleyip, bu yeterliliklere dayalı olarak eğitim ihtiyacı saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda mevcut uygulamada, öğretmenlerin ancak %32,4'ünün kendilerini yeterli veya tamamen yeterli olarak gördükleri saptanmıştır.

Özan ve Özdemir (2010)' in yaptığı ilköğretim kurumlarında, multimedya içerikleri ile zenginleşen öğrenme ortamlarının sınıf yönetimini ne şekilde etkilediğini öğretmen görüşleriyle belirleme amacını taşıyan, “İlköğretim Multimedya İçeriklerinin Kullanımının Sınıf Yönetimine Etkisi” adlı çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin derslerde multimedya içerik kullanımının öğrenci motivasyonunu ve derse olan ilgiyi artırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca multimedya içerik kullanımının bütün derslerde uygulanmasının bazı zorluklar getireceğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretimi kalıcı kıлып, sınıf hâkimiyetini kolaylaştırdığı yönünde cevaplar alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu multimedya içerik kullanılarak işlenen derslerde sınıf yönetiminin daha kolay bir hale geldiği görüşünü ve multimedya içerik kullanımının öğrenci motivasyonunu artırdığı ve öğretmenin sınıftaki durumunu pozitif etkilediğinin yanında bir takım yeni sorunları getirdiği dile getirilmiştir.

Valiande ve Tarman (2011)' in öğretmenlerin, farklılaştırılmış öğretimi etkili bir şekilde gerçekleştirebilmek için eğitim ve bilişim teknolojilerini ne kadar etkili

kullandıklarını, ne tür etkinlikler yaptıklarını ve bu konuda karşılaştıkları sorunların neler olduğunu saptamak amacıyla yürüttüğü ‘‘Karma Sınıflarda Öğretim Teknolojileri Destekli Farklılaştırılmış Öğretim ve Yapılandırmacı Öğretim’’ adlı çalışma sonucunda ise, öğretmenler bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımının öğretimi zenginleştirdiğini, daha etkili hale getirdiğini ancak uygulama konusunda tam verim alınabilmesi için biraz daha yol kat edilmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca BİT’in öğrenciye kendi hızında ilerleme olanağı sağladığı için bireysel farklılıklara önemli derece katkı sağladığı da belirtilen düşünceler arasındadır. Dahası BİT sayesinde öğrenciler okul dışında da birlikte çalışma olanağına sahip olacakları için iş birlikli öğrenme yöntemi de öğretim sürecinde aktif hale gelecektir. Özetle çalışmanın sonuçları göstermiştir ki eğitim ve bilişim teknolojilerinin etkili kullanıldığı durumlarda farklılaştırılmış öğrenme süreci daha etkili gerçekleşmektedir.

Usluel, Mumcu ve Demiraslan (2007) tarafından gerçekleştirilen ve entegrasyon sürecinde anahtar konumda olan öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonu ile ilgili durumlarının, yaş, öğrenim düzeyi, BİT kullanım süreleri ve BİT kullanımları ile ilgili aldıkları eğitime göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmesi amacını taşıyan çalışma sonuçlarına göre ; ders planlarında BİT kullanımı dışındaki her bir durum için öğretmenlerden derslerinde BİT kullanmayanların kullananlardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye’de BİT’in okullarda yayılımı konusunda yapılan çalışmalarda da BİT’in yönetsel amaçlı kullanımlarda yayıldığı, öğretimsel amaçlı kullanımlarda ise yayılımın henüz başlangıç aşamasında olduğu ifade edilmiştir. Çünkü var olan durumda öğretmenlerin derslerine BİT entegrasyonu konusunda olumlu görüş içinde oldukları ama bunu gerçekleştiremedikleri ortaya çıkmaktadır. Bu durum engeller açısından ele alındığında öğretmenlerin sınıflarında BİT bulunmamasının hemen peşinden bilgi eksikliği ve yetersiz hizmet içi eğitimleri engel olarak belirtmeleri, öğretmenlerin çoğunluğunun BİT entegrasyonu konusunda olumlu görüş içinde olmalarına rağmen neden derslerinde BİT kullanmadıklarını açıklamaktadır. Analizler sonucunda öğretmenlerin BİT uygulamalarından basit, yönetsel ve öğretimsel işlerde çoğunlukla kelime işlemci ve İnternet uygulamalarını kullandığı; masaüstü yayımcılık, veri tabanları, grafik ve çizim programlarını ise en az kullandıkları saptanmıştır.

Baş (2009) tarafından gerçekleştirilen ve ‘‘ Evaluation of DynED Courses Used in Elementary Schools From the Views of Teachers in Turkey’’ adlı çalışmada Türkiye’de İngilizce eğitimi için kullanılan Dyned sisteminin etkililiği öğretmen görüşleriyle belirlenmeye çalışılmıştır ve araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin sistemi etkili bulduğu ancak teknolojik yetersizlikler ve ders saatlerinin yetersizliği gibi nedenlerle sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Demirbilek ve Yücel (2011) tarafından gerçekleştirilen ‘‘İngilizce Öğretmenlerinin Bilgisayarın Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Kullanımı Hakkındaki Görüşleri’’ adlı başka bir çalışma sonucuna göre ise İngilizce öğretmenleri eğitsel bilgisayar oyunlarını geleneksel eğitime göre yabancı dil eğitiminde kullanılabilecek alternatif bir araç olarak görmektedirler. Geleneksel sınıf ortamlarının monotonluğunu ortadan kaldırmada bilgisayar oyunları kullanımının etkili bir yol olacağı İngilizce öğretmenleri tarafından düşünülmektedir. Öte yandan, yabancı dil öğretmenlerinin bilgisayar oyunu kullanım tercihleri, sahip oldukları eğitim felsefesine bağlıdır. Ayrıca bilgisayar oyunlarının öğrenci motivasyonunu sağladığı, öğrencilerin iletişim ve etkileşimini artırdığı İngilizce öğretmenleri tarafından kabul edilmektedir. Çalışmada ayrıca bilgisayar oyunlarının yabancı dil eğitiminde kullanılabilmesi için öğretmenlere gerekli teknolojik desteğin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Çuhadar ve Yücel (2010)’ in gerçekleştirdiği ‘‘Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Öz yeterlik Algıları’’ adlı, bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretim amaçlı kullanımında yabancı dil öğretmeni adaylarının öz yeterlik algılarını etkileyen etmenleri ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen çalışma sonuçlarına bakacak olursak, araştırma sonuçları katılımcıların büyük çoğunluğunun bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretim amaçlı kullanımı konusunda kendilerini yeterli bulduğunu göstermiştir. Öğrencilerin bu konuda öz yeterlik algılarını olumlu yönde etkileyen en önemli etmen, bilgi ve iletişim teknolojilerin ders etkinliklerinde kullanımı olarak ifade edilmiştir. Altyapı eksikliği ve karşılaşılan teknik sorunlar ise öz yeterlik algısını olumsuz yönde etkileyen etmenler olarak ortaya konulmuştur.

Cüre ve Özdenler (2008)' in yaptığı "Öğretmenlerin Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Uygulama Başarıları Ve BİT'e Yönelik Tutumları" adlı çalışma sonucunda ise öğretmenlerin BİT uygulamaları konusunda önemli eksiklerinin olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin BİT'in eğitimde kullanımına yönelik genel tutumlarının olumlu olduğu, ancak kalabalık sınıflarda BİT'ten yararlanmanın sorumluluklarını artırdığını düşündükleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin BİT uygulama başarıları ile BİT' e yönelik tutumları arasında yüksek düzeyde, pozitif ilişki bulunmuştur. Araştırma bulguları; eğitim fakülteleri ve MEB hizmet içi eğitimlerde uygulanan bilgisayar dersi öğretim programlarının gerek içerik gerekse kullanılan yöntem açısından yeniden düzenlenmesi gerekliliğini vurgular niteliktedir.

Yapılan çalışmalar genel anlamda incelendiğinde eğitimde BİT kullanımının farklı sebeplerle öğretmenler tarafından desteklendiği söylenebilir. Öyle ki öğrenci akademik başarısına, ilgi ve tutumuna olan olumlu etkisinin yanı sıra öğretmenlerin verdiği öğretimi de daha renkli, çeşitli ve etkili hale getirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ancak bu sonuçların yanı sıra öğretmenlerin BİT kullanımı ve sınıf yönetimi yeterliliği konusunda destek niteliğinde hizmet içi eğitimlere ihtiyaç duymaları da belirtilen bir diğer noktadır. Bu noktadan hareketle öğretmenlerin sınıf yönetimi ve BİT kullanımı yeterliliklerini geliştirmek adına yapılacak çalışmaların doğrudan bir şekilde eğitimde BİT kullanımını daha etkili ve verimli kılacağı da düşünülmektedir.

2.3.2. Yurt dışında Yapılan Araştırmalar

Gilpatrick (2010)' in tüm öğrencilerde akademik başarıyı artırmak ve öğrenci istenmeyen davranışlarını ortadan kaldırmak için etkili sınıf yönetimi stratejileri geliştirmeyi hedeflediği çalışması sonucunda önleyici sınıf yönetimi yaklaşımının bu anlamda, özellikle istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltma konusunda etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Bir önceki araştırma ile bağlantılı olabilecek olan Alvarez (2007)' in gerçekleştirdiği, sınıftaki öğrenci saldırganlığıyla baş etmede öncesinde verilen öğretmen eğitimlerinin etkisini incelemeyi amaçlamış ve sonucunda etkili bir sınıf yönetimi sağlamada ve devamını sürdürmede öğretmenlere öncesinde verilen

eğitimin önemini vurgulamıştır. Bu noktadan hareketle iki araştırmacının da önlemsel sınıf yönetimi yaklaşımını benimsediği sonucuna ulaşılabilir.

Hamelin (2003)' in gerçekleştirdiği çalışmada öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi elde etmek adına kullandıkları sözsüz iletişimin ne derece etkili olduğunun orta konması amaçlanmış olup sonucunda ise bekleme süresi, kişiler arası mesafe ya da göz teması gibi sözel olmayan iletişim şekillerinin sınıf yönetiminde oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demetriadis, Barbas, Moholides, Palaigeorgiou, Psillos, Vlahavas vd. (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda Yunanistan'da görev yapan ortaöğretim öğretmenlerinin kendilerine yeterli teknik donanım ve eğitim imkanı verildiği sürece eğitimde teknoloji kullanımına karşı olumlu bir tutum sergiledikleri ve kullanmaya istekli oldukları belirlenmiştir.

Franklin (2003) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışma sonucunda ise ilkökul öğretmenlerinin çoğunluğunun teknolojiyi öğretim programına entegre etme konusunda istekli oldukları ve kullanım öncesi ya da sırasında karşılaştıkları sorunları çözme konusunda öz yeterlik algı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenin derse hazırlığının, benimsediği sınıf yönetimi yaklaşımının ve dersine girdiği sınıf seviyesinin öğretmenin bilgisayar kullanımını etkileyen önemli faktörler arasında olduğu belirlenmiştir.

Wu (2003)' nun gerçekleştirdiği çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin dil öğretiminde bilgisayar kullanımı konusundaki görüşleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin bilgisayarı dil öğretme etkinliklerine entegre ettikleri; çünkü bilgisayar kullanımının öğretimi daha ilginç hale getirdiği, öğrencilere farklı şanslar tanıdığı ve öğretimin kalitesini arttırdığı düşüncesinde oldukları saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin de dil öğretiminde bilgisayar kullanımına dair olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

Romeo ve Walker (2002) tarafından devlet okullarında verilen eğitimde bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımının incelendiği çalışmada; müdür ve formatör öğretmenlerin okuldaki teknoloji alt yapısına ve öğretmenlerin ise teknolojinin

öğrenme öğretme aracı olarak kullanılmasına oldukça önem verdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Tearle (2003) çalışmasının sonucunda düzenli BİT kullanımı olan bir ortaöğretim kurumunu incelemiş ve okul yönetimi ile destek ünitelerinin BİT uygulama sürecinde oldukça öneli bir rol oynadığı ve başarıyı arttırıcı bir etki yaptığını ifade etmiştir.

Grunberg ve Summers (1992) yaptıkları çalışma sonucunda okullarda görev yapan öğretmenlere sağlanan hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere teknoloji destekli öğretimi benimsetmekte yetersiz kaldığı belirlenmiştir.

Blease ve Cohen (1990)' in İngiltere'deki öğretmenlerin BİT kullanım konusundaki isteksizliklerinin nedenini inceledikleri çalışmada; öğretmenlerin bilgisayar kullanım bilgisi açısından kendilerini yetersiz gördükleri, yeni teknolojiyi kullanma konusunda isteksiz oldukları ve bazı öğrencilerin teknoloji kullanımında kendilerinden daha yetkin olmasının öğretmenlerde güvensizlik yaratması gibi nedenlere ulaşmışlardır.

Pelgrum ve Plomp (1993)' un yirmi bir ülkeden 60.000 katılımcı ile eğitimde teknoloji kullanımı konusunda ülkeler bazında genel bir çerçeve çizmek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda, birçok ülke okulunda bilgisayar sayısının yetersiz olduğu, nitelikli bilgisayar ya da eğitim yazılımlarının bulunmadığı ve öğretim etkinliklerinde bilgisayar kullanan öğretmen sayısının çok az olduğu saptanmıştır.

Yurt dışında yapılan çalışmalarda da ülkemizde gerçekleştirilen çalışmalarla benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Öğretmenler eğitimde teknoloji kullanımına karşı olumlu bir tutum sergilerken, imkanların ve BİT kullanımının yeterliliklerin eksikliğinden bahsetmişlerdir. BİT kullanımının eğitimi ve öğretimi daha etkili bir hale getirdiği sonucuna varılırken, mevcut durumun gerek öğretmen yeterlilikleri gerekse donanımsal şartlar bağlamında iyileştirilmesi gerektiği de vurgulanan noktalar arasındadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda ve gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırma desenine bakıldığında ise bu çalışma iç içe geçmiş çoklu durum deseni türünde gerçekleştirilen bir durum çalışmasıdır. Yin (1984)' e göre durum çalışması, araştırılmak istenen mevcut bir olgunun kendi doğal yaşam alanında çalışıldığı ve birden fazla veri kaynağının kullanıldığı durumlarda tercih edilen, kuramdan ziyade deney, gözlem ya da uygulamaya dayalı bir araştırma yöntemidir. Başka bir deyişle durum çalışması “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinlemesine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir. İç içe geçmiş çoklu durum deseninde ise birden fazla kendi içinde bütüncül olarak ele alınan ve çalışılacak durum söz konusudur, ancak ele alınan veya araştırmaya dahil edilen her bir durum kendi içinde çeşitli alt birimlere ayrılarak çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Uygulama aşamasında ise görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın grubu olarak 2014-2015 eğitim öğretim yılında Antalya ili Serik ilçesinde bulunan toplam 29 ortaokul ele alınırken, örneklem seçim aşamasında maksimum çeşitlik örnekleme baz alınarak belirlenen 10 ortaokuldan farklı branşlardan 14 öğretmen (8 kadın ve 6 erkek öğretmen) ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçiminde maksimum çeşitlilik örneklemesinin seçilme nedeni gerek farklı branş ve deneyimde olan katılımcılar yardımıyla daha güvenilir genellemeler elde edebilmek gerekse katılımcılar arasında görülen çeşitliliğin doğurduğu benzerlik ya da farklılıkların duruma ne gibi etki ettiğini belirlemektir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.3. Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanması aşamasında; çalışma öncesi ve çalışma döneminde gerçekleştirilen literatür taramasından elde edilen veriler baz alınarak veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği ve veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Stewart ve Cash (1985) görüşmeyi , "önceden belirlenmiş bir amaç için uygulanan, araştırmacının soru sorması ve katılımcının yanıtlamasına dayalı gerçekleşen karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci" olarak tanımlamıştır. Alan yazında genellikle iki tür görüşme yönteminden bahsedilir: "yapılandırılmış görüşme" ve "yapılandırılmamış görüşme". Bu çalışmada ise verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda açık uçlu ana sorular ve bunlarla bağlantılı alt sorulardan oluşmaktadır. Görüşme soruları gerekli olan literatür taramasının sonucunda araştırmacı tarafından önce taslak halinde geliştirilmiştir. Geliştirilen taslak sorular uzman görüşüne sunulmuş ve elde edilen dönütler sonucunda gerekli düzeltmeler yapılarak son şeklini almıştır. Nihayetinde görüşme soruları iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini (cinsiyet, kıdem, branş, eğitim durumu, bilgi iletişim teknolojilerine dair aldıkları ders ya da katıldıkları kurs, mesleki ve kişisel yaşamda kullanılan bilgi iletişim teknolojileri ve bunların kullanım amaçları) belirlemeye yönelik 6 soru mevcutken; ikinci bölümde bilgi iletişim teknolojileri kullanımının sınıf yöntemine etkisini belirlemeye yönelik sınıf yönetiminin alt boyutlarından sınıf fiziki yapısının yönetimi, plan-program ve etkinliklerin yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişki ve iletişim yönetimi ile davranış yönetimine dair toplamda 9 soru bulunmaktadır. Bahsi geçen görüşme formu ekler bölümünde Ek-1 olarak sunulmuştur. Görüşme sırasında not da alınarak sonrasında katılımcının verdiği cevaplar ile birlikte değerlendirilmeye alınmıştır. (Mason, 2002; Patton, 1990; Rubin ve Rubin, 1995; Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.4. Veri Toplama Süreci

Çalışmada görüşme tekniğine bağlı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcı öğretmenlerin belirlediği uygun yer ve

zamanlarda, yüz yüze yapılamak kaydıyla her bir katılımcıdan randevu alınarak gerçekleştirilmiştir. Öncelikle görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı için katılımcılardan bu konuda gerekli izin istendikten sonra görüşmeler kayıt altına alınmış ve görüşmeler sırasında araştırmacı tarafından not da tutulmuştur. Verilerin analiz edilebilmesi için öncelikle kayıt altına alınan görüşmeler deşifre edilmiş, sonrasında ise görüşme esnasında alınan notlar ile bu deşifreler ilişkilendirilerek analiz aşamasına geçilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde de yine nitel analiz yöntemlerinden bir tanesi olan içerik analizden faydalanılmıştır. Bu çerçevede içerik analizinde amaç; birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Bu işlemi gerçekleştirebilmek için de dört alt aşamayı gerçekleştirmek gerekmektedir. Bunlar; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve son olarak da bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Tüm görüşmeler dijital ortamda metin haline getirildikten sonra Nvivo 10 programı yardımıyla, görüşme formunda bulunan açık uçlu sorulardan yola çıkılarak genel bir kavramsal çerçeve belirlenmiştir. Bu çerçeveye uygun temalar oluşturularak sonrasında da temalara uygun kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Sonrasında ise tema ve kodlar baz alınarak elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Bir sonraki aşamada ise, aynı çalışma bir başka uzman tarafından gerçekleştirilerek her iki çalışmada elde edilen tema ve kodlar karşılaştırılarak ideal tema ve kodlamalara ulaşılmıştır (Mason, 2002; Patton, 1990).

BÖLÜM IV

BULGU VE YORUMLAR

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak katılımcıların demografik özelliklerine dair bulgulara yer verilirken sonrasında ise sırasıyla sınıf yönetimini oluşturan temel beş boyut olarak ele alınan sınıfın fiziksel ortamının yönetimi, plan-program ve etkinliklerin yönetimi, sınıfta ilişki ve iletişim yönetimi ve zaman yönetimi ile davranış yönetimine dair bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Demografik Özelliklere Dair Bulgular

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmaya katkıda bulunan katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin elde edilen bulgular şu şekildedir.

Tablo 4.1 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet, Kıdem, Branş ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Katılımcılar	Cinsiyet	Kıdem(Yıl)	Branş	Eğitim Durumu
K1	Erkek	10	Fen ve Teknoloji	Lisans
K2	Kadın	13	Türkçe	Lisans
K3	Erkek	11	Teknoloji ve Tasarım	Yüksek Lisans
K4	Kadın	6	Görsel Sanatlar	Lisans
K5	Kadın	6	Türkçe	Lisans
K6	Kadın	5	Beden Eğitimi	Lisans
K7	Kadın	5	Matematik	Lisans
K8	Kadın	6	İngilizce	Lisans
K9	Erkek	9	Bilişim Teknolojileri	Lisans
K10	Erkek	6	Müzik	Lisans
K11	Erkek	8	Sosyal Bilgiler	Lisans
K12	Erkek	10	Din Kül.ve Ah. Bil.	Lisans
K13	Kadın	5	Matematik	Lisans
K14	Kadın	8	İngilizce	Lisans

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yöntemi becerisine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, branş ve eğitim durumlarına ilişkin bilgiler tablo 4.1'de sunulmuştur. Tablo 4.1'e göre katılımcıların altısı erkek, sekizi ise kadındır. Katılımcıların çoğu (n13) lisans düzeyinde mezun iken, bir katılımcı yüksek lisans mezunudur. Katılımcı öğretmenlerin kıdemleri incelendiğinde ise oldukça çeşitli bir tablo karşımıza çıkmaktadır ki katılımcılar farklı düzeylerde mesleki kıdemlere sahiptirler. Örnekleme yaşanan bu çeşitliliğin çalışmanın güvenilirliğine olumlu etki ettiği düşünülebilir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin branşlarına dair elde edilen bulgulara bakıldığında ise ortaokullarda okutulan tüm branşlara dair en az bir öğretmenin de örnekleme dahil edildiği, bu durumun da örneklemin maksimum çeşitlilik özelliğini güçlendirdiği ve çalışmanın geçerliğini olumlu etkilediği söylenebilir.

Tablo 4.2 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Aldığı Dersler ya da Katıldıkları Hizmet İçi Eğitimler

Alınan Ders / Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	N
Bilgisayar Dersi (Lisans)	X				X	X	X	X	X		X	X	X	X	10
Temel Bilgisayar Kullanım Kursu (HİE)	X		X				X					X			4
Web Tasarım Kursu (HİE)			X					X							2
Hiç Eğitim/Kurs Almayan		X		X						X					3

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yöntemi becerisine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik lisans eğitimleri sırasında ya da mesleğe başladıktan sonra hizmet içi eğitim kapsamında aldıkları ders ya da katıldıkları kurslar Tablo 4.2'de gösterilmiştir. Tablo 4.2'deki bulgular incelendiğinde, katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (n10) lisans eğitimleri sırasında temel bilgisayar kullanımına dair bir ders aldıkları görülmektedir. Ancak hizmet içi eğitim faaliyetleri söz konusu olduğunda aynı çoğunluğun yerine sınırlı katılımlarla da olsa temel bilgisayar kullanım kursu (n4), web tasarım kursu (n2) gibi kurslar katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı katılımcıların (n3) ise hiç bir ders ya da kurs almadıkları belirlenmiştir. Elde edilen bulgulardan yola çıkıldığında, katılımcı öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerine dair bilgilerin büyük oranda lisans düzeyiyle sınırlı kaldığı, gelişen teknolojiyle paralel olacak şekilde verilebilecek hizmet içi eğitim faaliyetleri ile öğretmenlerin kişisel gelişimlerinin desteklenmediği, bazı katılımcıların deneme yanılma yöntemiyle söz konusu teknolojilerin kullanımı öğrendiği sonucuna varılabilir.

Tablo 4.3 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Sınıflarında Kullandıkları Bilgi İletişim Teknolojileri

Bilgi İletişim Teknolojileri	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	N
Akıllı Tahta		X												X	2
Bilgisayar	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
Bilgisayar Pr.				X						X		X	X		4
CD	X			X							X				3
Eğitim Yazılımı					X			X	X					X	4
İnternet		X	X	X	X	X	X		X			X	X	X	10
Projeksiyon	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		11
Ses Sistemleri	X			X	X		X	X	X	X		X	X	X	10

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yöntemi becerisine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf içerisinde kullandıkları bilgi ve iletişim

teknolojilerine dair bulgular tablo 4.3'de görülmektedir. Tablo 4.3'den hareketle katılımcıların neredeyse tamamının (n13) sınıflarında bilgisayarı aktif bir şekilde kullandıkları belirlenmiştir. Bilgisayarın yanı sıra projeksiyon (n11), internet (n10) ve ses sistemlerinin de (n10) oldukça yüksek kullanım oranlarına sahip teknolojiler oldukları görülmektedir. Bu teknolojilerin yanı sıra akıllı tahta (n2), bilgisayar programları (n4), CD (n3) ve eğitim yazılımları (n4) da az da olsa katılımcılar tarafından tercih edilen bilgi iletişim teknolojileridir. Elde edilen bulgulardan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan devlet ortaokullarında kullanılan bilgi iletişim teknolojilerine dair bir çerçeve çizmek istersek karşımıza böyle bir tablo çıkacağı düşünülebilir.

Tablo 4.4 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Yaşamda Kullandıkları Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi İletişim Teknolojileri	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	N
Cep Telefonu	X	X		X				X					X	X	6
Bilgisayar	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
İnternet	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	13
Ses Sistemi					X		X	X				X			4
Eğitim Yazılımı								X		X			X		3
Bilgisayar Programı												X			1

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yöntemi becerisine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel yaşamda kullandıkları bilgi iletişim teknolojilerine dair bulgular tablo 4.4'de sunulmuştur. Elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların neredeyse tamamının (n13) bilgisayar ve interneti kişisel yaşamlarında kullandıkları görülmektedir. Ayrıca cep telefonun da bir kısım katılımcı (n6) tarafından kullanıldığı belirtilmiştir. Bu teknolojilerin yanı sıra ses

sistemleri (n4), eğitim yazılımları (n3) ve bilgisayar programları (n1) da katılımcıların kişisel yaşamlarında kullandıkları bilgi iletişim teknolojileri arasında sayılmaktadır. Elde edilen bulgulardan hareketle öğretmenlerin BİT'i sadece mesleki yaşamlarında değil kişisel yaşamlarında da aktif bir şekilde kullandıkları söylenebilir.

Tablo 4.5 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanma Amaçları

Kullanım Amacı	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	N
Araştırma Yapmak		X	X		X		X	X		X	X				7
Materyal Hazırlamak	X		X						X			X			4
Site/Blog Takip Etmek	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
Alışveriş Yapmak			X						X					X	3
İnternet Bankacılığı Kullanmak			X						X		X	X		X	5
Film İzlemek		X	X		X		X		X		X				6
Gazete/Dergi Okumak	X	X	X			X					X	X	X		7
Hazırlık Yapmak			X	X					X			X	X	X	6
İletişim Kurmak							X		X			X	X	X	5
Müzik Dinlemek	X						X		X						3
Sosyal Paylaşım Sitesi Kullanmak		X		X		X		X	X		X	X		X	8

Ortaokullarda kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin sınıf yöntemi becerisine etkisini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerini ne amaçla kullandıklarına dair bulgular tablo 4.5'de verilmiştir. Tablo 4.5'te verilen bulgulara bakıldığında, katılımcıların çoğunluğunun (n13) düzenli olarak site ya da blog takibi için bilgi iletişim teknolojilerini kullandıkları saptanmıştır. Katılımcılar eba, e-okul, eğitimhane, vitamin, morpakampüs, mebbis, memurlar.net gibi genel eğitim içerikli sitelerin yanı sıra branşlarına yönelik fenokulu.com.tr, bedeneğitimi.gen.tr, müzikeğitimcileri.biz gibi siteleri de takip ettiklerini belirtmişlerdir. Mesleki anlamda kullanılan sitelerin yanı sıra bebek gelişimi, yemek tarifi gibi özel alanları içeren sitelerin de katılımcılarca takip edildiği ifade edilmiştir. Bu bulgu ile ilgili olarak K1; "Konuları eğlenceli anlatımlarının olduğu slaytlarla desteklemeyi seviyorum, malum fen ve teknoloji dersi içerik gereği öğrencilere pek sevimli gelmeyen bir ders, bu yüzden sunum ya video bulmakta kullanıyorum. Aynı zamanda çokça örnek ve soru bulmada da sıkça başvuruyorum. Kaynak olarak bakacaksa fenokulu.com, fenci.gen.tr, ilkokuma gibi siteleri yakından takip ediyorum." şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Katılımcıların bir kısmı (n8) bilgi iletişim teknolojilerini sosyal paylaşım sitelerini takip etmek için kullandıklarını belirtirken, bir kısım katılımcı ise (n7) kendilerini geliştirmek adına araştırma yapmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu kullanım amaçlarının yanı sıra materyal hazırlama (n4), alışveriş yapma (n3), internet bankacılığını kullanma (n5), film izleme (n6), gazete ve dergi okuma (n7), hazırlık yapma (n6), iletişim kurma (n5), müzik dinleme (n3) gibi amaçlar da katılımcılar tarafından ifade edilen bilgi iletişim teknolojileri kullanma amaçları arasındadır. Bu bulgu ile ilgili olarak K3; " Pek çok amaçla kullanıyorum aslına bakarsınız, haberleri okuyorum, mesleğimle ilgili gelişmeleri takip ediyorum, film izliyorum, bankacılık işlerimi hallediyorum, alışveriş yaptığım oluyor bazen, sık sık okula hazırlık yapmak için kullanıyorum falan. Çoğunlukla öğrenciler için hazırlamam gereken görselleri tasarlayıp hazırlıyorum." ve K9; " Bu soruya hayır diyen yoktur diye düşünüyorum, ben de bilgisayar ve interneti yoğun bir şekilde kullanıyorum özel hayatımda, okulla ilgili işlerimi yapıp derse hazırlık yapmada, arkadaşlarımla iletişim kurmada, haber sitelerini takip etmede, film izlemede, müzik

dinlemede ya da sosyal paylaşım sitelerini takip etmede, bankacılık işlerimi yapmada hatta ödemelerimi yapmada, şimdi aklıma gelmeyen pek çok şeyi yapmada kullanıyorum, hatta alışveriş yapmada da." diyerek görüşlerini belirtmişlerdir. Bulgular incelendiğinde öğretmenlerin BİT' i hayatlarının pek çok noktasında, çeşitli amaçlarla kullandıkları görülmektedir. Daha önceki zamanlara nazaran öğretmenlerin söz konusu teknolojileri sadece öğretim amacının dışında farklı yerlerde kullanmaları öğretmenlerin BİT kullanımını benimsedikleri ve hayatlarına entegre ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmanın bir sonraki kısmında ise sınıf yönetiminin alt boyutları ile BİT kullanımı arasındaki ilişkiye dair bulgular sunulmuştur. Sınıf yönetiminin söz konusu olan alt boyutlarından ilki sınıfın fiziki ortamının yönetimidir ve bu boyutun alt başlıklarına dair bulgular ise; öğrenci mi yoksa öğretmen merkezli mi bir öğretim ortamı gerekliliği, öğrencilerin aktif bir şekilde BİT' ten yararlanabilmesi, sınıf içi öğrenci ya da öğretmen rollerindeki değişim, öğrenci oturma düzeni, ve sınıf fiziki yapısı şeklinde sunulmuştur. Bir diğer alt boyut ise plan-program ve etkinliklerin yönetimi iken bu boyutun alt başlıklarına dair elde edilen bulgular ise içeriğin kavranması, kazanımların belirlenmesi ve öğrenciye aktarılması, öğrenci dikkat ve ilgisinin konuya çekilmesi, öğrencinin aktif katılımının sağlanması, ders içi yöntem ve teknik seçimi, değerlendirme etkinliklerinin seçimi şeklinde verilmiştir. Bir başka alt boyut sınıf içi ilişki ve iletişim yönetimi iken bu boyuttaki bulgular sınıf iklimi, öğretmenin kullandığı beden dili ya da sözlü iletişim, derse dair direktiflerin verilmesi, öğrenci ile konu arasında oluşması beklenen etkileşim, öğrencinin konuya odaklanması, öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenci-öğretmen etkileşimi, öğrencinin derse karşı tutumu başlıkları ile ayrıntılı olarak sunulmuştur. Sınıf yönetiminin bir diğer alt boyutu olan zaman yönetimine dair bulgular ile bu boyutun alt başlıkları olan derse başlama ya da bitiş süresi, etkinlik aşamasında verilen süre, konular arasında geçişlerde harcanan zaman, öğrenci algılama ve dönüt verme süresine ilişkin elde edilen bulgular da bir sonraki aşamada sunulmuştur. Sınıf yönetiminin bir diğer alt boyutu olan davranış yönetimine dair bulgular ile bu boyutun alt başlıkları olan öğrenci bireysel farklarına duyarlı ders hazırlama, derste kullanılan ödül ya da ceza uygulamaları, öğretmenin model olma davranışı, öğrenci istenmeyen davranış gösterme eğilimine dair bulgulara yer verilmiştir. Son olarak ise BİT kullanımının

öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisine ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.2. Sınıfın Fiziksel Ortamının Yönetimine Dair Bulgular

Bu bölümde sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin sınıfın fiziki yapısının yönetimine etki edip etmediği, ediyorsa bu etkilerin hangi alanda karşımıza çıktığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

BİT kullanımının sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesine etkisi konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler olduğu belirlenmiştir. Bazı katılımcılar (n3) gerek projeksiyon kullanımında sınıfın karartılması gerekse öğrenci fiziksel hazır bulunuşluğunu artırması gibi nedenlerden dolayı BİT kullanımının sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesini olumlu etkilediğini ifade ederken; katılımcıların çoğu (n11), bu teknolojilerin ve sınıfta bulunan diğer araç-gereçlerin, oturma düzenlerinin sabit olması gibi nedenlerden dolayı BİT kullanımının bu konuda bir etkisi olmadığını düşünmektedirler. Bu bağlamda K12 "Yani pek etkilediği söylenemez aslında, çünkü bahsedilen teknolojiler bizim ülkemizde maliyetli olduğu için genelde sınıflarda belli noktalara sabitleniyor. Projeksiyon mesela tahtaya yansıyabilecek ama aynı zamanda öğrencilerin ulaşamayacağı bir şekilde tavana monte edilmiş durumda. Akıllı tahtanın yer değiştirmesi mümkün değil. Sadece bilgisayar belki yerinden oynatılabilir ancak hala eski düzen bilgisayarlar kullanıldığı için onun da yerini değiştirmek benim işime de gelmiyor hani. Müdahale edebileceğimiz tek yer belki kalabalık olmayan sınıflarda öğrencilerin oturuş şekli ki öyle sınıflara denk gelmek de zor." diyerek düşüncesini belirtirken K10 "Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırıyor, bu nedenle de sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesini de olumlu yönde etkileyip kolaylaştırıyor." diyerek görüşünü ifade etmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde çoğunlukla BİT kullanımının sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesini etkilemediği ancak bu durumun teknoloji ya da öğretmen tutumundan çok okulların mevcut yapısı ve yerleşimi ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu bağlamda okulların mevcut yapılarının BİT kullanımını kolaylaştırıcı ve öğretmenleri bu konuda teşvik edici bir şekilde gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi etkili BİT kullanımı için faydalı olabilir.

4.2.1. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Merkezli Mi Yoksa Öğretmen Merkezli Mi Bir Öğrenme Ortamı Gerektirdiğine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin nasıl bir öğrenme ortamı gerektirdiğine ya da başka bir ifadeyle öğrenci mi yoksa öğretmen merkezli mi bir öğrenme ortamı oluşturduğuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Eğitimde BİT kullanımı sırasında öğretmen ya da öğrenci merkezli mi bir öğrenme ortamı gerektiği konusunda katılımcı görüşlerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Öyle ki hem öğretmenin hem de öğrencinin baskın olduğunu, dersin işlenişinde eklettik bir model benimsendiğini düşünen katılımcı sayısı (n7) katılımcı grubun yarısını oluşturmaktadır. Bu düşüncenin gerekçesi olarak da bu konuda konu ya etkinliğin, ders sırasında kullanılan BİT'e göre daha belirleyici olduğu bazı katılımcılar tarafından (n4) ifade edilmiştir. K5 "Ders esnasında hangi tarafın daha baskın olacağı etkinliğe ya da konuya göre değişiklik gösteriyor, ama tabii ki teknoloji devreye girince öğrenciler biraz daha hevesli ve istekli olunca onlar daha kolay merkezde yer alıyor ve böylelikle daha etkili oluyorlar." diyerek bu konudaki düşüncesini belirtmiştir.

Her iki tarafın da baskın olduğu düşüncesinin tersine dikkate değer bir katılımcı topluluğu (n6) da öğrenci merkezli bir öğrenme ortamının gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun da en temel göstergesi olarak öğrencilerin daha aktif olmalarını belirtmişlerdir. K1 "Gerektirmek demeyelim de öğrenci daha aktif hale geldiği için ve geleneksel öğretimin aksine öğretmenle değil teknoloji ile birebir iletişim içine girdiği için öğrenci daha baskın oluyor diyebiliriz. Bu da öğrenci merkezli bir eğitim öğretimi ortaya çıkarıyor." diyerek görüşünü belirtmiştir.

Katılımcılardan bir tanesi ise kontrol açısından öğretmen merkezli bir öğrenme ortamı gerektiğini belirtmiştir. K12 "Söz konusu teknolojiler hem öğrenci hem de öğretmen merkezli eğitim için uygun olan bilgi iletişim teknolojileridir. Hangisini seçerseniz o yönde kullanırsınız, bunun için illaki sınıf düzeninin değişmesi gerekmiyor bence. Ama illaki birini seçin dersiniz bence öğretmen merkezli bir ortam olmalı kontrol etmek açısından." sözleriyle düşüncesini ifade

etmiştir. Katılımcı görüşleri göz önüne alındığında sınıfta oluşan öğrenme ortamı konusunda BİT olduğu kadar katılımcıların mesleki bakış açılarının da etkili olduğu söylenebilir.

4.2.2. Ders Esnasında Öğrencilerin Bilgi İletişim Teknolojilerinden Aktif Bir Şekilde Yararlanabilmelerine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinden öğrencilerin aktif bir şekilde yararlanabilme düzeyleri ilişkin olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların çoğu (n13) öğrencilerin aktif bir şekilde BİT kullanabilmeleri için mevcut şartların iyileştirilmesi gerektiğini, elde olan imkanların her öğrenci cezp edemediğini yani yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Şartların iyileştirilmesi başlığının altında ise gerek okulun genel donanımının iyileştirilmesi gerek öğrenciye bireysel teknolojiler sağlanması ya da öğrencinin evdeki imkanlarının da iyileştirilmesi gibi alt başlıklar katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bulgu bağlamında K8 "Her öğrencinin öncelikle kendine ait, hazırlık yapabileceği ve iletişim halinde bulunabileceği bir teknolojiye sahip olması gerekmektedir. Bu da günümüz şartlarında henüz mümkün değil maalesef." şeklinde görüşünü belirtirken K3 "Bu konuda çok eksiklerimiz olduğunu düşünüyorum, teknolojik gelişmeleri hayatımıza entegre edelim diyoruz ama hala tam donanımlı sınıflar göremiyoruz milli eğitimde maalesef, bu durumda da olduğu kadar deyip bir şeyler yapmaya çalışıyoruz ama öğrenci açısından hem okuldaki hem de evdeki şartları iyileştirilmeli." şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Bir katılımcı ise kullandığı bilgisayar ve projeksiyon gibi teknolojilerden öğrencilerinin yeteri kadar aktif bir şekilde yararlandığı düşüncesindedir. Elde edilen veriler ışığında katılımcıların, öğrencilerin BİT'ten aktif bir şekilde yararlanmaları konusunda yeterli düzeyde olunmadığı ve daha geliştirilmesi gereken noktalar olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

4.2.3. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanıldığı Zaman Sınıf İçi Öğrenci ve Öğretmen Rollerinde Gözlenen Değişikliklere Dair Katılımcıların Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu safhasında sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin sınıf içi öğretmen ya da öğrenci rollerinde bir değişiklik meydana getirip getirmediği, eğer getiriyorsa nasıl bir değişiklik meydana getirdiğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılar derslerinde BİT kullandıkları zaman öğrenci rollerinde değişiklikler gözlemlediklerini belirtmişlerdir özellikle de öğrencilerinin daha aktif olduklarını (n2), araştırıp sorguladıklarını (n2), kendilerinin yapıp öğrendiklerini (n4), keşfettiklerini (n4) ifade etmişlerdir. Bu konudaki katılımcı görüşleri şu şekildedir: K12 "BİT kullandığım zaman öğrencilerin normale göre çok daha hevesli olduklarını açıkça görebiliyorum. Bu sayede de derse aktif katılıyorlar, yaparak yaşayarak öğrenmeye daha hevesli oluyorlar.", K1 "Tam anlamıyla keşfeden değil belki ama kendisi yapıp öğrenen diyebilirim, çünkü bu teknolojileri kullandığımız zaman öğrencinin elinden ziyade beyni, gözü, kulağı aktif oluyor.", K4 "Gördüklerinden ilham alarak kendisi yeni bir şeyler yapıp keşfeden, uygulayan bir öğrenci profili bekliyorum elbette, bu beklenti yüzde yüz olmasa da yüzde seksen civarında gerçekleşiyor."

Katılımcıların 1 tanesi ise BİT kullanımının öğrenci rolleri üzerinde bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Bu konu hakkında K14 "Ben her zaman öğrencinin öğretmene bağımlı olmasından yanayım, kendi sorumluluklarını bilip bunları yerine getirecek, bu sorumluluk kimi zaman dinlemek olur, kimi zaman uygulama yapmak olur, kimi zaman da anlatmak olur. Yani bu konuda bir değişiklik yarattığımı düşünmüyorum." şeklinde görüşünü belirtmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun öğrenci rollerine dair değişiklikler gözlemlediği ve bu değişikliklerin etkili bir öğrenme süreci açısından olumlu olduğu ifade edilebilir.

BİT kullanımı sırasında öğretmen rollerinde bir değişiklik olup olmadığı sorusu katılımcılara yöneltildiğinde ise katılımcılar derslerinde zaman zaman kısa süreliğine de olsa anlatıcı (n2) ama çoğunlukla (n10) rehber ya da yardımcı (n6) olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşleri ise şu şekildedir. K5 "Elbette

ki değişiklik oluyor, geleneksel anlatan öğretmen rolünden biraz daha arka planda kalan, öğrenci sıkıştığında rehber olup ona yol gösteren oluyoruz.", K3 "Kullanmadığım zamanlarda anlatan ve gösteren rolü üstlenirken, kullandığım zamanlarda rehberlik edip öğrencilerin kendilerinin fark etmesini sağlamaya çalışıyorum." Elde edilen bulgular neticesinde sınıf içi eğitim öğretim faaliyetlerinde BİT kullanımı sayesinde gerek öğrenci gerekse öğretmen rollerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımına daha uygun bir hal aldığı söylenebilir.

4.2.4. Öğrenci Oturma Düzeninin Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojileri ile öğrenci oturma düzeni arasındaki ilişkiye dair bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların yarısı (n7) BİT kullanımına öğrenci oturma düzeninin etki etmediğini düşünmektedir. Bu konuda K5 " Bilgisayar ve ses sistemi öğretmen masasına yerleştirilmiş durumda, projeksiyon da tavana ve perdesi de tahta üzerine monte edilmiş durumda yani öğrencilerin oturma şeklini etkileyen bir durum yok, onlar yer değiştirmeden de rahat bir şekilde kullanıyoruz projeksiyonu." diyerek görüşünü belirtmiştir.

Bazı katılımcılar ise (n3) BİT kullandıkları zaman oturma şeklini değiştirdikleri için olumlu bir etkiden bahsetmenin mümkün olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konudaki katılımcı görüşü K10 "U düzeni oturma şekli kullandığımız için her bir öğrenci daha rahat görüp uygulayabiliyor, bu anlamda olumlu etkilediği söylenebilir." şeklindedir. Bazı katılımcılar ise (n4) diğer iki görüşün aksine BİT kullanımını öğrenci oturma düzeninin olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda K8 "Kalabalık sınıflarda klasik oturma düzeni uygulanmaktadır ve bu hem BİT kullanımı açısından hem de sınıf içi etkileşim açısından uygun değildir. Mevcudun az olduğu ve u düzeninin uygulandığı sınıflar BİT kullanımı açısından daha uygun gözükmektedir." şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Katılımcıların öğrenci oturma düzeni ve BİT kullanımı arasındaki ilişki konusunda farklı görüşler içerisinde oldukları görülürken bu durumun öğrenci özellikleri, ders içeriği ya da donanımla bağlantılı olarak değişiklik gösterdiği söylenebilir.

4.2.5. Sınıfın Fiziki Yapısının BİT kullanımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıfta yer alan bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı ile sınıfın genel fiziki yapısının arasındaki etkileşime dair bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların çoğunluğu (n8) sınıfın fiziki yapısının BİT kullanımı konusunda bir etkisinin olmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir. K14 "Çok basit etkilemiyor, her şey sizin adınıza önceden belirleniyor ve siz o kalıplarda eğitim öğretim yapıyorsunuz." ifadesiyle bu görüşü desteklemektedir. Çoğunluk katılımcı görüşüne nazaran iki katılımcı ise mevcut sınıfların fiziki yapılarının BİT kullanımını olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Bu konuda K9 "Bu konuda da herhangi bir sıkıntımız yok, kalın perdelerimiz var, oturma düzeni için masa ve taburelerimiz uygun, gerekli donanım da mevcut." diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Katılımcıların oturma düzeni ve BİT kullanımı arasındaki ilişkiye dair bulgularda gösterdikleri farklılıklar burada da karşımıza çıkmaktadır. Son olarak da bir kısım katılımcı (n4) sınıfın fiziki yapılarının bu teknolojilerin kullanımını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. K1 "Aydınlık olan sınıfları koyu perdelerle kapatmamız gerekiyor fakat sınıflarda bu imkan kısıtlı, kulağa komik geldiğinin farkındayım ama bazı sınıflarda projeksiyonumuz var ama perdemiz yok. Bu da olumsuz bir durum doğuruyor tabi ki." şeklinde görüşünü belirtmiştir. Elde edilen bulgular göz önüne alındığında katılımcılar çoğunlukla sınıfın fiziki yapısı ile BİT kullanımının birbirinden bağımsız ele alınması gerektiği görüşündedirler, bu görüşte de okulların mevcut yapısının ve BİT donanımının etkili olduğu söylenebilir.

4.3. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimine Dair Bulgular

Bu safhada BİT kullanımının sınıf yönetiminin bir diğer alt boyutu olan plan ve program yönetimini etkileyip etkilemediği, etkiliyorsa ne yönde ve düzeyde etkilediğini belirlemek adına katılımcılara yöneltilen sorulara alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının dersin planlanması ve programlanmasının yönetimini farklı açılardan ve farklı derecelerde de olsa olumlu etkilediği görüşündedirler. Örnek verecek olursak bazı katılımcılar (n3) BİT kullanıldığı zaman, yapılan plan ve programların özellikle uygulama anlamında çok daha akıcı bir hal aldığını ifade etmişlerdir. Bu konuda K4 "Önceden hazırlık yaparak ya da internet üzerinden bulduğum materyaller zamanı etkili kullanmamı sağlıyor, bu da ders planının işlerliğini artırıyor bence, daha akıcı hale getiriyor." diyerek görüşlerini ifade etmiştir. Ayrıca bazı katılımcılar (n5) BİT kullanımı sayesinde plan ve programların daha etkili bir hale geldiğini ifade ederken diğer bazı katılımcılar ise (n4) plan ve program yönetimi bağlamında en çok yöntem ve teknik seçiminin BİT kullanımından etkilendiğini ifade etmişlerdir. Bu bulgulara dair K6 "Ders planını zamanında yetiştirme, yetiştirirken daha verimli sonuçlar almada olumlu sonuçlar sağlıyor." derken K12 "Aslında ne öğreteceğimizi değil de nasıl öğreteceğimizi etkiliyor bu teknolojiler, şöyle ki bizim müfredatımız önceden belli zaten hatta hangi konunun hangi zaman aralığında öğretileceği de.O yüzden öğretmen sadece hangi yöntemi kullanacağına karar veriyor, çünkü gidilecek yön belli. Bu yönden eskiden sunuş yaklaşımına bağlı düz anlatım yöntemini falan kullanırken şimdilerde bilgisayar destekli öğretim sayesinde buluş ya da yeniden yapılandırmacı yaklaşımlara özgü olan yöntemleri kullanıyorum." diyerek bu konudaki düşüncesini belirtmiştir. Bu düşüncelerin yanı sıra ikişer katılımcının BİT kullanımıyla, plan ve programın temelinin hazırlık süreci olması nedeniyle öğretmenlerin daha dikkatli plan yapar hale geldiklerini ve BİT kullanımının öğretmene plan ve program yönetimi bağlamında esneklik sağladığını belirtmişlerdir. Bu konuda K3 "Planlama konusunda öğretmenin ekstra zaman ayırması gerekiyor, çünkü bu teknoloji ile etkili bir ders işlemek istiyorsanız hazırlığınızı sağlam yapmanız gerekiyor. Ayrıca öğrenciye çok yönlü ulaşmak için etkinlik sayısını çoğaltmak ve etkinlikleri çeşitlendirmek gerekiyor." şeklinde görüşünü belirtirken K5 "Daha kolay planlama yapabiliyorum, yaptığım plan üzerinde kolaylıkla oynamalar, eklemeler veya çıkarmalar yapabiliyorum. Öğretmene esneklik kazandırıyor kısacası." diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

4.3.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının İçeriğın Kavramasına Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan BİT' nin söz konusu içeriğın öğrenci tarafından kavranmasına etkisine dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının içeriğın öğrenci tarafından kavranmasını olumlu yönde etkilediğini, hatta daha verimli ve etkili bir şekilde kavramalarının söz konusu olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgulara dair katılımcılar K5 "Evet, tabi ki de söyleyebilirim. Neye dayanarak? Öğrenciden gelen dönütlere bakarak, onların istekli ve ilgili oluşlarından, hem ayrıca daha sonra konuyu geri çağırmaları yani hatırlamaları da daha kolay olmaktadır." K13 "Daha etkili kavriyorlar mı bence kavriyorlar, çünkü klasik yöntemle işlediğim derste on öğrenci aktif katılıyorsa, söz gelimi bilgisayar kullandığımda bu sayı yirmiye bulabiliyor. Bu da daha çok öğrencinin anladığını gösteriyor bence." şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

4.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Kazanım Belirlemede ve Bu Kazanımları Öğrenciye Aktarmadaki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin eğitim öğretim faaliyetlerinin ilk aşaması olan kazanım belirleme ve belirlenen kazanımları öğrenciye aktarmada ne gibi bir rol oynağına dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların çoğı (n9) BİT kullanımının kazanımları belirlemede aşamasında bir etkisinin olmadığını ifade ederken, katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının özellikle önceden belirlenen kazanımları öğrenciye aktarmada kolaylık sağladığını ve çok daha etkili bir aktarımın söz konusu olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamdaki katılımcı görüşleri K3 "Dikkati toplamada ve öğrenciyi derse çekip öğrencide merak uyandırmada faydalı oluyor yani aslında kazanımları öğrenciye aktarmada etkili oluyor, belirlemede değil." , "Kazanımlarımız önceden belirlendiği

için o yönde bir etkisi yok, ancak bu kazanımları öğrenciye aktarmada oldukça yararlı oluyor, çünkü salt bana göre öğrencilerin dikkatini daha çok çekiyor." şeklindedir. Söz konusu bulguların elde edilmesinde mevcut eğitim sistemimizin genellik ve eşitlik ilkesi gereği ülkenin tüm okullarında aynı öğretim kademesinde aynı kazanımların öğrenciye kazandırılmasının hedeflenmesinin ve bu yüzden de öğretmenlerin bu bağlamda söz haklarının olmamasının etkili olduğu düşünülebilir.

4.3.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Dikkat ve İlgisini Konuya Çekmedeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu noktada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğrenci dikkat ve ilgisi üzerinde sahip olduğu etkiye ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının öğrenci dikkat ve ilgisini derse ya da konuya çekme konusunda oldukça etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgulara istinaden saptanan katılımcı görüşleri şu şekildedir: K2 "Kesinlikle oldukça olumlu etkileri var, günümüz öğrencisi bu teknolojilere oldukça ilgili, teknolojiye olan bu ilgiyi derse kanalize ediyoruz diyebilirim." , K5 "Belki ders bazında en önemli etkisi burada bence, bir fotoğraf karesi, bir ses kaydı ya da daha fazlası renkli bir slayt öğrencinin dikkatini anında derse topluyor ve o dikkat geldikten sonra ders kendiliğinden gidiyor zaten, işin en zor kısmı halloluyor çünkü." ve son olarak da K13 "Bence bazen benden bile fazlasıyla etkili oluyor, çünkü internet bir okyanus olmuş artık o kadar farklı kişiler o kadar farklı kaynaklar paylaşıyor ki, o paylaşımları sınıfa taşıdığım zaman öğrencinin ilgisini çekmek çok daha kolay bir hal alıyor. Bazen bir video, bazen bir söz ya da soru, hatta bazen de bir karikatür, kurulan on cümleden çok daha etkili oluyor."

4.3.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Aktif Katılımına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında sınıf içi faaliyetlerde kullanılan BİT' nin öğrencinin derse aktif katılımına etkisi bağlamında elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının öğrencinin derse aktif katılımını olumlu yönde etkilediğini, BİT kullandıkları zaman öğrencinin aktif katılımının daha fazla ve daha verimli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda K10 "Bu teknolojiler öğrencinin gerek psikomotor gelişimine gerek işitsel zekasına gerekse sözel-dilsel zekasına aynı anda hitap ettiğini düşünüyorum, öğrenciyi bu kadar çok yönden kuşatınca da tabii ki öğrenci katılımının daha fazla olduğunu söyleyebilirim." diye görüşünü belirtmiştir. Elde edilen bulgular ışığında BİT kullanımı sayesinde öğrencilerin derse katılımlarının artmasının derste verilen içerik ya da etkinliği daha iyi kavraması ile doğru orantılı olduğu düşünülebilir.

4.3.5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Yöntem ve Teknik Belirlemeye Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sınıf içinde kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin derste kullanacakları yöntem ya da tekniği seçmelerinde bir etkisi olup olmadığını ve eğer varsa ne yönde bir etkinin söz konusu olduğunu belirlemeye yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) derste yararlanacakları yöntem ya da teknikleri seçerken mümkün olduğunca BİT kullanabilecekleri yöntem ve teknikleri seçmeye özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda K1 "Bu teknolojileri kullanabileceğim yöntemleri seçmeye dikkat ediyorum çünkü bizim dersimiz somut evet, hayatın ve insanın kendisini öğreniyor belki öğrenci ama konuları öğrencide somutlaştırmak çok zor, onun yerine görsel bir sunum ya da video hem benim işimi kolaylaştırıyor hem de öğrencinin. Dersin verimini artırması da işin bonusu bence." ve K12 "Kullanabileceğiniz teknolojiye göre yöntem ve tekniğinizi belirliyorsunuz tabii, eğer bu teknolojilerin hiç birini kullanmasaydım gayet öğretmen merkezli bir anlayışla sunuş yaklaşımına bağlı olarak anlatım yapardım ancak şimdi öğrenciye pek çok yönden ulaşmak mümkün olduğu için yöntemlerim daha çeşitli." şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların tamamının yöntem ve teknik seçiminde BİT' i göz önünde bulundurmalarının BİT kullanımının etkili ve renkli bir ders sunumu sağlaması ile bağlantılı olduğu düşünülebilir.

4.3.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Değerlendirme Etkinliklerine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin ders sonunda kullandıkları değerlendirme etkinliklerine etkisine dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılardan bir tanesi BİT kullanımının değerlendirme sürecini etkilemediğini ifade ederken, bir katılımcı ise eğitimi bireyselleştirdiği için değerlendirme sürecini de zorlaştırdığını, bu yüzden de BİT kullanımının değerlendirme sürecini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu katılımcılar haricindeki çoğu katılımcı (n12) BİT kullanımının değerlendirme etkinliğini daha çeşitli, renkli (n5) hale getirmesi aynı zamanda süreci çok daha pratik kılması (n3) ve dikkate değer bir husus olarak da daha verimli bir değerlendirme (n4) imkanı sağlaması, pekiştirici görevi görmesi (n2) gibi getirileri nedeniyle BİT'in değerlendirme sürecinde kullanımına olumlu bakmaktadırlar. Bu bulgulara istinaden K10 "Ölçme ve değerlendirme etkinliklerini monotonluktan kurtarıp çeşitlendirdiği gibi ödev verme konusunda da oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum." şeklindeki görüşüyle K13 "Öğrenciler daha somut ve etkili öğrendiği için değerlendirme etkinlikleri de daha anlamlı ve etkili oluyor, genelde pekiştirici etkinlikler yapıyoruz zaten, öğrencinin katıldığını görünce öğretmenin zevkine varıyor insan." görüşü örnek katılımcı görüşleri olarak gösterilebilir.

4.4. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimine Dair Bulgular

Sınıf yönetiminin bir alt boyutu olan sınıf içi ilişki ve iletişim yönetimine dair sorulan sorulara katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular şu şekildedir:

Bu konuda katılımcıların farklı düşüncelerde oldukları söylenebilir çünkü bazı katılımcılar (n2) BİT kullanımının sınıf içi ilişki yönetimine herhangi bir etkisinin olmadığını düşünmektedirler; gerekçe olarak ise sınıf içi ilişkilerin ya da iletişimin daha duygu temelli ve kişisel bir olay olmasını ifade etmişlerdir. Bu konuda K5 "Bence sınıf içi ilişki öğrencinin derse ve öğretmenine karşı olan tutumu

ile öğretmenin de aynı şekilde derse ve öğrenciye karşı olan tutumunun bir sonucudur. Duygu için içine giriyor gibime geliyor benim. O yüzden pek etkili değildir sanki." şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Yine farklı bir şekilde bir katılımcı bu konuda herhangi bir etkiden bahsetmenin mümkün olmadığını ifade etmiştir.

Ancak katılımcıların çoğunluğu ise (n11) BİT kullanımının sınıf içi ilişki yönetimini olumlu etkilediği görüşündedirler. Gerekçe olarak da öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle daha fazla etkileşime girmeleri, teknolojinin derse renk katması, genel anlamda sınıfta olumlu bir öğrenme havasının oluşmasına yardımcı olması gibi düşünceleri belirtmişlerdir. Bu konuda K12 "Öncelikle bu teknolojiler sayesinde öğretmen sadece tahta başında yazı yazan birey olma rolünden kurtuluyor ve öğrencilerin arasında olma fırsatı buluyor. Öğrenci açısından da öğrencilerde pek sorun çıkarma eğilimi olmadığı için iki taraf arasında daha olumlu ilişkiler kuruluyor." diyerek düşüncesini dile getirmiştir.

4.4.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Sınıf İklimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında elde edilen bulgular sınıf içi öğretim faaliyetlerinde kullanılan BİT ile öğrenme ortamına hakim olan sınıf iklimi arasındaki ilişkiye dair olmakla birlikte elde edilen bulgular şu şekildedir:

Katılımcıların çoğunluğu (n12) BIT kullanımının olumlu bir sınıf iklimi yaratmada oldukça etkili olduğu düşüncesindedirler. Özellikle öğrenci ve öğretmen motivasyonun sağlanmasında, öğrencinin derse odaklanmasında, dikkat dağınıklığının engellenmesinde, çeşitli etkinlikler yapılmasında faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgulara istinaden elde edilen katılımcı görüşleri arasından bir görüş şöyledir: K14 "Sınıf iklimi konusunda daha zevkli geçtiği söylenebilir derslerin bu teknolojileri kullandığımız zaman, mesela bazen şarkı öğreniyoruz, hep beraber dans ediyoruz ya da oyun oynuyoruz falan. Bunlar öğrencileri daha mutlu kılıyor, bana da ekstra iş yükü çıkarmadığı için ben de mutlu oluyorum. Bir nevi herkes kendi açısından rahat olunca sorun yaşamıyoruz, hal böyle olunca da olumlu bir sınıfımız oluyor." Diğer yandan bir katılımcı BİT kullanımının sınıf ekip ruhunu azalttığı için sınıf iklimini olumsuz etkilediği görüşündedir. Ayrıca bir diğer

katılımcı ise öğrenciler bireysel uygulamalar yaptığı için sınıf ikliminin olumsuz etkilendiği görüşündedir. Bu bağlamda K7 "Sınıfta tartışma ortamını ve ekip ruhunu azalttığını düşünüyorum. Sınıf iklimini bu bağlamda olumsuz etkiliyor." diyerek görüşünü belirtmiştir.

4.4.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenin Kullandığı Beden Dili ya da Sözlü İletişime Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğretmenlerin ders esnasında ya da sınıf içerisinde kullandıkları beden dili ya sözlü iletişime etkisine dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların çoğunluğu (n12) BİT kullanımının öğretmenin kullandığı beden dilini ya da sözlü iletişimi azalttığını ancak bu durumun olumsuz bir durum olmadığını, bu anlamda yüklerini hafiflettiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda K2 "Daha az konuşuyorum ya da hareket ediyorum, aslında bu teknolojiler bu anlamda öğretmeni pasifleştiriyor ama bence olumsuz bir durum değil çünkü öğrenci daha rahat ve etkili anlıyor hem de öğretmen bu anlamda sorumluluktan kurtulmuş oluyor." şeklindeki cümleleriyle görüşünü ifade ederken K14 "Eğer Teknoloji kullanıyorsam daha az beden dili ya da sözel dil kullanıyorum çünkü benim söyleyeceğim çoğu şey tahtada hazır oluyor zaten." diye belirtmiştir. Ayrıca iki katılımcı BİT kullanımının bu anlamda kolaylaştırıcı bir etkisinin de olduğunu belirtirken, başka iki katılımcı ise BİT kullanımı sayesinde öğrenciler ile daha fazla sözlü iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulguları destekleyen katılımcı görüşlerine bakıldığında K8 "Sınıfa hakim olmayı kolaylaştırması sebebiyle; sınıf lideri sıfatıyla öğretmene beden dilini etkili kullanma ve sözlü iletişim kurma açısından kolaylık sağlamaktadır." ve K5 "Düz anlatımdan kurtarıp öğrenciyle daha çok soru-cevap yapabiliyorum, bu da aramızdaki sözlü iletişimi güçlendiriyor bence, ayrıca soru-cevap yaparken de daha çok sayıda öğrenci ile daha rahat göz teması kurabiliyorum." şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

4.4.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Derse Dair Direktiflerin Verilmesine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu safhasında eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan BİT ile derse dair direktiflerin verilmesi arasındaki ilişkiye dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Derse dair direktif verme işinin öğretmen temeli bir etkinlik olduğu düşüncesi sebebiyle BİT kullanımının bu konuda bir etkisinin olmadığını düşünen bir katılımcı haricindeki tüm katılımcılar (n13) BİT kullanımının derse dair direktiflerin verilmesini olumlu yönde etkilediği görüşündedirler. Bu düşüncelerinin nedenlerine bakıldığında ise katılımcıların çoğu (n10) BİT kullanımı sayesinde mesajların daha açık ve anlaşılır bir hal aldığı, bir kısım katılımcı ise (n4) direktif verme işleminin BİT kullanımıyla kolaylaştığını belirtmişlerdir. Bu bulgular kapsamında K11 "Direktiflerin verilmesi konusunda projeksiyon ile görsellerin kullanılması direktifleri daha net ve kolay anlaşılabilir hale getirmektedir." derken K14 "Öğretmenin yükünü hafifleten bir rol. Özellikle küçük sınıflarda şekilden şekle girerek anlatmak zorunda olduğun bir kavramı ekrana yansıttığın bir görüntü ya da ses ile verebiliyorsun. Bu anlamda öğretmenleri inanılmaz rahatlattığını düşünüyorum ki öğrenci açısından da süreç kolaylaşıyor bence. Daha kısa sürede daha rahat anlamlandırabiliyor ne yapacağını." şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Bir katılımcı ise BİT kullanımının direktiflerin verilmesinde pekiştirici bir rol üstlendiğine de değinmiştir. Bu konuda K3 "Etkinliğin tam anlamıyla yapılabilmesi için öğrencinin neyi nasıl yapacağını iyi idrak etmesi gerekiyor, bu aşamada da teknoloji önemli rol oynuyor çünkü takıldıkları bir aşamayı tekrar tekrar izleyebiliyoruz pekişmesi için." diyerek düşüncesini ifade etmiştir.

4.4.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci ile Konu Arasında Oluşması Beklenen Etkileşime Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğrenci ile konu arasında oluşması beklenen etkileşime etkisine dair elde edilen bulgular şu şekildedir:

Katılımcıların tamamına (n14) göre BİT kullanımı öğrenci ve konu arasında oluşması beklenen etkileşimi olumlu yönde etkilemektedir. Katılımcıların yarısı (n7), BİT kullanımı sayesinde öğrencilerin konu ya da etkinliğe olan ön yargıların daha kolay kırıldığını ve öğrencilerin bu sayede konuya karşı daha olumlu tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda katılımcı görüşlerinden bir tanesi K8 "Öğrenci ilgisini çeken konuları daha iyi anlama eğilimindedir. Başarılı olduğunu hissettiği zamanlarda konuya olan ilgisi olumlu anlamda gelişme göstermektedir. BİT kullanımı da bu durumu yaratma konusunda oldukça etkilidir." şeklindedir. Ayrıca iki katılımcı BİT kullanımı sayesinde öğrencilerin konu ile direkt iletişim içinde olduklarını bu durumun da tarafların arasında oluşması beklenen etkileşimi olumlu etkilediğini düşünmektedirler. K1 "Aracı olmadan kendi kendine konuyla etkileşime girdiği için olumlu olduğu söylenebilir." şeklindeki cümlesiyle bu bulguyu destekler boyutta düşüncesini ifade etmiştir. Bu düşüncelerin yanı sıra katılımcıların çoğu(n8) BİT kullanımının öğrencinin konu üzerindeki hakimiyetini artırdığını, bu sayede öğrencide oluşan özgüven ile öğrencinin konuya ya da etkinliğe karşı daha istekli hale geldiklerini belirtmişlerdir. Son olarak bu bulgu kapsamında K4 "Öğrencinin kavrama yetisi arttığı için konuya daha hakim hale geliyor bu da aralarındaki etkileşimi olumlu yönde etkiliyor bence." diyerek düşüncelerini belirtmiştir.

4.4.5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Konuya Odaklanması Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sınıf içinde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının öğrencinin konuya odaklanması üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının öğrencinin konuya odaklanmasına olumlu etki ettiği görüşündedirler. İfade ettikleri açıklamalara bakıldığında ise daha kısa sürede ve daha etkili odaklanma sağlanmasının yanı sıra, daha uzun süre odaklanma sağlanması ve odaklanmayı kolaylaştırma gibi etkenlerden de bahsetmişlerdir. Bu konuda K8 "Uyaranların çeşitli oluşu ve görsel

materyallerin kalıcılığının yüksek oluşu göz önünde bulundurulduğunda konuya odaklanmanın da yüksek olduğu görülmektedir." şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

4.4.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci-Öğrenci Etkileşimine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında elde edilen bulgular BİT kullanımı ile öğrenci-öğrenci etkileşimi arasındaki ilişkiye dair olup şu şekilde ifade edilebilir.

Katılımcılardan bir tanesinin BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimi üzerinde etkili olmadığı düşüncesinde olduğu saptanırken ; iki katılımcının ise BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimini öğrenciler arasında olumsuz rekabet duygusu ve öğrencide bireysellik duygusu geliştirdiği için olumsuz yönde etkilediği düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Bu konuda K3 "Etkilediğini sanmıyorum ya da olumlu etkilediğini sanmıyorum diyelim, öğrenciler arasında gereksiz bir rekabet duygusu yaratıyor." görüşü ile K5 "Bence bu konuda pek bir etkisi yok, çünkü öğrenci-teknoloji iletişimi daha ağır basıyor, öğrenciler ikili diyaloglara pek girmiyor söz konusu bilgisayar ya da internet olunca." görüşü ele alınabilir. Bu alandaki diğer bulgulara bakacak olursak çoğu katılımcı (n11) sınıfta BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir, gerekçe olarak ise öğrenciler arasında oluşan olumlu/yapıcı rekabet duygusundan bahsetmişlerdir. Bu bulgular kapsamındaki katılımcı görüşlerine bakılacak olursa K6 "Uygulamaya dair daha fazla bilgi sahibi oldukları için birbirleri ile konuya dair tartışabiliyorlar, daha iyisini yapmak için yarışa giriyorlar, olumlu etkiliyor yani." görüşü ele alınabilmektedir. Bir diğer katılımcı topluluğu ise (n7) BİT kullanımı esnasında, sınıf içerisinde daha ders odaklı, daha kaliteli ve daha sakin öğrenci-öğrenci etkileşimlerinin yaşandığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda K12 "Grup çalışması gibi etkinlikler sayesinde daha olumlu bir iletişim oluşuyor diyebiliriz. Çoğunluk derse karşı ilgili olduğu için öğrenciler arası istenmeyen davranışların görülmesi de azalıyor, böylelikle de öğrenciler arasında da daha olumlu ilişkiler gelişiyor." şeklindeki görüşünü ifade etmiştir.

4.4.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bir önceki başlık altında bahsedilen bulguların bir diğer boyutu olan öğrenci-öğretmen etkileşimi ve BİT kullanımı arasındaki ilişkiye dair elde edilen bulgular şu şekildedir:

Katılımcıların üç tanesinin öğretmen –öğrenci etkileşiminin BİT kullanımından olumsuz etkilendiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bu bulgu kapsamında K5 "Bu konuda da aynı şey geçerli bence, öğrenci-öğretmen etkileşimi daha da azalıyor teknoloji kullanıldığı zaman. Bir nevi öğretmen yerine bilgisayar ile iletişime geçiyor öğrenci." şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Diğer taraftan ise katılımcıların büyük çoğunluğu (n11) öğretmen-öğrenci etkileşiminin BİT kullanımından olumlu etkilendiği görüşündedir. Hatta daha samimi, birebir ilişkiler kurabildiklerini, iletişimlerinin daha kaliteli bir hal adlığını da belirtmişlerdir. Bu bağlamda katılımcı görüşleri; K6 "Zamandan tasarruf edince daha fazla öğrenciye söz hakkı verip,daha rahat birebir ilişki kurabiliyorum." ve K10 "Daha rahat ama bir o kadar da daha etkili bir öğrenci-öğretmen etkileşimi yarattığı düşüncesindeyim." şeklindedir.

4.4.8. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Derse Karşı Tutumu Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğrencinin derse karşı tutumu üzerindeki etkisine dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) BİT kullanımının, öğrencinin derse, öğretmenine ya da arkadaşlarına karşı olan tutumuna olumlu yönde etki ettiği görüşündedirler. Ancak bir katılımcı diğer boyutlardaki olumlu etkiyi kabul ederken, öğrencilerin arkadaşlarına karşı olan tutumlarının bu konudan bağımsız ele alınması gerektiğini düşünmektedir. Bu bağlamda ele alınabilecek katılımcı görüşleri ise şu şekildedir: K3 "Olumlu bir etkiden bahsetmek mümkün, öğrenci dersten zevk aldıkça ve başardığını gördükçe kendini iyi hissediyor, bu durum da hem arkadaşlarına hem de öğretmenine yansıyor doğal olarak.", K11 "Öğrenci bireysel bazda başarı hissini

ve motivasyonunu çok daha kolay elde ettiği için bu da özgüvenini olumlu etkilemektedir, bu sayede de öğrenci çevresiyle de daha olumlu ilişkiler geliştirebilmektedir."

4.5. Sınıfta Zaman Yönetimine Dair Bulgular

Bu aşamada BİT kullanımının sınıf içi zaman yönetimi etkileyip etkilemediğinin, etkiliyorsa da zaman yönetiminin hangi boyutlarını ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi amacıyla sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar üzerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların neredeyse tamamı (n13) BİT kullanımının zaman yönetimini olumlu etkilediği görüşündedirler. Ayrıca BİT kullanımını sayesinde daha kısa sürede daha çok etkinlik yapabildiklerini ifade eden katılımcılar (n2) bulunmaktadır. Bu konuda K12 "Geleneksel usullerde öğretmen yapılacak olan alıştırmaları veya konu anlatımını el ile yazdığı için zamanının çoğunu geçirmektedir ancak BİT sayesinde sorular veya konu anlatımı önceden hazır olduğu için zaman çok daha etkili olarak kullanılabilir. Daha kısa zamanda daha çok bilgi paylaşılabilir." diye düşüncesini ifade etmiştir. Bazı katılımcılar ise (n5) BİT kullanımını sayesinde zaman tasarrufu sağladıklarını, vakit kaybettirecek pek çok işten arındıklarını ifade etmektedirler. Bu bulguya dair K14 "Sanırım en işe yaradığı noktalardan birisi bu, zaman kazandırması. Ön hazırlık yapmak, tahtaya bir şeyler yazıp öğrencilerin yazmasını istemek, fotokopi çekmek gibi bir takım zaman öldürücü işleri ortadan kaldırdığı için daha verimli yerlere kanalize edilebilecek zaman sağlıyor." şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Bunların yanı sıra bazı katılımcılar (n6) BİT kullanımının verimli ve etkili bir zaman yönetimi sağladığını ifade etmiştir. Bu bağlamdaki katılımcı görüşü ise K9 "Ben konuyu örnek vererek anlatıp uyguladıktan sonra öğrenciler de hemen kendi bilgisayarlarında aynı çalışmayı yapıyorlar, zaman kaybı gibi bir endişemiz olmuyor, aynı zamanda daha fazla uygulama yapabiliyoruz. Bir nevi etkili zaman kullanımı diyebiliriz." şeklindedir.

4.5.1. Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımının Dersin Başlama ya da Bitiş Zamanına Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında zaman yönetiminin bir alt boyutu olan derse başlama ya da dersi bitirme zamanları ile sınıfta BİT kullanımı arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının dersin başlama ya da bitiş zamanına etkisi konusunda görüş farklılıkları içerisinde oldukları görülmüştür. Katılımcıların bir kısmı (n5) BİT kullanımının derse başlama ya da bitirmede bir etkisinin olmadığı görüşünde iken bu katılımcılardan farklı olarak çoğu katılımcı (n9) ise BİT kullanımının dersin başlama ve bitirme zaman ya da süresini olumlu etkilediğini düşünmektedirler. Bu bulgulara paralel olarak K12 "Zamanında başlama veya bitirme süreçleri bence kullanılan BİT'e değil öğretmenin kendi prensibine bağlıdır. Bu sebeple bu süreçte etkili olduğunu zannetmiyorum." derken K13 "Başlama konusunda pek bir etkisi yok bence, gerçi öğrencilerin dikkatini çekmede etkili oluyor o anlamda başlamayı kolaylaştırıyor, hızlandırıyor olabilir ama kullanıldığı zaman etkinlikleri hızlandırabiliyor, bu sayede de konu erken bitebiliyor, hatta tekrara bile zaman kalıyor bazen." diyerek düşüncesini ifade etmiştir. Özellikle derse başlamayı hızlandırması (n5), etkili zaman kullanımı sağlaması (n3) gibi olumlu etkilerden bahsetmişlerdir. Bunların yanı sıra 2 katılımcı zaman zaman teknik arızalar nedeniyle başlangıçta ya da öğrencinin teknolojiden ayrılmak istememesi sebebiyle de bitişte sıkıntı yaşayabildiklerini ifade etmişlerdir.

4.5.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Etkinlik Aşamasında Verilen Süreye Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu aşamada sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin öğrencinin etkinlik aşamasında ihtiyaç duyduğu süreye ya da bir diğer ifade ile etkinlik aşamasında öğrenciye verilen süreye etkisine dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılardan bir tanesi BİT kullanımının bu anlamda bir etkisinin olmadığını, çünkü bu sürenin öğrenci hazır bulunuşluk düzeyiyle ilgili olduğunu

ifade ederken, bir diğerkatılımcı ise söz konusu etkinin öğrenci öğrenmesi ile bağlantılı olarak değişebildiğini ifade etmiştir. Ancak katılımcıların bir çoğu (n12) BİT kullanımının etkinlik aşamasında verilen süreyi olumlu etkilediğini belirtmiştir. Özellikle verilen süreyi kısalttığı (n12) bu sayede daha fazla öğrenciye ulaşma imkanı yarattığı (n1); en önemli sonuçlardan birisi olarak aynı sürede daha fazla uygulama ve örnek yapma şansı yarattığı (n5) katılımcılar tarafında edilmiştir. Bu bulgu kapsamında ifade edilen katılımcı görüşleri şu şekildedir: K3 "Etkinliklere ayrılan süre kısalıyor, öncesinde benim anlatmam ve örnek uygulama yapmam için neredeyse dersin yarısından fazlasını kullanırken, şimdi belki on dakikada bu süreci geçip öğrenci uygulamasına başlayabiliyoruz, bu sayede de daha fazla uygulama yapabiliyoruz." ; K8 "Olumlu anlamda etkilemektedir, bir önceki soruda bahsettiğim üzere öğrenci anlaması hızlandıkça, öğrencinin etkinlik aşamasında ihtiyaç duyacağı süre de azalacaktır."

4.5.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Konular Arası Geçişlerde Harcanan Zamana Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bilgi iletişim teknolojileri ile konu ya da etkinlikler arası geçişlerde harcanan zaman arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair elde edilen bulgular şu şekildedir:

Bir katılımcı konular arası geçişte harcanan zamanda öğrenci hazır bulunuşluğunun önemli olduğunu düşündüğü için BİT kullanımının bu konuda bir etkisinin olmadığını belirtirken, neredeyse katılımcıların tamamı (n13) BİT kullanımının konular arası geçişte harcanan zamanı olumlu yönde etkilediği görüşündedirler. Bu görüşlerini gerekçelendirmek adına BİT kullanımının; konu ya da etkinlik arası geçişlerde akıcılık sağladığını (n3), geçişlerde hızlandırıcı bir etkisinin olduğunu (n10) ve geçişleri kolaylaştırdığını (n4) ifade etmişlerdir. Bu bulgular kapsamında K1 "Geçişleri çabuklaştırıyor, bir şey yazıp çizip ya da bulmanıza gerek yok, eğer gerekli hazırlığı önden yaptıysanız her şey bir tık ötenizde.", K3 "Önceden hazırlık yapıldığı ve ders öncesinde kontrol edildiği sürece bir sıkıntı yaşanmıyor, gayet akıcı bir ders işleniyor, geçişlerde hem zaman kaybı yaşamamış oluyoruz hem de öğrencinin dikkati dağılmıyor." diyerek görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.5.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrenci Algılama ve Dönüt Verme Süresine Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğrenci algılama ve dönüt süresi ile sınıf içerisinde BİT kullanımı arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair elde edilen bulgular ise şu şekilde ifade edilmiştir.

Bu konuda tüm katılımcıların hem fikir oldukları görülmektedir, öyle ki tüm katılımcıların tamamı (n14) ders esnasında BİT kullanımının öğrencinin algılama ve dönüt verme süresine olumlu etki ettiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu (n10) BİT kullanımının öğrenci algılama ve dönüt verme süresini kısalttığını ve dönüt alma/verme sürecini kolaylaştırdığını düşünmektedirler. Bu bağlamda K5 "Tabi ki etkiliyor, daha kısa sürede daha kolay dönüt alıyorum. Ayrıca etkinliği anlatmak adına da öyle yorucu çabalar sarf etmiyorum, açıyorum bir örnek etkinlik, öğrenci ne yapacağını hemen anlıyor ve yapıyor." şeklinde görüşünü ifade ederken K14 "Etkinliği anlama süresini de dönüt verme süresini de azaltıyor bence. Nasıl mı? Öğrenciye çok yönlü ulaşabiliyoruz, özellikle işitsel uyaranların yanında görsel uyaranların sunumu çok etkili oluyor öğrencinin hem anlama süresini azaltmada hem de anlama düzeyini artırmada. Öğrenci anlayınca da dönüt verme işi daha hızlı gerçekleşiyor doğal olarak." diyerek görüşünü belirtmiştir. Bir kısım katılımcı (n4) ise BİT kullanımının öğrenci anlama ve dönüt verme süresini kısaltıp kolaylaştırmasının yanında daha etkili bir anlama ve dönüt verme süreci oluşturduğuna da dikkat çekmiştir.

4.6. Sınıfta Davranış Yönetimine Dair Bulgular

BİT kullanımının sınıf içi davranış yönetimini etkileyip etkilemediğinin, etkiliyorsa da davranış yönetiminin hangi boyutlarını ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi amacıyla sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar üzerinden elde edilen bulgular şu şekilde verilmiştir.

Katılımcıların çoğunluğunun (n13) BİT kullanımının sınıf içi davranış yönetimine - öğrencilerde gözlenen istenmeyen davranışları azaltması, daha sakin ve huzurlu bir sınıf iklimi yaratması, öğretmen açısından davranış yönetimini

kolaylaştırması ve öğretmenin sorumluluğunu azaltması gibi olumlu etkileri nedeniyle- olumlu katkılar sağladığı görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bu bulguyu ortaya koyan katılımcı görüşlerinden birkaç tanesi ise şu şekildedir: K4 "Sınıfı daha sakin ve huzurlu kıldığı için öğrenci davranışları konusunda daha az sıkıntı yaşıyorum, ayrıca öğrenciler çalışmalarını yaparken onalar hitap edecek müzikleri de fona koyabildiğim için kendilerini çalışmalarına daha da kolay veriyorlar, onlar çalışmalarını yapınca bana da kontrol edecek pek bir şey kalmıyor açıkçası." , K5 "Öğrenci dikkatini çok yönlü çektiği için bir anlamda öğrenciyi sürekli meşgul kıldığı için davranış yönetimi anlamında bizim sorumluluğumuzu azaltıyor. Öğrenci dersle ilgilenip sorun yaratmıyor ki yani yönetecek bir şey de pek olmuyor ortada.". Diğer taraftan bir katılımcı olumlu etkilediğini ancak yeterli olmadığını –K14 "Rahatlatıcı ama tam anlamıyla çözüm değil. Evet sınıfın büyük çoğunluğu ilgili olabiliyor ancak yine de bazı öğrencilerde istenmeyen davranış sorunu yaşıyoruz, bu da teknoloji kullanımının etkisinin sınırlı olduğunu gösteriyor. Olumlu bir sınıf ortamı yaratacak kadar etkili ancak yine de yeterli değil" görüşüyle- ifade etmiştir. Bir diğer katılımcı ise tüm kontrol mekanizmasının öğretmen üzerine kurulu olduğu bir düzende BİT kullanımının davranış yönetimini etkilemediğini düşünmektedir ve bu düşüncesini K2 "Yine de tüm kontrol öğretmende oluyor, bu bağlamda da bir değişiklik yaratmıyor bence." görüşü ile ifade etmiştir.

4.6.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin Bireysel Farklarına Duyarlı Bir Ders Hazırlama Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında sınıf içi eğitim öğretim faaliyetlerinde BİT kullanımının öğrencilerin bireysel farklarına duyarlı bir ders hazırlama üzerindeki etkisine dair elde edilen bulgulardan bahsedilmiştir.

Katılımcıların neredeyse tamamının (n13) BİT kullanımının bireysel farklara duyarlı bir ders hazırlamaya etkisi konusunda olumlu yönde oldukça etkili olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bu bulgu kapsamında K3 "Farklı düzeylerdeki öğrenciler ile ilgilenmemizi kolaylaştırıyor, çünkü öğrenciye pek çok etkinlik gösterebiliyorum, öğrenci de hangisini kendine uygun hissederse onu yapıyor." şeklinde görüşünü ifade ederken K9 "Benden daha fazla olduğu kesin.Ben öğrenciye

sadece genel programı ya da uygulamayı anlatıyorum,onun içini nasıl dolduracağına o karar veriyor, e bunu yaparken de muhakkak kendiden bir şeyler katıyor." diyerek düşüncesini belirtmiştir. Ancak diğer taraftan bir katılımcı, teknolojinin daha çok görsel öğrencilere hitap ettiğini düşünerek bu konuda BİT kullanımının etkili olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca olumlu etkiden bahseden üç diğer katılımcı ise bu etkinin yeterli düzeyde olmadığını, tüm öğrencilere hitap edemediğini görüşlerine eklemiştir. Bu bağlamda K2 "Klasik öğretmene göre çok yönlü bir eğitim sağlıyor bu doğru, ancak tüm öğrencileri aynı oranda derse çekebiliyor muyuz, hayır. Yine de eksik kalan öğrencilerimiz oluyor." diyerek bu konudaki düşüncesini dile getirmiştir.

4.6.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Ders Esnasında Kullanılan Ödül ya da Ceza Uygulamaları Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında davranış yönetiminin en önemli alt boyutlarından birisi olan sınıf içi ödül ya ceza kullanımı ile BİT kullanımı arasındaki ilişkiye dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılardan bir tanesi bu konuda BİT kullanımının herhangi bir etkisinin olmadığını ifade ederken, katılımcıların çoğunluğu (n8) BİT kullanımının ödül ya da ceza uygulamaları üzerinde olumlu bir etkinin söz konusu olduğunu, BİT kullandıkları esnada daha çok ödül uygulamasına başvurduklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise (n5) ödül ve ceza yöntemlerine başvurma konusunda BİT'i daha çok araç olarak kullandıklarını, özellikle 2.tip ceza yöntemine başvurarak, öğrencileri söz konusu bu teknolojileri kullanımdan mahrum ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgular ışığında elde edilen katılımcı görüşleri ise şu şekildedir: K8 "Ödülün geleneksel sınıf ortamına oranla daha fazla, cezanın ise öğrencilerin dersle olan etkileşiminin yüksek olması sebebiyle daha az olduğunu söyleyebilirim.", K14 "Her eğitimci gibi cezadan yana değilim elbette ama bazı durumlarda kullanmam gerektiğinde ikinci tip cezayı tercih ediyorum ama teknolojiyi kullandığım zamanlarda cezadan ziyade ödülü daha çok kullanıyorum sanırım."

4.6.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenin Model Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Sınıf içi BİT kullanımının öğretmenin sınıfta ders esnasında göstermesi beklenen model olma davranışı üzerindeki etkisine dair elde edilen bulgulara şu şekilde yer verilmiştir.

Bu konuda katılımcıların farklı bakış açılarına sahip oldukları görülmektedir. Öyle ki katılımcıların çoğu (n8) bu konuda BİT kullanımının herhangi bir etkisinin olmadığını ifade ederken; bazı katılımcılar (n3) BİT kullanımının öğretmenin model olma davranışını olumlu etkilediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Üç katılımcının ise BİT kullanımının öğretmenin gösterdiği model olma davranışına olumsuz etki ettiği görüşünde oldukları saptanmıştır. Bu söz konusu bulguları destekler nitelikte olan katılımcı görüşleri ise şu şekildedir: K5 "Etkilediğini sanmıyorum, her ne kadar öğrenci merkezli bir eğitim de olsa sınıfın kontrolü yine de bende, benim model olmam gerekiyor. Tamam işimizi kolaylaştırıyor ama her zaman öğrencinin gözünde öğretmenin yeri başkadır.", K7 "Davranış yönetimini kolaylaştırdığı için daha olumlu davranışlar sergileyebiliyorum.", K11 "BİT kullanımının öğretmeni biraz geri plana attığı görüşündeyim. Geçenlerde yaşadığım bir olay buna da örnek aslında; öğrencilerimde öz denetim becerisini geliştirmek için 5.sınıf öğrencilerime ders esnasında hangi etkinlikleri yapacaklarını söyledim, sınıf başkanını da koordine etmesi için görevlendirdim ve kapının dışına çıkıp seslerini dinledim. İnanır mısınız sanki sınıfta öğretmen varmış gibi iki etkinliği de çok güzel bir şekilde yaptılar, ama öğretmen yoktu. Bir yandan sevindim derse olan ilgi ve isteklerini görünce ama bir yandan da emin olamadım acaba öğretmen olmadan eğitim olur mu diye? Sanırım yaşayıp göreceğiz."

4.6.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğrencinin İstenmeyen Davranış Gösterme Eğilimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında davranış yönetimi denilince akla ilk gelen kavram olan istenmeyen öğrenci davranışları eğilimi ile BİT kullanımı arasında nasıl bir ilişki olduğunda dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların yarısı (n7) öğrencilerinde, BİT kullandıkları derslerde istenmeyen davranış eğilimleri fark etmediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda K12 "Öğrencilerin BİT kullanım süreçlerini oyuna çevirebilme eğilimleri oluyor bazen ayrıca dominant öğrencilerin bu süreçleri daha etkin kullanabilmek için daha sessiz öğrencileri bastırabildikleri oluyor. Ancak ders bağlamında ciddi derecede bu konuda sorun yaşadığımı sanmıyorum." diyerek düşüncesini dile getirmiştir. Bazı katılımcılar ise (n4) BİT kullanımının bu anlamda az da olsa olumlu bir etkisinin olduğundan bahsetmişlerdir. Bunun yanı sıra çoğu katılımcı (n10) ciddi boyutlarda olmamak üzere dikkat dağınıklığı, BİT'i ders dışı amaçlarla kullanma isteği, arkadaşlarını rahatsız etme isteği gibi basit eğilimler gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgulara istinaden K3 "Evet ama eskiye göre gittikçe azalıyor. Çoğunlukla kısa süreli dikkat dağınıklığı ya da bir sonraki aşamayı hatırlayamamaktan kaynaklanan bocalama duygusuyla karşılaşıyorum ama kısa sürede çözülebiliyor bu sıkıntılar." şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisine Dair Katılımcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında öğretmenlerin sınıfta kullandıkları BİT' nin sınıf yönetimi becerilerine bir etkisinin olup olmadığını, eğer böyle bir etki varsa ne yönde ve düzeyde olduğunu belirlemek adına katılımcılara yöneltilen sorular doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n14) eğitimde BİT kullanımının sınıf yönetimi bağlamında oldukça olumlu sonuçlar doğurduğu ve eğitimde kullanılmasının gerek öğretmen gerek öğrenci gerekse eğitim kalitesi açısından oldukça avantajlı olduğu

görüştünderler. Kullanmadıkları ders ya da durumları göz önüne aldıklarında; BİT kullanımıyla öğrencilere daha çok yönlü ulaşabildiklerini, daha verimli ve etkili bir eğitim verdiklerini ve daha az yorulduklarını ifade etmişlerdir .Bu bulguları destekleyen katılımcı görüşleri şu şekildedir: K14 "Hem öğrenci hem de öğretmen açısından daha kolay, daha zevkli, daha az zaman alan, daha az sorun yaşanan ve belki de en önemlisi daha verimli olan bir eğitim öğretim gerçekleşiyor bence teknoloji ile desteklendiğinde. Tabi ki bu teknolojilere sihirli değnek muamelesi yapmamak gerekir ama çok etkili birer yardımcı oldukları gerçeği de yadsınamaz." Elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmenlerin sınıf içinde kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin sınıf yönetimi becerilerini olumlu yönde etkilediği görüşünde oldukları söylenebilir, bu durumun da BİT kullanımına dair olumlu tutum geliştirmede ve daha etkili BİT kullanımının sağlanmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmada elde edilen bulguların incelenmesi neticesinde elde edilen sonuçlar, bu sonuçların alan yazında benzer konularda gerçekleştirilmiş hani çalışmalarla paralellik ya da farklılık gösterdiğine ilişkin tartışmalara ve son bölümde de sonuçlar göz önünde bulundurularak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Ortaokullarda kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin bu okullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisinin incelendiği çalışmada, aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Çalışmaya destek veren katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde 8 bayan, 6 bay katılımcı olmak üzere toplamda 14 katılımcının bir tanesi hariç hepsinin lisans düzeyinde mezun olduğu ve farklı branş ve kıdemlere sahip oldukları belirlenmiştir. Katılımcıların BİT kullanımı konusunda aldıkları ders ya da katıldıkları hizmet içi eğitim programları incelediğinde elde edilen bulgulardan yola çıkıldığında, katılımcı öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerine dair bilgilerin büyük oranda lisans eğitimleri sırasında aldıkları dersler düzeyinde sınırlı kaldığı, gelişen teknolojiyle paralel olacak şekilde verilebilecek hizmet içi eğitim faaliyetleri ile öğretmenlerin kişisel gelişimlerinin desteklenmediği belirlenmiştir. Altınçelik (2009) 'in yılında gerçekleştirdiği, ilköğretim düzeyinde öğrenmede kalıcılı ve motivasyonu sağlama yönünde akıllı tahta ilişkin öğretmen görüşlerinin incelendiği tez çalışmasında da öğretmenlerin akıllı tahtaların bazı özelliklerini kullanmadıkları ve bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Akıllı tahtaların öğretmenlerce verimli ve etkili bir şekilde kullanılabilmesi için hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca Erduran ve Tataroğlu (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğretmenlerin akıllı tahta kullanabilmek için gerekli olan yeterli teknik bilgi ve donanıma sahip olmadıkları ve öğretmenlerin bu konuda eğitim almaları

gerektiği ifade edilmiştir. Bir başka çalışmada ise Bulut ve Koçoğlu (2012) Sosyal Bilgiler dersi oğretmenlerinin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşlerini incelemiş ve bu bağlamda oğretmenlerinin büyük bir kısmının akıllı tahta ile ilgili eğitim almadıkları ve akıllı tahtayı kullanabilecek yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmaya katılan oğretmenlerin sınıf içerisinde kullandıkları bilgi ve iletişim teknolojileri incelendiğinde katılımcıların neredeyse tamamının sınıflarında bilgisayar aktif bir şekilde kullandıkları belirlenmiştir. Bilgisayarın yanı sıra projeksiyon, internet, ses sistemlerinin oldukça yüksek kullanım oranlarına sahip teknolojiler oldukları saptanmıştır. oğretmenlerin kişisel yaşamda kullandıkları bilgi iletişim teknolojileri incelendiğinde katılımcıların neredeyse tamamının bilgisayar ve interneti kişisel yaşamlarında kullandıkları görülmektedir. Ayrıca cep telefonu, ses sistemleri, eğitim yazılımları ve bilgisayar programları da katılımcıların kişisel yaşamlarında kullandıkları bilgi iletişim teknolojileri arasında sayılmaktadır. Ancak bu bağlamda Akkoyunlu (2002)'nin oğretmenlerin internet kullanımı ile ilgili oğretmen görüşlerini almak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada oğretmenlerin internet kullanma amaçlarını ve internet kullanmaya dair görüşlerinin incelemiştir. Çalışma sonucunda ise çalışma grubu içerisinde internet ve bilgisayar kullanan oğretmenlerin sayısının oldukça düşük olduğu belirlenmiştir. Bu oranın düşük olmasının nedeni ise katılımcıların yaş faktörlerinin teknoloji kullanımını olumsuz etkilemesi gösterilmiştir. Bu açıdan bakıldığında her ne kadar elde edilen sonuçlar farklı görülse de aslında katılımcıların yaş aralığı ve teknoloji okur yazarlığı daha belirleyici olmuştur. Bu bağlamda ele alınabilecek bir diğer çalışma ise şendurur (2012) tarafından gerçekleştirilmiş ve sonucunda internet, Office programları ve eğitim yazılımları kullanımının müfredatın uygun bir şekilde hayata geçmesi için önemli olduğu ancak teknolojik kaynak yetersizliği, bilgisayar okur yazarlığı seviyesinin düşük olması, hizmet içi eğitim ve bilgisayar kullanımında öz yeterliği anlamındaki yetersizlikler nedeniyle oğretmenlerin uygulamada sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Hızal (1989) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışma sonucunda ise oğretmenlerin teknoloji kullanımına karşı istekli oldukları ancak kaynak ve bilgi yetersizliği nedeniyle uygulama anlamında sorun yaşadıkları ve bu sorunların zm adına hizmet içi eğitime katılmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerini ne amaçla kullandıklarına dair ise katılımcıların çoğunluğunun düzenli olarak site ya da blog takibi için bilgi iletişim teknolojilerini kullandıkları saptanmıştır. Katılımcıların eba, e-okul, eğitimhane, vitamin, morpakampüs, mebbis, memurlar.net gibi genel eğitim içerikli sitelerin yanı sıra branşlarına yönelik fenokulu.com.tr, bedeneğitimi.gen.tr, müzikeğitimcileri.biz gibi siteleri de takip ettikleri belirlenmiştir. Katılımcıların bir kısmının bilgi iletişim teknolojilerini sosyal paylaşım sitelerini takip etmek için, kendilerini geliştirmek adına araştırma yapmak için bu amaçların yanı sıra materyal hazırlama, alışveriş yapma, internet bankacılığını kullanma, film izleme, gazete ve dergi okuma, hazırlık yapma, iletişim kurma, müzik dinleme gibi amaçlar için kullandıkları görülmüştür. Diğer yandan Solmaz (2011)' in gerçekleştirdiği çalışma sonucunda ise ortaöğretim kurumlarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin interneti kişisel ve mesleki gelişimleri için sınırlı bir şekilde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer çalışma ise Koca (2006) tarafından gerçekleştirilmiş olup sonucunda öğretmenlerin BİT'i daha çok yönetsel amaçla kullandıkları, öğretimsel olarak yeni tanıyor oldukları sonucu ortaya konulmuştur. Öncesinde belirtilen araştırmalara paralel olarak ele alınabilecek bir çalışmada Usluel ve Aşkar (2002) tarafından gerçekleştirilmiş olup sonucunda öğretmenlerin BİT kullanımı mesleki ve kişisel amaçlı kullanım olarak ikiye ayrılmıştır. Ancak öğretmenlerin BİT' ni en çok yönetsel işleri yapmak için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Mumcu (2004) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise öğretmenler BİT kullanımı yararlı ve uygun görülmesine rağmen yine öğretmenlerin çoğunlukla yönetsel işlerini halletmek için BİT kullandıkları, öğretimsel faaliyetlerde BİT kullanımına pek yer vermedikleri belirlenmiştir. Gerçekleştirilen çalışma sonuçları arasındaki farklılıklarda zaman faktörünün önemli olduğu, gün geçtikçe öğretmenlerin BİT kullanımı konusunda daha yetkin bir hale geldikleri ve farklı amaçlarda kullanmaya başladıkları düşünülebilir.

Sonuç olarak katılımcıların tamamının farklı bilgi iletişim teknolojileri de olsa bilgi iletişim teknolojilerini gerek kişisel yaşamlarında gerekse mesleki yaşamlarında aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Bu noktadan hareketle öğretmenlerin BİT kullanımına karşı olumlu bir tutum içinde oldukları görülmektedir. Bu bağlamda Demirhan (2012) gerçekleştirdiği çalışmayla, öğretmenleri öz yeterlik algı düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu; idari, teknik

ve akademik alanlarda teknoloji kullanımı yönünde aldıkları destekleri yeterli gördükleri ve idari, iletişim ve öğretim alanlarında BİT' i dönemde bir çok defa kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu bulgulara istinaden Başkaya (2014) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ilişkin olumlu bir tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

5.1.2. Sınıfın Fiziksel Ortamının Düzenlenmesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Bu başlık altında sınıf içinde kullanılan bilgi iletişim teknolojilerinin sınıfın fiziki yapısının yönetimine etki edip etmediği, ediyorsa bu etkilerin hangi alanda karşımıza çıktığına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

BİT kullanımının sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesine etkisi konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler olduğu saptanmıştır. Bazı katılımcılar gerek projeksiyon kullanımında sınıfın karartılması gerekse öğrenci fiziksel hazır bulunuşluğunu artırması gibi nedenlerden dolayı BİT kullanımının sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesini olumlu etkilediğini ifade ederken; katılımcıların çoğu, bu teknolojilerin ve sınıfta bulunan diğer araç-gereçlerin, oturma düzenlerinin sabit olması gibi nedenlerden dolayı BİT kullanımının bu konuda bir etkisi olmadığını düşünmektedirler.

Eğitimde BİT kullanımı sırasında öğretmen ya da öğrenci merkezli mi bir öğrenme ortamı gerektiği konusunda katılımcı görüşlerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Öyle ki hem öğretmenin hem de öğrencinin baskın olduğunu, dersin işlenişinde eklettik bir model benimsendiğini düşünen katılımcı sayısı katılımcı grubun yarısını oluşturduğu görülürken her iki tarafın da baskın olduğu düşüncesinin tersine dikkate değer bir katılımcı topluluğu da öğrenci merkezli bir öğrenme ortamının gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcı görüşlerinde yaşanan bu farklılığın öğretmenlerin benimsediği sınıf yönetimi yaklaşımından kaynaklandığı düşünülebilir. Öyle ki Seda (2008) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma sonucunda ilköğretim okul öğretmenlerinin öğrenci merkezli bir sınıf yönetimi yaklaşımı kullanmayı tercih ettikleri, bir diğer ifade ile öğretmenlerin yapılandırmacı eğitim yaklaşımına olumlu baktığı sonucuna ulaşılmışken; Buğday (2010)' ın

gerçekleştirdiği bir diğer çalışma sonucunda öğretmenlerce öğretmen merkezli yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, tehdit, korku ve cezaya dayalı yaptırımların az da olsa kullanıldığı ve bu nedenle öğretmenlerin demokratik tutumlarının geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Her öğrencinin aktif bir şekilde BİT kullanımından yararlanması konusunda ise katılımcıların neredeyse tamamı öğrencilerin aktif bir şekilde BİT kullanabilmeleri için mevcut şartların iyileştirilmesi gerektiğini, elde olan imkanların her öğrenci cezp edemediğini yani yeterli olmadığı görüşündedirler. Şartların iyileştirilmesi başlığının altında ise gerek okulun genel donanımının iyileştirilmesi gerek öğrenciye bireysel teknolojiler sağlanması ya da öğrencinin evdeki imkanlarının da iyileştirilmesi gibi alt başlıkların katılımcılar tarafından ifade edildiği görülmektedir. Elde edilen sonuçlara paralel olarak Akkoyunlu (2002) teknolojinin gerek öğretmen gerekse öğrenciler tarafından etkili ve aktif bir şekilde kullanılmamasının nedenlerini okulların gerekli teknolojik donanımsal altyapıya sahip olmamaları , öğretmen ve öğrencilerin ön koşul öğrenmelerinin yetersiz olması ve son olarak da teknoloji ve internetin öğretim sürecine yeterli düzeyde entegre edilememesi olarak ifade etmiştir.

BİT kullanımı sırasında öğrenci ve öğretmen rollerinde değişiklik gözlenip gözlenmediği, gözlendiyse ne gibi değişikliklerin olduğu sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde katılımcılar derslerinde BİT kullandıkları zaman öğrenci rollerinde değişiklikler gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Özellikle de öğrencilerinin daha aktif olduklarını, araştırıp sorguladıklarını, kendilerinin yapıp öğrendiklerini, keşfettiklerini ifade etmişlerdir. BİT kullanımı sırasında öğretmen rollerinde bir değişiklik olup olmadığı sorusu katılımcılara yöneltildiğinde ise katılımcılar derslerinde zaman zaman kısa süreliğine de olsa anlatıcı ama çoğunlukla rehber ya da yardımcı olduklarını belirtmişlerdir.

BİT kullanımına öğrenci oturma düzeninin etki edip etmediği konusunda katılımcıların yarısı böyle bir etkinin olmadığı görüşünde olurken; bazı katılımcılar ise BİT kullandıkları zaman oturma şeklini değiştirdikleri için olumlu bir etkiden bahsetmenin mümkün olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar ise diğer iki görüşün aksine öğrenci oturma düzeninin BİT kullanımını olumsuz etkilediği

görüştünderler. Katılımcıların öğrenci oturma düzeni ve BİT kullanımı arasındaki ilişki konusunda farklı görüşler içerisinde oldukları saptanmıştır.

Sınıfın fiziki yapısının BİT kullanımı konusunda bir etkisinin olup olmadığı sorulduğunda ise katılımcıların çoğunluğu sınıfın fiziki yapısının BİT kullanımı konusunda bir etkisinin olmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Çoğunluk katılımcı görüşüne nazaran iki katılımcı ise mevcut sınıfların fiziki yapılarının BİT kullanımını olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların oturma düzeni ve BİT kullanımı arasındaki ilişkiye dair bulgularda gösterdikleri farklılıklar burada da karşımıza çıkmaktadır. Son olarak da bir kısım katılımcı sınıfın fiziki yapılarının bu teknolojilerin kullanımını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

5.1.3. Plan-Program ve Etkinliklerin Yönetimine İlişkin Sonuçlar

Çalışmanın bu aşamasında BİT kullanımının sınıf yönetiminin bir diğer alt boyutu olan plan ve program yönetimini etkileyip etkilemediği, etkiliyorsa ne yönde ve düzeyde etkilediğini belirlemek adına katılımcılara yöneltilen sorulara alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının dersin planlanması ve programlanmasının yönetimini farklı açılardan ve farklı derecelerde de olsa olumlu etkilediği görüşündedirler. Bu görüşlerini temellendirmek adına BİT kullandıkları zaman yapılan plan ve programların özellikle uygulama anlamında çok daha akıcı bir hal aldığı, plan ve programların daha etkili bir hale geldiği, plan ve program yönetimi bağlamında en çok yöntem ve teknik seçiminin BİT kullanımından etkilendiği görüşleri katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu bağlamda Aktepe (2011) gerçekleştirdiği, Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşleri adlı çalışma sonucunda bilgisayar ile işlenen derslerde öğrenci akademik başarısının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının içeriğinin öğrenci tarafından kavranmasını olumlu yönde etkilediğini, hatta daha verimli ve etkili bir şekilde kavramalarının söz konusu olduğunu belirtmişlerdir. Demircioğlu ve Geban (1996)'ın geleneksel eğitimle bilgisayar destekli eğitimi karşılaştırmak üzere uygulamalı

olarak gerçekleştirdiği çalışma sonucunda da bilgisayar destekli eğitim alan öğrenci grubunun konuyu kavramada daha başarılı olduğu, bu durumda grubun akademik başarı ortalamasını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlardan farklı olarak Gençtürk (2003), Yer Yuvarlağı Ünitesinin Öğretiminde Bilgisayarlı ve Geleneksel öğretim Uygulamalarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Uygulama adlı yüksek lisan tez çalışmasında, ortaöğretim birinci sınıf öğrencilerinin hem akademik başarılarını hem de derse karşı tutumlarını, bilgisayar destekli ve geleneksel öğretim yöntemleri açısından karşılaştırmalı olarak ele almıştır. Çalışma sonucunda ise her iki yöntemle de eğitim alan öğrencilerin gerek akademik başarıları gerekse ders tutumları düzeylerinde bir farklılık gözlenmemiştir. Bu bulgular nazarında Zengin, Kırılmazkaya ve Keçeci (2008) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada ise ilköğretim öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersindeki başarı ve tutumlarına akıllı tahta kullanımının etkisi araştırılmış ve sonuçta akıllı tahta kullanımıyla öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersine karşı motivasyon ve başarılarının arttığı belirlenmiştir.

Katılımcıların çoğu BİT kullanımının kazanımları belirlemede aşamasında bir etkisinin olmadığını ifade ederken, katılımcıların tamamı BİT kullanımının özellikle önceden belirlenen kazanımları öğrenciye aktarmada kolaylık sağladığını ve çok daha etkili bir aktarımın söz konusu olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının öğrenci dikkat ve ilgisini derse ya da konuya çekme konusunda oldukça etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Şengün ve Turan (2004)' in eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirdiği, Coğrafya Eğitiminde Bilgisayar Destekli Ders Sunumunun Öğrenmedeki Rolü ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi adlı çalışmalarında öğrenciler açısından Coğrafya dersinde bilgisayar destekli ders anlatımının dersi daha çekici, anlaşılır ve kalıcı kıldığı ve öğrencilerin mesleğe başladıklarında bu tarz bilgisayar destekli öğretim yöntemlerini kullanma eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının öğrencinin derse aktif katılımını olumlu yönde etkilediğini, BİT kullandıkları zaman öğrencinin aktif katılımının daha fazla ve daha verimli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuç bağlamında Erginbaş (2009)' in teknoloji destekli matematik öğretiminin sınıf yönetiminin öğrenci

özellikleri açısından etkililiğini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirdiği çalışma sonucunda teknoloji kullanımı sayesinde öğrencilerin matematik kaygı düzeylerinde azalma gözlenirken matematiğe karşı olan ilgilerinde artış görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle teknoloji kullanımının öğrencinin derse aktif katılımını olumlu etkilediği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Katılımcıların tamamı derste yararlanacakları yöntem ya da teknikleri seçerken mümkün olduğunca BİT kullanabilecekleri yöntem ve teknikleri seçmeye özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

BİT kullanımının değerlendirme etkinliklerinin etkileyip etkilemediği konusunda ise atılımcılardan bir tanesi BİT kullanımının değerlendirme sürecini etkilemediğini ifade ederken, bir katılımcı ise eğitimi bireyselleştirdiği için değerlendirme sürecini de zorlaştırdığını, bu yüzden de BİT kullanımının değerlendirme sürecini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu katılımcılar haricindeki çoğu katılımcı BİT kullanımının değerlendirme etkinliğini daha çeşitli, renkli hale getirmesi aynı zamanda süreci çok daha pratik kılması ve dikkate değer bir husus olarak da daha verimli bir değerlendirme imkanı sağlaması, pekiştireç görevi görmesi gibi getirileri nedeniyle BİT'in değerlendirme sürecinde kullanımına olumlu bakmaktadırlar.

5.1.4. Sınıfta İlişki ve İletişimin Yönetimine Dair Sonuçlar

Bu konuda katılımcıların farklı düşüncelerde oldukları söylenebilir çünkü bazı katılımcılar BİT kullanımının sınıf içi ilişki yönetimine herhangi bir etkisinin olmadığını sınıf içi ilişkilerin ya da iletişimin daha duygu temelli ve kişisel bir olay olması gerekçesiyle ifade ederken; katılımcıların çoğunluğu BİT kullanımının sınıf içi ilişki yönetimini olumlu etkilediği görüşündedirler. Gerekçe olarak da öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle daha fazla etkileşime girmeleri, teknolojinin derse renk katması, genel anlamda sınıfta olumlu bir öğrenme havasının oluşmasına yardımcı olması gibi düşünceleri belirtmişlerdir.

BİT kullanımının olumlu bir sınıf iklimi yaratmadaki etkisine dair elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların çoğunluğu BİT kullanımının olumlu bir sınıf

iklimi yaratmada oldukça etkili olduğu düşüncesindedirler. Özellikle öğrenci ve öğretmen motivasyonun sağlanmasında, öğrencinin derse odaklanmasında, dikkat dağınıklığının engellenmesinde, çeşitli etkinlikler yapılmasında faydalı olduğu görüşü ifade edilmiştir.

BİT kullanımının öğretmenlerin kullandığı sözel ya da beden diline etkisi konusunda katılımcıların çoğunluğu BİT kullanımının öğretmen kullandığı beden dilini ya da sözlü iletişimi azalttığını ancak bu durumun olumsuz bir durum olmadığını, bu anlamda yüklerini hafiflettiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca iki katılımcı BİT kullanımının bu anlamda kolaylaştırıcı bir etkisinin de olduğunu belirtirken, başka iki katılımcı ise BİT kullanımı sayesinde öğrenciler ile daha fazla sözlü iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir.

Derse dair direktif verme işinin öğretmen temeli bir etkinlik olduğu düşüncesi sebebiyle BİT kullanımının bu konuda bir etkisinin olmadığını düşünen bir katılımcı haricindeki tüm katılımcılar BİT kullanımının derse dair direktiflerin verilmesini olumlu yönde etkilediği görüşündedirler. Bu düşüncelerinin nedenlerine bakıldığında ise katılımcıların çoğu BİT kullanımı sayesinde mesajların daha açık ve anlaşılır bir hal aldığını, bir kısım katılımcı ise direktif verme işleminin BİT kullanımıyla kolaylaştığını belirtmişlerdir.

Katılımcıların tamamına göre BİT kullanımı öğrenci ve konu arasında oluşması beklenen etkileşimi olumlu yönde etkilemektedir. Katılımcıların yarısı , BİT kullanımı sayesinde öğrencilerin konu ya da etkinliğe olan ön yargıların daha kolay kırıldığını ve öğrencilerin bu sayede konuya karşı daha olumlu tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca iki katılımcı BİT kullanımı sayesinde öğrencilerin konu ile direkt iletişim içinde olduklarını bu durumun da tarafların arasında oluşması beklenen etkileşimi olumlu etkilediğini düşünmektedirler. Bu düşüncelerin yanı sıra katılımcıların çoğu BİT kullanımının öğrencinin konu üzerindeki hakimiyetini artırdığını, bu sayede öğrencide oluşan özgüven ile öğrencinin konuya ya da etkinliğe karşı daha istekli hale geldiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda ele alınabilecek bir diğerk çalışmada Tekmen (2006) tarafından fizik dersinde bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin erişimine, derse karşı tutumlarına ve öğrenme kalıcılığına etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma

sonucunda öğrencilerin konuyu kavrama ve uygulama düzeyinde daha yüksek erişime sahip oldukları, genel başarı ortalamalarının daha fazla olduğu, derse karşı daha fazla olumlu tutum sergidekileri ve daha kalıcı bir öğrenme gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının öğrencinin konuya odaklanmasına olumlu etki ettiği görüşündedirler. İfade ettikleri açıklamalara bakıldığında ise daha kısa sürede ve daha etkili odaklanma sağlanmasının yanı sıra, daha uzun süre odaklanma sağlanması ve odaklanmayı kolaylaştırma gibi etkenlerden de bahsetmişlerdir. Bu sonuçlar göz önüne alındığında, Altınçelik (2009) 'in gerçekleştirdiği tez çalışmasının sonucunda çalışmaya katılan öğretmenlerin de öğrenme gücü çeken öğrencilerinin bile gelişme gösterdiğini, diğer tüm öğrencilerin ise derse daha fazla motive olduklarını ifade ettiği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların kullanılan teknolojilerin dersi somutlaştırması sebebiyle öğrenmede kalıcılığı artırdığı için eğitimde teknoloji kullanımı konusunda olumlu bir tavır içinde oldukları gözlenmiştir. Esen (2009) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada sonucunda ise ilköğretim 6. sınıflarda olasılık konusunun öğretiminde bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitim yöntemine göre daha etkili olduğu ve teknolojik sınıflarda ders işleyen öğrencilerin motivasyonlarının ve konuya odaklanmalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Katılımcılardan bir tanesinin BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimi üzerinde etkili olmadığı düşüncesinde olduğu saptanırken ; iki katılımcının ise BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimini öğrenciler arasında olumsuz rekabet duygusu ve öğrencide bireysellik duygusu geliştirdiği için olumsuz yönde etkilediği düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Bu alandaki diğer bulgulara bakacak olursak çoğu katılımcı sınıfta BİT kullanımının öğrenci-öğrenci etkileşimini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir, gerekçe olarak ise öğrenciler arasında oluşan olumlu/yapıcı rekabet duygusundan bahsetmişlerdir. Bir diğer katılımcı topluluğu ise BİT kullanımı esnasında, sınıf içerisinde daha ders odaklı, daha kaliteli ve daha sakin öğrenci-öğrenci etkileşimlerinin yaşandığını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların üç tanesinin öğretmen-öğrenci etkileşiminin BİT kullanımından olumsuz etkilendiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Diğer taraftan

ise katılımcıların büyük çoğunluğu öğretmen-öğrenci etkileşiminin BİT kullanımından olumlu etkilendiği görüşündedir. Hatta daha samimi, birebir ilişkiler kurabildiklerini, iletişimlerinin daha kaliteli bir hal adlığını da belirtmişlerdir.

Katılımcıların tamamı BİT kullanımının, öğrencinin derse, öğretmenine ya da arkadaşlarına karşı olan tutumuna olumlu yönde etki ettiği görüşündedirler. Bu bağlamda Yenice (2003)' nin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencileri üzerinde bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin fen ve teknoloji dersine dair tutumlarına etkisini incelediği çalışma sonucunda bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin derse karşı daha olumlu tutum geliştirmesinde etkili olduğu belirtilmiştir. Bu noktadan hareketle öğrencinin derse karşı takındığı olumlu tutumun öğretmen ve arkadaşlarına da yansıtacağı düşünülmektedir, bu açıdan bilgisayar destekli eğitimin dolaylı olarak öğrencinin öğretmenine ve arkadaşlarına karşı olan tutumuna da olumlu etki ettiği söylenebilir.

5.1.5. Sınıfta Zaman Yönetimine İlişkin Sonuçlar

Bu başlık altında BİT kullanımının sınıf içi zaman yönetimi etkileyip etkilemediğinin, etkiliyorsa da zaman yönetiminin hangi boyutlarını ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi amacıyla sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar üzerinden elde edilen sonuçlara yer verilmiştir

Katılımcıların neredeyse tamamı BİT kullanımının zaman yönetimini olumlu etkilediği görüşündedirler. Bazı katılımcılar ise BİT kullanımı sayesinde zaman tasarrufu sağladıklarını, vakit kaybettirecek pek çok işten arındıklarını ifade etmektedirler. Bunların yanı sıra bazı katılımcılar BİT kullanımının verimli ve etkili bir zaman yönetimi sağladığını ifade etmiştir.

Katılımcıların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının dersin başlama ya da bitiş zamanına etkisi konusunda görüş farklılıkları içerisinde oldukları görülmüştür. Katılımcıların bir kısmı BİT kullanımının derse başlama ya da bitirmede bir etkisinin olmadığı görüşünde iken bu katılımcılardan farklı olarak çoğu katılımcı ise BİT kullanımının dersin başlama ve bitirme zaman ya da süresini olumlu etkilediğini düşünmektedirler.

BİT kullanımının etkinlik aşamasında verilen süreye etkisi konusunda katılımcılardan bir tanesi BİT kullanımının bu anlamda bir etkisinin olmadığını, çünkü bu sürenin öğrenci hazır bulunuşluk düzeyiyle ilgili olduğunu ifade ederken, bir diğer katılımcı ise söz konusu etkinin öğrenci öğrenmesi ile bağlantılı olarak değişebildiğini ifade etmiştir. Ancak katılımcıların bir çoğu BİT kullanımının etkinlik aşamasında verilen süreyi olumlu etkilediğini belirtmiştir. Özellikle verilen süreyi kısalttığı bu sayede daha fazla öğrenciye ulaşma imkanı yarattığı ; en önemli sonuçlardan birisi olarak aynı sürede daha fazla uygulama ve örnek yapma şansı yarattığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Bir katılımcı konular arası geçişte harcanan zamanda öğrenci hazır bulunuşluğunun önemli olduğunu düşündüğü için BİT kullanımının bu konuda bir etkisinin olmadığını belirtirken, neredeyse katılımcıların tamamı BİT kullanımının konular arası geçişte harcanan zamanı olumlu yönde etkilediği görüşündedirler. Bu görüşlerini gerekçelendirmek adına BİT kullanımının; konu ya da etkinlik arası geçişlerde akıcılık sağladığını , geçişlerde hızlandırıcı bir etkisinin olduğunu ve geçişleri kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir.

Bu konuda tüm katılımcıların hem fikir oldukları görülmektedir, öyle ki tüm katılımcıların tamamı ders esnasında BİT kullanımının öğrencinin algılama ve dönüt verme süresine olumlu etki ettiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu BİT kullanımının öğrenci algılama ve dönüt verme süresini kısalttığını ve dönüt alma/verme sürecini kolaylaştırdığını düşünmektedirler. Bu bağlamda ele alınabilecek bir çalışma Kurtoğlu (2009) gerçekleştirilmiş olup sonucunda öğretmenlerin BİT' in öğrenme-öğretmen sürecine entegrasyonunun çok faydalı olduğu, kendilerine zaman kazandırdığı, işlerini kolaylaştırdığı ve öğrencilerin derse olan ilgilerini artırdığı düşünce oldukları sonucunda ulaşılmıştır.

5.1.6. Sınıfta Davranış Yönetimine Dair Sonuçlar

Katılımcıların çoğunluğunun BİT kullanımının sınıf içi davranış yönetimine - öğrencilerde gözlenen istenmeyen davranışları azaltması, daha sakin ve huzurlu bir sınıf iklimi yaratması, öğretmen açısından davranış yönetimini kolaylaştırması ve

öğretmenin sorumluluğunu azaltması gibi olumlu etkileri nedeniyle- olumlu katkılar sağladığı görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Katılımcıların neredeyse tamamının BİT kullanımının bireysel farklara duyarlı bir ders hazırlamaya etkisi konusunda olumlu yönde oldukça etkili olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ancak diğer taraftan bir katılımcı, teknolojinin daha çok görsel öğrencilere hitap ettiğini düşünerek bu konuda BİT kullanımının etkili olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca olumlu etkiden bahseden üç diğer katılımcı ise bu etkinin yeterli düzeyde olmadığını, tüm öğrencilere hitap edemediğini görüşlerine eklemiştir.

Katılımcılardan bir tanesi bu konuda BİT kullanımının herhangi bir etkisinin olmadığını ifade ederken, katılımcıların çoğunluğu BİT kullanımının ödül ya da ceza uygulamaları üzerinde olumlu bir etkinin söz konusu olduğunu, BİT kullandıkları esnada daha çok ödül uygulamasına başvurduklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise ödül ve ceza yöntemlerine başvurma konusunda BİT'i daha çok araç olarak kullandıklarını, özellikle 2.tip ceza yöntemine başvurarak, öğrencileri söz konusu bu teknolojileri kullanımdan mahrum ettiklerini ifade etmişlerdir.

Bu konuda katılımcıların farklı bakış açılarına sahip oldukları görülmektedir. Öyle ki katılımcıların çoğu bu konuda BİT kullanımının herhangi bir etkisinin olmadığını ifade ederken; bazı katılımcılar BİT kullanımının öğretmenin model olma davranışını olumlu etkilediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Üç katılımcının ise BİT kullanımının öğretmenin gösterdiği model olma davranışına olumsuz etki ettiği görüşünde oldukları saptanmıştır.

Katılımcıların yarısı öğrencilerinde, BİT kullandıkları derslerde istenmeyen davranış eğilimleri fark etmediklerini ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar ise BİT kullanımının bu anlamda az da olsa olumlu bir etkisinin olduğundan bahsetmişlerdir. Bunun yanı sıra çoğu katılımcı ciddi boyutlarda olmamak üzere dikkat dağınıklığı, BİT'i ders dışı amaçlarla kullanma isteği, arkadaşlarını rahatsız etme isteği gibi basit eğilimler gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Gökdoğan (2007) tarafından gerçekleştirilen ve istenmeyen öğrenci davranışlarının incelendiği çalışma sonucunda öğrencilerin hem resmi hem de özel okullarda aynı düzeyde istenmeyen davranış

sergiledikleri belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından en sık gösterilen istenmeyen davranışlar ise arkadaşlarını sürekli rahatsız ve şikayet etme, izin almadan konuşma, planlı ve düzenli çalışmama, ders dinlememe, derste başka şeylerle uğraşma olarak sıralanmıştır.

5.1.7. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisine Dair Elde Edilen Sonuçlar

Katılımcıların tamamı eğitimde BİT kullanımının sınıf yönetimi bağlamında oldukça olumlu sonuçlar doğurduğu ve eğitimde kullanılmasının gerek öğretmen gerek öğrenci gerekse eğitim kalitesi açısından oldukça avantajlı olduğu görüşündedirler. Bu bağlamda Berkyürek (2008)' in gerçekleştirdiği bir çalışma sonucunda da öğretmenlerin çoğunluğunun BİT' nin eğitimde kullanımına karşı olumlu bir tutum sergiledikleri, özellikle öğrenciler için faydalı olacağı görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen ve öğretime de fayda sağlayacağı düşüncesiyle birlikte gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin yaratıcılığını sınırlandıracağı da ulaşılan sonuçlar arasındadır. Kullanmadıkları ders ya da durumları göz önüne aldıklarında; BİT kullanımıyla öğrencilere daha çok yönlü ulaşabildiklerini, daha verimli ve etkili bir eğitim verdiklerini ve daha az yorulduklarını ifade etmişlerdir. Elaziz (2008) tarafından gerçekleştirilen ve akıllı tahtaların İngilizce öğretiminde kullanılmasına dair öğrenci, öğretmen ve idari personelin tutumları ve kullanma durumlarının incelendiği yüksek lisans çalışmasının sonucunda ise hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin derslerde akıllı tahta kullanımına karşı olumlu bir tutum geliştirdikleri ve akıllı tahta ile sunulan dersin daha eğlenceli, güdeleyici ve ilgi çekici olduğu gözlenmiştir. Ayrıca katılımcılar eğitimde akıllı tahta gibi teknolojilerin kullanımının artmasının verilen eğitimin de kalitesini artıracaklarını ifade etmişlerdir. Albayrak (2013)' in Fatih Projesi Kapsamındaki Okullarda Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Sınıf Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans çalışmasında, öğretmenlerce etkileşimli tahta teknolojisinin derslerde sık sık konu anlatımı, sunum gösterme ve video izletme amacıyla kullanıldığı; etkileşimli tahta teknolojisinin bir getirisi olarak kendilerine zaman tasarrufu ve daha etkili zaman kullanımı sağlamakla birlikte sınıf içi iletişimi artırdığı ve olumlu bir sınıf iklimi yarattığı ifade edilmiştir. Ayrıca öğrenci motivasyonunu sağlayarak öğrencinin derse katılımını artırdığı da elde edilen

sonuçlar arasındadır. Ger (2011) tarafından yürütülen bir diğerk çalışma sonucunda ise öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ilişkin genel anlamda olumlu bir tutum sergiledikleri ve bilgisayar kullanım konusunda öz yeterliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BİT kullanımının verilen eğitimi daha kaliteli ve etkili bir hale getirmesine ilişkin olarak ise Keser (2012) ve Ertepinar (1995) 'ın gerçekleştirdiği çalışmalar sonucunda bilgisayar destekli eğitimin ğrenci öğrenmesinde kalıcılık sağladığı ve öğrencinin akademik başarısını artırdığı ifade edilirken; Daldal (2010) tarafından bilgisayar destekli eğitim ve geleneksel eğitim yaklaşımının uygulamalı olarak karşılaştırılması amacıyla gerçekleştirilen bir diğerk çalışma sonucunda ise ğrenci grupları arasında akademik başarı anlamında bir farklılık gözlenmemiştir. Bu konuda yapılmış diğerk çalışmalara bakıldığında ise oşkun (2010)' un gerçekleştirdiği çalışma sonucunda bilgisayar kullanılarak projeksiyon ve tahta desteği ile anlatılan yer yüzünde hareket derslerinden faydalanan ğrenci grubunun geleneksel yöntemle anlatılan dersten faydalanan ğrenci grubuna göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Hatta Gündüz (2014) tarafından yapılan bir çalışma sonucunda gerçekleştirilen eğitsel sosyal ağ sitesini kullanan öğrenciler eğitsel sosyal ağın iletişim, iş birliği ve kaynak materyal paylaşımı konusunda kullanılabileceğini, kullanımının kolay olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine olumlu etki ettiği belirlenmiştir. Öğretmenler BİT'in eğitim- ğretim faaliyetlerinde kullanılmasına dair olumlu tutum ve görüşlere sahiptir. Öyle ki BİT kullandıkları zaman daha etkili, zevkli ve kolay bir sınıf yönetimi gerçekleştirdikleri ifade edilmiştir. BİT' nin sınıf yönetiminin alt boyutlarına etkisi incelendiğinde ise fiziksel ortamın yönetimi konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler hakimken; katılımcıların tamamı mevcut teknolojik alt yapının yetersiz olduğunu, uygulamada sıkıntılar yaşandığını, daha etkili BİT kullanımı için okulların ve eğitim paydaşlarının teknolojik donanımlarının iyileştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Plan, program ve etkinliklerin yönetimi boyutunda ise BİT kullanımının olumlu bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Özellikle daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiği, öğrencinin konuyu kavramasına olumlu etki ettiği, ğrenci dikkat ve ilgisini çekmede oldukça etkili olduğu,

öğrencinin derse daha fazla aktif katılımını sağladığı gibi gerekçeler öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Sınıf içi ilişki ve iletişimin yönetimi boyutunda ise BİT'in olumlu bir etkiye sahip olduğu ve olumlu bir sınıf iklimi yaratmada yardımcı olduğu belirlenmiştir. Sınıfta zaman yönetimi boyutunda ise yine olumlu bir etkisinin olduğu ve öğretilere zaman tasarrufu, etkili ve verimli zaman kullanımı kazandırdığı belirlenmiştir. Son olarak da sınıf içi davranış yönetimi boyutu ele alındığında BİT'in davranış yönetimini kolaylaştırıcı, etkili bir hale getirici ve öğrenci istenmeyen davranışlarını azaltıcı bir etkisinin olduğu bu bağlamda da davranış yönetimini olumlu etkilediği görülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarına dayanarak uygulamacı ve araştırmacılara yönelik öneriler yer almaktadır.

5.2.1. Uygulamacıya Öneriler

Öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerini kullanarak daha etkili bir eğitim vermeleri için bu teknolojileri nasıl kullanacaklarını iyi bilmeleri gerekmektedir. Ancak araştırma sonucunda öğretmenlerin gerek üniversite eğitimleri sırasında gerekse mesleki yaşamlarında BİT kullanımına yönelik yeterli ders ya da eğitimleri almadıkları görülmektedir. Bu nedenle öncelikle eğitim fakültelerinde sonrasında ise mesleki yaşamlarında eğitimde BİT kullanımına yönelik ders ya da eğitimlerin sağlanması öğretmenleri bu konuda daha yetkin kılmak adına faydalı olabilir. Eğitim faaliyetlerinde BİT kullanımı sırasında da daha etkili bir öğretim ve öğrenme faaliyeti için öğrenci merkezli, yapılandırmacı eğitim yaklaşımına uygun eğitim programları, e-içerikler ya da interaktif eğitim yazılımları geliştirilebilir. Geliştirilen bu uygulamalar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülürse öğretmenler arasında eş güdümün sağlanması da daha kolay olabilir.

BİT kullanımı sırasında öğretmenlerin de bahsettiği teknik aksaklıklar, donanımsal yetersizlikler gibi olumsuzlukların giderilmesi adına okul genelinde belli aralıklarla söz konusu teknolojilerin kontrolü, bakım ya da onarımı yapılabilir. Bu

uygulama hem öğretmenleri derslerinde rahat ettirirken hem de söz konusu teknolojilerin de ömrünü uzatacaktır.

Eğitim sürecinde daha etkili BİT kullanımı için okulların ve öğrencilerin mevcut teknolojik donanımları iyileştirilebilir. Çünkü çalışma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin derslerinde BİT kullanımına karşı olumlu bir tutum sergiledikleri ancak donanımsal yetersizlikler nedeniyle sıkıntı yaşadıkları saptanmıştır.

Öğretmenlerin derslerinde kullanacakları materyal zenginliğinin sağlanması adına BİT ile uyumlu içerikler eba gibi siteler aracılığıyla MEB tarafından geliştirilebilir, düzenlenebilir. Bu şekilde bir uygulama için ülke genelindeki öğretmenler ile birlikte çalışmalar yapılabilir ya da öğretmenler arası materyal paylaşımının gerçekleştiği bir site bakanlık bünyesinde kurulabilir.

Çalışma sonuçlarına göre, öğretmenler BİT kullanımının sınıf yönetimi becerilerine olumlu etki ettiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlere BİT kullanımı ile sınıf yönetimi arasındaki ilişkiyi ön plana çıkaran, sınıf yönetimi ve boyutlarına dair kapsamlı hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.

5.2.2. Araştırmacılara Öneriler

İlgili alan yazın incelendiğinde, yapılan araştırmaların büyük bir bölümünün BİT'e ilişkin öğretmen ya da yönetici görüş ve tutumlarını; ayrıca BİT kullanımının branş bazında öğrenci akademik başarısına etkisini belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu çalışma ise BİT kullanımının öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine etkisinin belirlemeye yönelik bir değerlendirmedir. Bu kapsamda BİT kullanımının sınıf yönetimine ve sınıf yönetiminin alt boyutlarına etkisi genel bir çerçevede ele alınmıştır. Sınıf yönetiminin her bir alt boyutu için bu çalışma daha detaylı bir şekilde gerçekleştirilebilir.

Bu çalışma Antalya ili Serik ilçesinde gerçekleştirilmiş olup, farklı illerde yapılacak çalışmalarla Türkiye genelinde BİT kullanımının sınıf yönetimine etkisi daha geniş bir evrenle çalışılarak ele alınabilir.

Araştırma kapsamına çalışmanın yapıldığı ortaokullardaki öğrenciler de dahil edilerek, BİT kullanımının sınıf yönetimine etkisi konusunda öğrenci görüşleri de alınabilir. Bu bağlamda daha kapsamlı bir çalışma yapılabilir. Hatta çalışmaya bir diğer başka boyut kazandırmak adına veliler de çalışma evrenine dahil edilebilir. Bu sayede eğitimin tüm paydaşları çalışma içinde yer alabilir ve konu bir bütün olarak ele alınabilir.

Araştırmanın çalışma grubunda farklı branşlardan öğretmenlerle çalışılmıştır. Katılımcı öğretmen sayısı artırılarak BİT etkisi öğretmen branşları bazında ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaşı, S. (2012). Sınıf İçi İletişim ve Etkileşim. R. Sarpkaya (Editör), *Sınıf Yönetimi* (s117-148), Ankara: Anı Yayıncılık
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 1-8
- Aktepe, V. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 75-92.
- Albayrak, E. (2013). *Fatih Projesi Kapsamındaki Okullarda Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Sınıf Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Altın, K. (2009). *Bilgisayar Destekli Fen ve Teknoloji Öğretimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Altınçelik, B. (2009). *İlköğretim Düzeyinde Öğrenmede Kalıcılığın ve Motivasyonun Sağlanması Yönünden Akıllı Tahtaya İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Alvarez, H. K. (2007). The Impact of Teacher Preparation on Responses to Student Aggression in the Classroom. *Teaching and Teacher Education*, 23, 1113-1126.
- Arslan, A. (2012). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Adres Yayıncılık.
- Arslan, H. (2012). Sınıf Kurallarının Oluşturulması. M. Şişman ve S. Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.97-111), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arslan, M. (2009). İlköğretim Okulunda Olumlu Sınıf İklimi Oluşturma ve Sürdürme. Karslı, D. M. (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s48-61). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Arslan, M. , Akıncı S. K. ,Karapınar P. B. (2007). *E-iş,E-devlet,Etik*. Ankara:Siyasal Kitabevi.
- Aydın, A. (2012). *Sınıf Yönetimi* (15.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2006). *Eğitimde Bilişim Teknolojileri*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Bakioğlu, A. (2014). *Çağdaş Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (9.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Başar, H. (2011). *Sınıf Yönetimi* (17.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baş, G. (2010). Evaluation of DynED Courses Used in Elementary Schools From the Views of Teachers in Turkey. *Journal of Language and Linguistic Studies Vol.6, No.1*, April 2010.
- Baş, G. & Kuzucu, O. (2009). Effects of CALL Method and DynED Language Programme on Students' Achievement Levels and Attitudes Towards the Lesson in English Classes. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*. 6(7), 31-44.2009.
- Başkaya, A. (2014). *İlköğretimde Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitim'e İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Bayrakçı, M. (2012). Sınıfta Zaman Yönetimi. R. Sarpkaya (Editör), *Sınıf Yönetimi* (s81-114).Ankara: Anı Yayıncılık.
- Berkyürek, İ. (2008). *Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Bingöl, D. (1998). *İnsan Kaynakları Yönetimi* (4. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Blease, D. & Cohen, L. (1990). *Coping with Computers*. Londra: Paul Chapman.
- Blurton, C. (1999). *UNESCO's World Communication and Information Report 1999-2000*, UNESCO Publishing.
- Buğday, F. (2010). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusundaki Düşünce ve Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş.
- Bulut , İ. ve Koçoğlu, E. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2012), 242-258
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, H. (1992). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Adım Yayıncılık.
- Can, N. (2012). Sınıfta Bir Lider Olarak Öğretmen. M. Şişman ve S. Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s228-239). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çelen, N. H. (1999). *Öğrenme Psikolojisi ve Kuramlar*. Ankara: İmge Kitabevi.

- Çelikkaya, H. (2014). *Eğitim Bilimlerine Giriş "Eğitimcilik ve Öğretmenlik"*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Cerit, Y. (2009). Sınıf Yönetimi Modelleri. D.M. Karşlı (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 99-110).Ankara: Kök Yayıncılık.
- Cüre, F. ve Özden, N. (2008). Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojileri Uygulama Başarıları ve BİT'e Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2008), 41-53.
- Çilenti, K. (1998). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. (6. Baskı). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Clifford, H., E. (2000). *Classroom Discipline and Management* (3. Baskı). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Çoşkun, A. (2010). " Yeryüzünde Hareket" Konusunda Bilgisayar Destekli Eğitim'in (Ortaöğretim Öğrencilerinde) Öğrenci Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Adana.
- Çuhadar, C. ve Yücel, M. (2010). Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Özyeterlik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2010), 199-210.
- Daldal, D.(2010). *Genel Kimya Dersindeki "Gazlar" Konusunun Bilgisayar Destekli Eğitim'e Dayalı Olarak Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir
- Dedeoğlu, G .(2007). *Etik ve Bilişim*. İzmir: Etki Yayınları.
- Dedeoğlu, G. (2006). *Bilişim Toplumu ve Etik Sorunlar*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayıncılık.
- Demetriadis, S.,Barbas, A., Moholides, A., Palaigeorgiou, G., Psillos, D., Vlahavas, I. vd. (2003). "Cultures in Negotiation": Teacher's Acceptance/ Resistance Attitudes Considering the Infusion of Technology into schools. *Computer and Education*, 41 (1), 19-37
- Demirbilek, M., Yücel, Z. (2011). İngilizce Öğretmenlerinin Bilgisayarın Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Kullanımı Hakkındaki Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24 (1), 2011, 217-246
- Demircioğlu, H. ve Geban, Ö. (!996). Fen Bilgisi Öğretiminde BDÖ ve Geleneksel Problem Çözme Etkinliklerinin Ders Başarısı Bakımından Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12,183-185.

- Demirel, Ö. (2012). *Öğretim İlke ve Yöntemleri "Öğretme Sanatı"* (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirhan, S. (2012). *Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine İlişkin Öz Yeterlik Alguları ve Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanım Durumları*. Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Üniversitesi. Denizli.
- Deryakulu, D.(1991). Eğitim Teknolojisi , İletişim ve Öğrenme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(2), 527-531.
- Döngel, A. (2011). Dyned; Bilgisayar Destekli İngilizce Programının İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programlarına Uygunluğu Yönünden İçerik Analizi (5. Sınıf Örneği). 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, 2011 Antalya-Türkiye.
- Duman, A. (2007). *Okullarda Bilişim Teknolojisinden Etkili Yararlanmada Okul Yönetimi Açısından Karşılaşılan Sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Elazığ.
- Dursun, F. (1998). *Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlilikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- DynED: English Language Learning Solutions* [On-line]. (2009). Available: <http://www.dyned.com/about/> .
- Elaziz, M. F. (2008). *Attitudes of Students and Teachers Towards The Use Of Interactive White Boards In EFL Classrooms*. Yüksek Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi, Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi Bölümü, Ankara
- Ercoşkun, M. (2011). *Etkili sınıf yönetimi Oluşturmada Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Rollerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Ergin, A. (1998). *Öğretim Teknolojisi ve İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erginbaş, Ş. (2009). *Teknoloji Destekli Matematik Öğretiminin Sınıf Yönetiminin Öğrenci Özellikleri Açısından Etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Isparta.

- Ertepinar, H. (1995). The Relationship Between Formal Reasoning Ability, CAI and Chemistry Achievement. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 22-24.
- Esen, B. (2009). *Matematik Eğitiminde İlköğretim 6. Sınıflarda Olasılık Konusunun Öğretiminde Bilgisayar Destekli Eğitim'in Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Konya
- Fidan, N. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
<http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx?islem=1&kno=31>
<http://mebides.meb.gov.tr/>
- Franklin, C. A. (2003). Elementary Teacher's Use of Computers. *Dissertation Abstracts International*, 64(5), 1511.
- Gençtürk, E. (2003). *Yer Yuvarlağı Ünitesinin Öğretiminde Bilgisayarlı ve Geleneksel Öğretim Uygulamalarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Gilpatrick, R. S. H. (2010). *Classroom Management Strategies and Behavioural Interventions to Support Academic Achievement*. Degree of Doctor of Education Teacher Leadership. Walden University College of Education.
- Göçer, G. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Eğitim'e İlişkin Görüşlerinin ve Bilgisayar Özyeterlik Algılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Burdur.
- Gökdoğan, G. (2007). *Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Resmi İlköğretim Okulları ve Özel İlköğretim Okullarında Mukayeseli İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.
- Grunberg, J & Summers, M. (1992). Computer Innovation in Schools: A Review of Selected Research Literature. *Journal of Information Technology for Teacher Education*. 1(2), 255-276.
- Gündüz, C. (2014). *Sınıf Yönetimi İçin Bir Sosyal Ağ Uygulaması Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Ana Bilim Dalı. Afyon.
- Gündüz, Y. (2001). *Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Hamelin, J. M. (2003). *"It Goes Without Saying" Nonverbal Communication Signals As a Tool for Establishing Effective Classroom Management*. Degree Master of Arts in Education, Pasific Lutheran University.
- Hızal, A. (1989). Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.
- Imhoof, M. (1991). Making The Most Of Classroom Constraints. *English Teaching Forum*, July, 40-41.
- Işık, H. (2012). Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni. M. Şişman ve S. Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.62-75), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- İlgar, L. (2007). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Jankowska, M., A. (2004). Identifying University Professors' Information Needs in the Challenging Environment of Information and Communication Technologies. *The Journal of Academic Librarianship*, 30(1), 51-66.
- Jeanpierre, B.J. (2004). "Two urban elementary science classrooms: The interplay between student interactions and classroom management practices", *Education*, 124, 4, 664- 675.
- Jones, V. F., Jones, L. S. (2007) *Comprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems*. (6. Baskı), Boston: Allyn and Bacon
- Kalaycı, N. (2014). *Yapılandırmacı Yaklaşımın Sınıf Yönetimi ve Öğrenme Sürecine Yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. İstanbul
- Kanca, A. S. (2014). *Anaokulu Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileriyle Etkileşimi*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Karaköse, T. (2009). Sınıfta Zaman Yönetimi. D.M. Karşlı (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 197-202). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (22. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Karşlı, D., M. (Editör). (2009). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karşlı, D. M. (2012). Sınıfta Öğrenme Zamanının Yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.148-162), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karşlı, D. M. (2009). İlköğretimde Sınıf Yönetiminin Anlamı ve Önemi. Karşlı.D.M.(Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 5-25). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kazu, H. (2009). Sınıfın Fiziksel Düzeni. D.M. Karşlı (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 26-30). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Keser, Ş. (2012). *Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitim'in akademik Başarıya Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.
- Koca, M. (2006). *Bilgi İletişim Teknolojileri Kabul ve Kullanımı Birleştirilmiş Modelinin Değişkenlere Göre Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı
- Koşar, E. , Yüksel, S. , Özkılıç, R. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. (2.Baskı). Ankara:Öğreti Yayınları.
- Köktaş, K., Ş. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Nobel Kitabevi. Adana
- Kuran, K. (2012). Sınıfta Öğrenme-Öğretme Sürecinin Yönetimi. M. Şişman ve S.Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.166-170), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kurtoğlu, M. (2009). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi İletişim Teknolojilerinin Öğrenme-Öğretme Sürecine Entegrasyonu Hakkındaki Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lemlech, J. K. (1988). *Classroom Management (Second Edition)*. New York: Longman Inc.
- Livatyalı, H. (2004). *"Zaman Yönetimi ve Okul" Sınıf yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Mason, J. (2002). *Qualitative researching*. (2nd edition),London:Sage Publications.
- Memişoğlu, S., P. (2012). Sınıfta İletişim Süreci. M. Şişman ve S.Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.134-145), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Mumcu, K. F. (2004), *Mesleki ve teknik okullarda bilişim teknolojilerinin yayılımında algılanan özelliklere ve engellere ilişkin öğretmen görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Myers, D. M. (1997). *Qualitative Research in Information Systems. MISQ Discovery*, June, 1997.
- Olakulehin, F., K. (2007). Information and Communication Technologies in Teacher Training and Professional Development in Nigeria. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(1), 133-142.
- Özan, M., B., ve Özdemir, T., Y., (2010). İlköğretimde Multimedya Kullanımının Sınıf *Sempozyumu* (20-22 Mayıs 2010), Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Özmuşul, M. (2008). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research* (2nd edition), California: Sage Publications.
- Pelgrum, W. J. & Plomp T. (1993). The Worldwide Use of Computers: A Description of Main Terms. *Computer and Education*, 20(4), 323-332
- Rhades, V. & Cox, M. (1990). Current Practice and Policies for Using Computers in Primary Schools. *Lancaster, ESRC Research Report*.
- Rogers, C., Freiberg, H. J. (1994). *Freedom to learn* (3rd ed.). New York: Macmillan/Merrill.
- Romeo, G. & Walker, I. (2002). Activity Theory to Investigate the Implementation of ICT. *Education and Information Technologies*, 7(4),323-332.
- Rubin, H. & Rubin, I. (1995). *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*. Sage Publications, Thousand Oaks: CA.
- Sağsan, M. (2007). Temel Bilgi Teknolojileri ve Araçları: Kütüphane Kullanımı Oturum-1 Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi www.baskent.edu.tr/~msagsan/downloads.
- Sarı, E. (2013). *Tecrübeli ve Tecrübeli Olmayan İngilizce Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımlarındaki Farklılık Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü. İstanbul.

- Sarıçoban, A. ve Balaman, U. (2012).Yabancı dil Eğitiminde Teknoloji Geliştirme. A. Sarıçoban ve Z. M. Tavil (Editörler), *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s.98-113), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıçoban, A. ve Bakla, A. (2012). Yabancı Dilde Teknoloji Kullanımı. A. Sarıçoban ve Z. M. Tavil (Editörler), *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s.60-78), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıçoban, A. ve Tavil, Z. M.(Editörler). (2012). *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarpkaya, R. (Editör). (2012). *Sınıf Yönetimi* (2.Baskı). Ankara:Anı Yayıncılık
- Savage, T., V., Savage, M., K. (2010). *Successful Classroom Management and Discipline: Teaching Self-Control and Responsibility*. (3. Baskı). USA: Sage publications.
- Seda, Y. (2008). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları*. Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Simplicio, J. S. C. (1999). Same Simple and Yet Overlooked Sense Tips For a More Effective Classroom Environment. *Journal of Instructional Psychology*, June. (<http://findarticles.com>).
- Solmaz, O. (2011). *Liselerdeki İngilizce Öğretmenlerinin Kişisel ve Mesleki Gelişim İçin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanması*. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Diyarbakır.
- Sökmen, A.(2012). *Bilgi İletişim Teknolojileri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Stark, K. (2004). English for Success Courseware. *TESL-EJ*. September, 8(2).
- Stewart, C. J & Cash, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and Practices* (4.Baskı). Dubuque, IO: Wm. C. Brown Pub.
- Şendurur, P. (2012). *Temel Eğitim Okulları 4-8. Sınıflarda Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Entegrasyonunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*. Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü. Ankara.
- Şimşek, H. , Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.Baskı). Ankara: Seçkin Kitabevi.

- Şişman, M. (2012). Sınıf Yönetimi ve Disiplin Modelleri. M. Şişman ve S. Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.22-42), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şişman, M. ve Turan, S. (Editörler). (2012). *Sınıf Yönetimi* (9.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tataroğlu, B. (2009). *Matematik Öğretiminde Akıllı Tahta Kullanımının 10. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları, Matematik Dersine Karşı Tutumları ve Özyeterlik Düzeylerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Tearle, P. (2003). ICT Implementation: What Makes The Difference? *British Journal of Educational Technology*. 34(5), 567-583
- Tekmen, S. (2006). *Fizik Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitim'in Öğrencilerin Erişimine, Dersine Karşı Tutumlarına ve Kalıcılığa Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu
- Turan, S. (2012). Sınıf Yönetiminin Temelleri. M. Şişman ve S.Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.2-17), Ankara:Pegem Akademi Yayıncılık.
- Thompson, J. J. (1994). Sözcüklere Dökülmeyenler: Sınıfta Sözsüz İletişim, Çev: Akif Ergin, *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 27(2)*, 529-526.
- Tutar, H. ve Yılmaz M. K. (2010). *Genel İletişim, Kavramlar ve Modeller*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu (2015). *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK
- Usluel, Y. ve Aşkar, P. (2002). *Öğretmenler ve Bilgisayar Kullanımı*. ODTÜ BTİE Konferansı Bildirileri, 20-22 Mayıs 2002, s169-180, Ankara.
- Usluel, Y., Mumcu, F., Demiraslan, Y. (2007). Öğrenme- Öğretme Sürecinde Bilgi İletişim Teknolojileri: Öğretmenlerin Entegrasyon Süreci ve Engelleriyle İlgili Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2007), 164-178.
- Uzunboylu, H. (Editör). (2012). *Bilişim Teknolojileri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Valiande, S. ve Tarman, B. (2011). Differentiated Teaching and Constructive Learning Approach by the Implementation of ICT in Mixed Ability Classrooms. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(12), 169-184.
- Weinstein, C. (2003). Culturally Responsive Classroom Management: Awareness Into Action. *Theory Into Practice, Autumn*. (<http://findarticles.com>)
- Weinstein, C., Curran, M., Clarke, S., T. (2003). Culturally Responsive Classroom

Management: Awareness Into Action, *Theory Into Practice*, 42 (4), 269-276.

- Wu, Y. T. (2003). A Comparison of Student and Teacher Uses of and Views Toward Computer in Teaching of College-Level English in Taiwan (China). *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 2461.
- Yaşar, M. (2006). İletişim. A. Sarıçoban ve Z. M. Tavil (Editörler), *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s.46-58), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yaşar, S. (2008). *Classroom Management Approaches of Primary School Teachers. (İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları)*. Yüksek lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, N. (2012). Sınıfın Fiziksel Düzeni. R. Sarpkaya (Editör), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıkılmış, A. (2009). Davranış Yönetimi. D. M. Karşlı (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 147-157). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Yiğit, B. (2012). Sınıfta Disiplin ve Öğrenci Davranışının Yönetimi. M. Şişman ve S.Turan (Editörler), *Sınıf Yönetimi* (s.78-93), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yiğit, B. (2009). Sınıfta Disiplin Sağlama Kuram ve Uygulamalar. D.M. Karşlı (Editör). *İlköğretimde Sınıf Yönetimi* (s 110-130). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Yin ,R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. Beverly Hills,CA: Sage
- Zengin, F., Kırılmazkaya, G. ve Keçeci, G. (2011). *Akıllı Tahta Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarı ve Tutumuna Etkisi*. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium (s.27702-27707).

EKLER

Ek- 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Görüşme Formu

ORTAOKULLARDA KULLANILAN BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNE ETKİSİ

Yer:..... Tarih ve Saat:.....
Görüşmeci:.....

GİRİŞ:

İyi günler, ben Raziye ARAT, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yaptığım yüksek lisans çalışması kapsamında "Ortaokullarda Kullanılan Bilgi İletişim Teknolojilerinin Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisi" isimli bir araştırma yürütmekteyim. Bu araştırmayı gerçekleştirme amacım bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının sınıf yönetimi açısından değerlendirilmesi ve sınıf yönetimine ilişkin olumlu ya da olumsuz etkilerini ortaya çıkarmaktır.

Görüşme sürecinde söylediğiniz her şey gizli kalacaktır ve bu bilgiler araştırmacının haricinde kimse tarafından görülmeyecektir. Ayrıca izniniz doğrultusunda görüşme esnasında ifade ettiğiniz düşünceler kayıt altına alınacaktır. Başlamadan önce herhangi bir konuda sormak istediğiniz soru varsa alabilirim? Yok ise başlamak istiyorum.

BÖLÜM I

1. Cinsiyetiniz:
2. Öğretmen olarak çalışma süreniz:
3. Öğrenim durumunuz:

4. Bilgi iletişim teknolojileri dendiğinde aklımıza sadece bilgisayarlar gelmesine rağmen aslında bu teknolojilerin sayısı oldukça fazladır. Sadece eğitimde kullanılan teknolojilere baktığımızda karşımıza şunlar çıkmaktadır.

- ✓ Akıllı tahta,
- ✓ Projeksiyon,

- ✓ Tepegöz,
- ✓ Bilgisayar,
- ✓ Eğitim CD'leri
- ✓ İnteraktif eğitim programları(Dyned)
- ✓ İnternet ve yazılımları
- ✓ Bilgisayar programları,
- ✓ Ses sistemleri(hoparlör,kulaklık)

Siz bunlardan hangilerini sınıfta kullanıyorsunuz?

4.Üniversite ya da meslek hayatında katıldığınız hizmet içi eğitim faaliyetleri esnasında bilgi iletişim teknolojileri kullanımına yönelik aldığınız dersler var mıdır?Varsa bu derslerin içeriğinden bahsedebilir misiniz?

5.Okul dışındaki kişisel yaşantınızda bilgi iletişim teknolojilerini kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız nelerdir?Hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?

6.Mesleki anlamda İngilizce eğitimine yönelik internetteki hangi mevcut kaynaklardan yararlanıyorsunuz?

BÖLÜM 2

1. Sınıfta yürüttüğünüz eğitim öğretim faaliyetlerinde hangi bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanıyorsunuz?
2. eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanımı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
3. kullanımı sınıfta fiziksel ortamın düzenlenmesini nasıl etkiliyor?

Öğrenci merkezli mi yoksa öğretmen merkezli bir ortam mı gerektiriyor?

BİT kullandığınız zaman sınıf içi rollerinizde ne gibi değişiklikler oluyor(anlatıcı, rehber ,yardımcı...)?

BİT kullandığınız zaman öğrenciden beklentilerinizde ne gibi değişiklikler oluyor(modu mod dinleyen not alan mı yoksa kendisi yapıp öğrenen-keşfeden mi)?

Her bir öğrencinin bu teknolojiden aktif bir şekilde yararlanabilmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Sınıf oturma düzeni bu teknolojinin kullanımını nasıl etkiliyor?

Sınıfın genel fiziki yapısı bu teknolojinin kullanımını nasıl etkiliyor?

Bu teknolojiyi kullanma konusunda öyle olsa daha etkili olurdu diyebileceğiniz neler söyleyebilirsiniz?

4. kullanımı,ders boyutunda düşündüğümüz takdirde zaman yönetimini nasıl etkiliyor?

Dersi zamanında başlama ya da bitirmenizi nasıl etkiliyor?

Etkinlik ya da konular arasındaki geçişlerde harcanan zamanı nasıl etkiliyor?

Öğrencinin etkinliği anlama ve dönüt verme süresini etkiliyor mu?Nasıl?

Öğrenciye etkinlik aşamasında verdiğiniz süreyi ve miktarını ne yönde etkiliyor?

5. kullanımı eğitim öğretimin plan ve programlanması aşamasını nasıl etkiliyor,özellikle ders planı bağlamında düşündüğümüzde?

Giriş etkinlikleri olarak belirtilen kazanımları belirlemede ve bunları öğrencilere anlatmada oynadığı rol nasıldır?

Yine başka bir aşama olan öğrencilerin ilgisini konuya çekme aşamasındaki etkililiği konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

İçeriği sunarken kullanacağınız yöntem ve tekniği belirlemede bu teknoloji ne rol oynuyor?

Bu teknolojiyi kullanarak öğrencilerin aktif katılımını ne ölçüde sağladığınızı düşünüyorsunuz?

Bu teknoloji ile söz konusu içeriğin daha etkili ve verimli bir şekilde öğrenci tarafından kavrandığını söyleyebilir misiniz?Bu kanıya neye dayanarak varıyorsunuz?

Bu teknolojiyi kullanmanız ders sonunda planlanan değerlendirme etkinliklerini nasıl etkiliyor?

6. kullanımının,sınıf yönetiminin bir başka alt boyutu olan ilişki yönetimini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Olumlu bir sınıf iklimi yaratmadaki etkisi nedir?

Öğrenci-öğrenci etkileşimini ne yönde etkilemektedir?

Öğrenci-öğretmen etkileşimini nasıl etkilemektedir?

Derse dair direktiflerin verilmesinde,mesajların açık olmasında sizce nasıl bir rol oynuyor?

Öğrenci ile konu arasında oluşması beklenen etkileşimi nasıl etkilemektedir?

Sınıf lideri olarak kullandığınız beden dili ya da sözlü iletişimi nasıl etkilemektedir?

7. sınıf içi davranış yönetimi konusundaki etkisi sizce nasıldır?

Bu teknolojinin kullanımı öğrencilerin bireysel farklarına duyarlı bir ders hazırlamadaki etkisi ne ölçüdedir?

Lider olarak sürekli göstermeniz beklenen model olma davranışını ne yönde etkilediğini düşünüyorsunuz?

Bu teknolojiyi kullandığımız takdirde öğrencilerinizin konuya odaklanması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Bu teknolojiyi kullandığımız bir derste ödül ya ceza sistemlerine başvurma açısından kendinizi değerlendirecek olsanız neler söylersiniz?

Bu teknoloji kullanımının öğrencinin derse,arkadaşlarına ya da öğretmenine olan tutumunu nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Söz konusu teknoloji kullanımı esnasında öğrencilerinizde istenmeyen davranış gösterme eğilimleri fark ediyor musunuz?Bunlar nelerdir?

8. Bu teknolojiyi kullandığımız ve kullanmadığımız durumları düşündüğünüzde aradaki farkı nasıl ifade edersiniz?
9. Bu teknolojiyi kullanmanızın sizi sınıf yönetimi anlamında nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

ÖZGEÇMİŞ

- Adı ve Soyadı** : Raziye ARAT
- Doğum Tarihi ve Yeri** : 07.02.1989 / Antalya
- Medeni Durumu** : Evli
- Eğitim Durumu**
- Mezun Olduğu Lise** : Aksu Anadolu Öğretmen Lisesi
- Lisans Diploması** : İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Yabancı Diller
Eğitimi
- Bölümü** : İngilizce Öğretmenliği (2006-2010)
- Yabancı Dil** : İngilizce
- İş Deneyimi**
- Çalıştığı Kurumlar** : Yukarıkocayatak Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
(Serik/Antalya)
Hacı Ekrem Şerife Yazaroğlu Anadolu İmam Hatip
Lisesi (Kepez/Antalya)
- Adres** :Konuksever Mahallesi 808 Sokak No: 12/6
Muratpaşa /Antalya
- E-mail** : raziyeimsir@hotmail.com
- Telefon** : 05056570646

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

19/ 06 /2015

Raziye ARAT